

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ «ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ» ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	1
1.1. Καταγραφή των ενεργειών διαβούλευσης.....	1
1.2. Αναλυτική περιγραφή των διαδικασιών διαβούλευσης.....	3
1.3. Συνοπτική καταγραφή των αποτελεσμάτων	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	21
3.1. Εισαγωγή	21
3.1.1. Προκλήσεις για τη στρατηγική ΤΑΠΤΚ	21
3.1.2. Μια Νέα Στρατηγική Προσέγγιση για την Τοπική Ανάπτυξη.....	22
3.1.3. Τομεακή και Χωρική Προσέγγιση της Νέας Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης	24
3.2. Πλαίσιο Αναφοράς Στρατηγικής Τοπικού Προγράμματος	25
3.3. Θεματικές Κατευθύνσεις και Στρατηγικοί Στόχοι Τοπικού Προγράμματος.....	27
3.3.1. Αιτιολόγηση Επιλογής Θεματικών Κατευθύνσεων	27
3.3.2. Θεματικές Κατευθύνσεις και Στρατηγικοί Στόχοι	31
3.4. Συνοχή και Συμπληρωματικότητα Στρατηγικής Τοπικού Προγράμματος	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	37
4.1. Τεχνικά δελτία δράσεων του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER.....	37
4.1.1. Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/ΤΑΠΤΟΚ): υπομέτρο 19.2 του ΠΑΑ 2014-2020	37
4.1.2. Διατοπική και διακρατική συνεργασία: υπομέτρο 19.3 του ΠΑΑ 2014-2020	107
4.1.3. Λειτουργία της ΟΤΔ, απόκτηση δεξιοτήτων και εμφύχωση στην περιοχή: υπομέτρο 19.4 του ΠΑΑ 2014-2020.....	114
4.2. Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας μεταξύ των δράσεων του τοπικού προγράμματος (ΕΓΤΑ) 116	
4.3. Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή.....	117
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ.....	118

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ «ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ» ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

1.1. Καταγραφή των ενεργειών διαβούλευσης

Για την υποβολή της Β φάσης του προγράμματος, η Αναπτυξιακή Ηρακλείου εκπόνησε ένα ευρύ σχέδιο διαβουλεύσεων με βασικό σύνθημα επικοινωνίας **«Ελάτε να σχεδιάσουμε μαζί»**, αναγνωρίσιμο στην περιοχή από τις προηγούμενες εφαρμογές LEADER. Η Αναπτυξιακή Ηρακλείου εφάρμοσε την ανελικτική (bottom-up) προσέγγιση για το σχεδιασμό του προγράμματος, με διαδικασίες δημοκρατικής διαβούλευσης (συναντήσεις, συσκέψεις, κ.λ.π), με σκοπό τη διαμόρφωση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και των καθορισμό των δράσεων και ενεργειών για την υλοποίηση της στρατηγικής.

Κατά τη διαδικασία αυτή η ΟΤΔ διαβουλευτήκε σε επίπεδο:

- δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών,
- Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού
- συλλογικών φορέων της ΠΕ Ηρακλείου και της Κρήτης
- επιχειρήσεων και τοπικού πληθυσμού
- ΟΤΔ της Κρήτης και της Χώρας για τον καθορισμό διατοπικών και διακρατικών συνεργασιών.

Στόχος των ενεργειών διαβούλευσης ήταν:

- Η διαμόρφωση της στρατηγικής του τοπικού προγράμματος και η επιλογή των θεματικών κατευθύνσεων.
- Ο καθορισμός των δράσεων των ενεργειών τους και η χρηματοδοτική βαρύτητα.
- Η επιλογή των καθεστώτων ενίσχυσης, των ποσοστών χρηματοδότησης σε σχέση με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.
- Η εξειδίκευση της περιοχής εφαρμογής των δράσεων και των κριτηρίων επιλογής των δράσεων και των ενεργειών του προγράμματος.
- Η διαμόρφωση των συνεργασιών σε τοπικό, διατοπικό, διαπεριφερειακό και διακρατικό επίπεδο.
- Η ενίσχυση της καινοτομίας στην παραγωγική κυρίως διαδικασία.
- Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής
- Η προστασία του περιβάλλοντος

Οι βασικότερες μορφές και τα μέσα που αξιοποίησε η ΟΤΔ ήταν:

- Συσκέψεις και συναντήσεις με εκπροσώπους υπηρεσιών και φορέων.
- Ανοιχτές εκδηλώσεις ενημέρωσης και διαβούλευσης στην περιοχή παρέμβασης.
- Η ιστοσελίδα της ΟΤΔ με ενημερωτική χωριστή καταχώρηση για το CLLD/LEADER και δυνατότητα συμπλήρωσης και ηλεκτρονικής υποβολής ειδικού εντύπου διαβούλευσης με προτάσεις και επενδυτικές ιδέες από τους κατοίκους και τους φορείς της περιοχής.
- Διαγνωστικές επισκέψεις για διαπίστωση προβλημάτων ή διάγνωση δυνατοτήτων υλοποίησης δράσεων από φορείς στην περιοχή παρέμβασης.
- Συνεργασίες στα γραφεία της ΟΤΔ και τηλεφωνικές επαφές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Συγκεντρωτικός Πίνακας Ενεργειών Διαβούλευσης

A/A	Ημερομηνία Διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Φορείς που συμμετείχαν	Είδος Φορέα	Αρ. Σ/των	Αντικείμενο Διαβούλευσης
1	7/4/2016	Ηράκλειο	Περιφερειάρχης - 4 ΟΤΔ Κρήτης	Δ/ΙΔ	11	Περιοχές Παρέμβασης ΟΤΔ / Εταιρικό Σχήμα / Θεματικές Κατευθύνσεις (Θ.Κ)
2	14/6/2016	Αρχάνες	Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας	ΙΔ	8	Διακρατικές Συνεργασίες
3	15/6/2016	Ηράκλειο	Αντιπερ/χης Πρωτογενή Τομέα Κρήτης και Τυροκόμοι Κρήτης	ΙΔ/Δ	13	Συλλογικές και ατομικές δράσεις για τα τυροκομεία.
4	16/6/2016	Αρχάνες	Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενή Τομέα Κρήτης	Δ	7	Συλλογικές δράσεις για τον αγροδ/φικό τομέα-τουρισμό/Συνεργασίες/ Καινοτομία/Οικοτεχνία/Βραχείες αλυσίδες
5	22/6/2016	Ηράκλειο	Αντιπεριφ. Πρωτογενή Τομέα Κρήτης και Γυναικείοι Συν/σμοί	ΙΔ/Δ	23	Συλλογικές και ατομικές δράσεις για γυναικείους συνεταιρισμούς/Συνεργασίες

A/A	Ημερομηνία Διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Φορείς που συμμετείχαν	Είδος Φορέα	Αρ. Σ/των	Αντικείμενο Διαβούλευσης
6	23/6/2016	ΕΒΕΗ Ηράκλειο	Επιμελητήριο Ηρακλείου, ΟΕΕ/ΤΑΚ, ΤΕΕ /ΤΑΚ, ΓΕΩΤΕΕ	ΙΔ	9	Συλλογικές Δράσεις/ Ποσοστά χρηματοδότησης/Καινοτομία/Δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας/ Δίκτυα
7	23/6/2016	Ηράκλειο	Αντιπ/χης και Δ/νσεις ΠΕ Ηρακλείου: ΔΑΟΚ Τμήμα Αλιείας, Ανάπτυξης	Δ	13	Συλλογικές δράσεις / Δράσεις καινοτομίας/ Υποδομές
8	27/6/2016	Αρχάνες	Περιφ/κός Σύμβ. - Αντιπρόεδρ. του Ευρ. Δικτύου Παραθ/σιων και Νησιωτικών Περιφερειών	Δ	6	Θ.Κ/ Διακρατικές Συνεργασίες νησιών / Γαλάζια Ανάπτυξη
9	28/6/2016	Αρχάνες	Αντιπεριφερειάρχης Περ/ντος και Χωρ/ξίας, Ενέργειας και Βιομ/νίας, Περιφ. Σύμβουλοι	Δ	7	Θ.Κ/ Θέματα περιβάλλοντος, ενέργειας, χωροταξίας και ΜΜΕ
10	1/7/2016	Δήμος Βιάννου	Σύλλογος Επαγγελματιών Αλιέων Βιάννου	ΙΔ	22	Θ.Κ/Δράσεις/ Θαλάσσιος τουρισμός/Καταδυτικά πάρκα
11	7/7/2016	Γούβες	ΕΛΚΕΘΕ	ΙΔ/Δ	8	Θ.Κ/ Μελέτες-έρευνες στην περιοχή/ Θαλάσσιο περιβ.
12	7/7/2016	Ηράκλειο	Τοπικός Πληθυσμός Δήμου Ηρακλείου	ΙΔ/Δ	52	Θ.Κ/Ενδεικτικές δράσεις
13	8/7/2016	Αρχάνες	Τοπικός Πληθυσμός Δήμου Αρχαίων Αστερουσίων	ΙΔ/Δ	16	Θ.Κ/Ενδεικτικές δράσεις
14	8/7/2016	Καστέλι	Τοπικός Πληθυσμός Δήμου Μινώα Πεδιάδας	ΙΔ/Δ	36	Θ.Κ/Ενδεικτικές δράσεις
15	11/7/2016	Αρχάνες	Βουλευτής Ηρακλείου, Πρόεδρος & Δ/ντης «ΠΛΟΗΓΟΣ»	ΙΔ/Δ	7	Θέματα Νησιωτικότητας και παρεμβάσεις για την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών
16	28/7/2016	Αρχάνες	Νέοι Επιστήμονες	ΙΔ	15	Θ.Κ /Δράσεις Τ.Π./Καινοτομία/Σύσταση «Συμβουλίου Νέων» ΑΝ.Η.
17	28/7/2016	Αρχάνες	ΕΛΚΕΘΕ ΓΕΩΤΕΕ	ΙΔ/Δ	10	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./ περιβάλλον, θαλάσσιες απειλές/ αλιευτικός τουρισμ./ συνεργασίες/ κατάρτιση/ιχθυαγορές
18	29/7/2016	Ηράκλειο	Επιμελητήριο Ηρακλείου	ΙΔ	6	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./Δίκτυα επιχειρήσεων και τοπική επιχ/τητα / Καταδυτικά Πάρκα
19	29/7/2016	Ηράκλειο	ΤΕΕ ΤΑΚ	ΙΔ	4	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./Θέματα χωροταξίας & περιβάλλοντος, μελέτες
20	29/7/2016	Αρχάνες	ΑΜΚΕ Δήμου Νάπολης Ιταλίας.	ΙΔ	7	Θέματα τοπικής ανάπτυξης/ διοργάνωση επισκέψεων ανταλλαγής καλών πρακτικών
21	2/8/2016	Ηράκλειο	Οικονομικό Επιμελητήριο	ΙΔ	9	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./Προβλήματα και προτάσεις για την υλοποίηση του Τ.Π./Κριτήρια αξιολόγησης
22	2/8/2016	Ηράκλειο	Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου (ΟΛΗ)	Δ	5	Θ.Κ /Δράσεις/ Θέματα διαχείρισης αλιευτικών καταφύγιων και φορέα διαχείρισης λιμανιών
23	4/8/2016	Ηράκλειο	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης	Δ	9	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./Θέματα περιβάλλοντος και υδάτινων πόρων
24	18/8/2016	Ηράκλειο	ΤΕΙ Κρήτης	Δ	6	Θ.Κ /Δράσεις/ % χρημ./Αξιοποίηση ερευνητικών δράσεων στο Τ.Π.
25	22/8/2016	Αρχάνες	Ομάδα Γυναικών Ίριδα	ΙΔ	5	Θ.Κ / % χρημ./Δράσεις στήριξης κοινωνικού & πολιτιστικού έργου
26	24/8/2016	Αρχάνες	Κοινωνικοί Φορείς	ΙΔ	17	Θ.Κ / % χρημ./Δράσεις ενίσχυσης κοινωνικού έργου και εκστρατείες ευαισθητοποίησης
27	24/8/2016	Αρχάνες	Αλιείς	ΙΔ	6	Θ.Κ /Δράσεις/% χρημ./ Προβλήματα και προτάσεις για την ενίσχυση της αλιείας
28	25/8/2016	Ηράκλειο	Σύλλογοι Γυναικών	ΙΔ	12	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις ενίσχυσης γυναικείας επιχειρηματικότητας & διάστασης φύλου
29	25/8/2016	Ηράκλειο	Δ/νση Προγραμματισμού Δ.Ηρακλείου	Δ	3	Θ.Κ/% χρημ./ Δράσεις δικτύωσης, ενέργειας και πολιτισμού
30	25/8/2016	Αρχάνες	Δίκτυα: Οινοποιών, Κρητικής Φιλοξενίας, Κρουσαλίδικο	ΙΔ	12	Θ.Κ/% χρημ./Συλλογικές δράσεις προβολής & προώθησης τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών
31	26/8/2016	Αρχάνες	Γυναικείοι Συνεταιρισμοί	ΙΔ	7	Θ.Κ/Δράσεις/% χρημ./Προβλήματα και ανάγκες λειτουργίας και επέκτασης
32	26/8/2016	Αρχάνες	Περιβαλλοντικοί φορείς	ΙΔ	12	Θ.Κ/% χρημ./Περιβάλλον/Προβλήματα και προοπτικές, θεματικός τουρισμός, πολύ-λειτουργική γεωργία/Μουσεια

A/A	Ημερομηνία Διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Φορείς που συμμετείχαν	Είδος Φορέα	Αρ. Σ/των	Αντικείμενο Διαβούλευσης
33	29/8/2016	Ηράκλειο	Δ/νσεις Περιφέρειας Κρήτης	Δ	12	Θ.Κ./% χρημ./Δράσεις οικοτεχνίας, αλιείας, μεταποίησης τοπικών προϊόντων
34	29/8/2016	Μοίρες	Φορείς Δήμου Φαιστού	Δ/ΙΔ	24	Θ.Κ /Δράσεις/% χρημ./Προβλήματα υποδομών, περιβάλλοντος και κοινωνικής συνοχής
35	30/8/2016	Γόρτυνα	Τοπικός Πληθυσμός	Δ/ΙΔ	23	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις/ Επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών και φορέων
36	31/8/2016	Αρχάνες	Φορείς Πολιτισμού	ΙΔ	46	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις δικτύωσης καλλιτεχνών και εικαστικές παρεμβάσεις
37	1/9/2016	Αρχάνες	Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου	Δ	4	Θ.Κ /Δράσεις/% χρημ./Προβλήματα λιμανιών και ανάπτυξη υποδομών
38	2/9/2016	Αρχάνες	Περιφέρεια Κρήτης ΕΛΚΕΘΕ	Δ	7	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις κατάρτισης, επιχειρηματικότητας και δημοσίων έργων/Αλιεία
39	5/9/2016	Αρχάνες	Διοικητικό Συμβούλιο	Δ/ΙΔ	12	Θ.Κ /Δράσεις/% χρημ./Περιορισμοί χρηματοδότησης
40	6/9/2016	Βιάννος	Τοπικός πληθυσμός	Δ/ΙΔ	40	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις/ Επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών και φορέων
41	6/9/2016	Αρχάνες	Ιστιοπλοϊκός Όμιλος Ηρακλείου	ΙΔ	5	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις αθλητισμού και θαλάσσιου τουρισμού/επισκέψιμοι χώροι
42	7/9/2016	Ηράκλειο	Εντεταλμένος Σύμβουλος Τουρισμού	Δ	4	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις ανάπτυξης τουρισμού υπαίθρου, διασύνδεσης με μαζικό τουρισμό και δικτυώσεις
43	7/9/2016	Αρχάνες	Αγρότες	ΙΔ	6	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις ανάπτυξης και υποδομές γωργικού χώρου/Συνεργασίες
44	7/9/2016	Γάζι	Τοπικός πληθυσμός Δ. Μαλεβιζίου	ΙΔ/Δ	19	Θ.Κ/% χρημ./ Δράσεις /Επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών και φορέων
45	8/9/2016	Αρχάνες	Εκπρόσωποι τουριστικών φορέων/συλλόγων	ΙΔ	3	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις ανάπτυξης τουρισμού υπαίθρου και πιστοποίησης
46	8/9/2016	Επισκοπή	Τοπικός πληθυσμός Δ. Χερσονήσου	ΙΔ/Δ	21	Θ.Κ/% χρημ./ Δράσεις/ Επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών και φορέων
47	9/9/2016	Χερσόνησος	Αλιευτικοί Φορείς	ΙΔ	13	Θ.Κ /% χρημ./ Ιχθυαγορές/ κατάρτιση/ υποδομές/Θαλάσσιες δραστηριότητες
48	9/9/2016	Πεζά	Τοπικός πληθυσμός Δ. Αρχανών Αστερουσίων	ΙΔ/Δ	26	Θ.Κ /% χρημ./Δράσεις/ Επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών και φορέων
49	1/1/2016-10/9/2016		Ομάδες Τοπικής Δράσης από όλη την Ελλάδα	ΙΔ	30	Διαμόρφωση σχεδίων διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας Τ.Π.
50	1/4/2016-10/9/2016	Περ.Παρέμβασης	Φορείς και τοπικός πληθυσμός	ΙΔ/Δ	108	Υποβολή προτάσεων και επενδυτικών ιδεών.
51	1/1/2016-10/9/2016	Περ.παρέμβασης	Φορείς και τοπικός πληθυσμός	ΙΔ/Δ	24	Διαγνωστικές επισκέψεις

1.2. Αναλυτική περιγραφή των διαδικασιών διαβούλευσης

Στην συνέχεια, στον **Πίνακα 2** παρουσιάζονται αναλυτικά οι ενέργειες διαβούλευσης με την αποτύπωση των απαιτούμενων στοιχείων τεκμηρίωσης ανά ενέργεια διαβούλευσης, σύμφωνα με την αρίθμηση του παραπάνω συνοπτικού πίνακα.

No 1.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	07/04/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιφερειάρχη Κρήτης
Αριθμός συμμετεχόντων	11
Φορείς που συμμετείχαν	1) Περιφέρεια Κρήτης, 2) ΑΚΟΜΜ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΑΕ ΟΤΑ, 3) Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ, 4) ΟΑΚ ΑΕ, 5) Αναπτυξιακή Λασιθίου ΑΑΕ ΟΤΑ
Είδος φορέων	ΟΤΑ-Περιφέρεια
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.01)	
1. Περιφερειάρχη Κρήτης 2. Περιφ. Σύμβουλος 3. Πρόεδροι, Δ/ντες και στελέχη Αναπτυξιακών Εταιρειών Κρήτης	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
Ενημερώθηκε ο Περιφερειάρχη για τις αποφάσεις των Δ.Σ. των τεσσάρων ΟΤΑ της Κρήτης, σχετικά με τις περιοχές παρέμβασης CLLD/LEADER, τη σύνθεση των ΟΤΑ και τις θεματικές κατευθύνσεις των προγραμμάτων. Επιβεβαιώθηκε η στήριξη της Περιφέρειας Κρήτης προς τις ΟΤΑ. Τονίστηκε η ανάγκη για συμπληρωματικότητα μεταξύ των τοπικών προγραμμάτων και του ΕΠ Κρήτης 2014-2020 και η ανάπτυξη οριζόντιων δράσεων σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης.	

No 2, 20, 49	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης /Αλληλογραφία και τηλεφωνικές συσκέψεις
Ημερομηνία διεξαγωγής	14/06/16 / 29/7/216 / Καθ' όλη τη διάρκεια προετοιμασίας του Τ.Π.
Ομάδα/ες στόχος	Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λάρνακας / ΑΜΚΕ Δήμου Νάπολης Ιταλίας / ΟΤΔ
Αριθμός συμμετεχόντων	8 + 6 + 30
Φορείς που συμμετείχαν	1.ΑΝΕΤΕΛ 2. ΑΜΚΕ Δήμου Νάπολης 3. Στελέχη ΟΤΔ όλης της Χώρας 3. ΑΝ.Η.
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.02, Π1.20)	
1. Δ/ντης και υπεύθυνη ευρωπαϊκών προγραμμάτων ΑΝΕΤΕΛ 2. Στελέχη εταιρείας Δ. Νάπολης 3. Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕΚ «ΠΛΟΗΓΟΣ» 3. Στελέχη Ο.Τ.Δ. όλης της Ελλάδας 4. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>1. Έγινε ενημέρωση στα στελέχη της ΑΝΕΤΕΛ για το πρόγραμμα CLLD/LEADER και για τα διακρατικά προγράμματα που σχεδιάζονται. Σε συνέχεια του υπάρχοντος Συμφώνου Συνεργασίας για τη διακρατική συνεργασία ΜΕΔΕΑΤ, έγινε συζήτηση για τις δράσεις του νέου προγράμματος, εξετάστηκε η δυνατότητα διεύρυνσης του δικτύου και από τις δύο χώρες, συζητήθηκαν νέες προτάσεις ως προς τις δράσεις του σχεδίου και προσδιορίστηκε ο προϋπολογισμός για τον κάθε εταίρο.</p> <p>2. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της ΑΝΗ με τους εκπροσώπους της μη κερδοσκοπικής εταιρείας του Δήμου της Νάπολης Ιταλίας και τα στελέχη της ΑΝΗ. Η εταιρεία αυτή έχει ως έδρα το νησί Procida, ένα νησί του Δήμου Νάπολης, με πολλά κοινά χαρακτηριστικά με την Κρήτη, τα οποία ώθησαν το Δήμο Νάπολης να διερευνήσει τις δυνατότητες συνεργασίας με την ΑΝΗ σε θέματα τοπικής ανάπτυξης, διοργάνωσης επισκέψεων – ανταλλαγών, συμμετοχής σε συνέδριο που οργανώνουν και θεσμοθέτησή του σε ετήσια βάση, με κεντρικό θέμα τις σχέσεις του νησιού με την Κρήτη (ιστορία, πολιτισμός, χειροτεχνία, γαστρονομία, τουρισμός, ναυτικές – εμπορικές σχέσεις) κλπ.</p> <p>3. Σε όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας του Τ.Π. τα στελέχη της ΑΝΗ είχαν αλληλογραφία και συνεχή τηλεφωνική επικοινωνία με ΟΤΔ από όλη την Ελλάδα προκειμένου να διαμορφωθούν τα σχέδια διατοπικής – διακρατικής συνεργασίας του Τ.Π.. Η διαβούλευση κατέληξε στα εταιρικά σχήματα και στις αντίστοιχες δράσεις όπως περιγράφονται στα σχετικά Τεχνικά Δελτία του κεφαλαίου 4.</p>	
No 3, 4, 5.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	15/06/2016, 16/06/2016, 22/06/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιφέρεια Κρήτης, Τυροκόμοι και γυναικείοι συνεταιρισμοί
Αριθμός συμμετεχόντων	13+7+23
Φορείς που συμμετείχαν	1.Αντιπερ/ρχης Αγροτικής Ανάπτυξης 2.Τυροκόμοι 3. Γυναικείοι Συναιτερισμοί 4. ΑΝΗ
Είδος φορέων	Δημόσιοι-Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.03, Π1.04, Π1.05)	
1. Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Ανάπτυξης 3. Στελέχη Περιφέρειας Κρήτης 2. Τυροκόμοι από όλους τους Νομούς της Κρήτης 3. Εκπρόσωποι Γυναικείων συναιτερισμών 4. Δ/ντης και Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγιναν τρεις συσκέψεις σε συνεργασία με την αρμόδια Αντιπερ/ρχη αγροτικής ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης και εκπροσώπους επαγγελματικών ομάδων αγροτών, τυροκόμων, μελισσοκόμων και γυναικείων συν/σμών, όπου εξετάστηκαν και προτάθηκαν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Η ενίσχυση των δράσεων τυποποίησης και μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων ✓ Η ανάπτυξη δράσεων για τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επαγγελματικών ομάδων στον αγροτικό τομέα και η σύνδεσή τους με τα Πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα. ✓ Η σημασία της οικοτεχνίας στην οικονομική ανάπτυξη της υπαίθρου, καθώς και η δικτύωση των μικρών επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα ✓ Η δημιουργία μικρών τοπικών αγορών για την προώθηση των προϊόντων τους και βραχείες αλυσίδες ✓ Η προβολή των επιχειρήσεων αυτών και η σύνδεσή τους με τον τουρισμό μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας ✓ Η δημιουργία δικτύων στον τομέα του λαδιού, του τυριού και του μελιού ✓ Η δημιουργία εκθετηρίου – πωλητηρίου σε κομβικό σημείο με μεγάλη επισκεψιμότητα. ✓ Η στήριξη και η χρηματοδότηση των γυναικείων συναιτερισμών 	
No 6, 17, 18, 19, 21.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	23/06/2016, 28/07/2016, 29/07/2016 (2), 02/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Επιμελητήρια Ηρακλείου
Αριθμός συμμετεχόντων	9+10+6+4+9
Φορείς που συμμετείχαν	1.ΟΕΕ/ΤΑΚ, 2.ΕΒΕΗ, 3.ΓΕΩΤΕΕ/ Παράρτημα Κρήτης 4.ΤΕΕ/ΤΑΚ, 5. ΕΛΚΕΘΕ, 6. ΑΝ.Η.
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.06, Π1.17, Π1.18, Π1.19, Π1.21)	
1. Εκπρόσωποι Επιμελητηρίων ΟΕΕ/ΤΑΚ, ΕΒΕΗ, ΓΕΩΤΕΕ, ΤΕΕ/ΤΑΚ 2. Εκπρόσωποι ΕΛΚΕΘΕ 3. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	

Με τα Επιμελητήρια Ηρακλείου, εμπορικό, οικονομικό, γεωτεχνικό και τεχνικό, έγιναν πέντε συσκέψεις. Η συνάντηση με το ΓΕΩΤΕΕ έγινε σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ. Τα βασικά σημεία και συμπεράσματα των συναντήσεων είναι:

- ✓ Η σημασία των δικτύων για την ισχυροποίηση των επιχειρήσεων και την προβολή των τοπικών προϊόντων του πρωτογενή κυρίως τομέα (δίκτυο ελαιολάδου, δίκτυο τυριού και δίκτυο μελιού)
- ✓ Η ανάγκη επιμόρφωσης των επιχειρήσεων σε θέματα δικτύωσης και καινοτομίας
- ✓ Η δημιουργία καταδυτικών πάρκων στο νομό Ηρακλείου και η σημασία τους για την τουριστική ανάπτυξη της Κρήτης
- ✓ Ανάδειξη του δικτύου ΚΡΗΤΙΚΑ ΧΕΡΙΑ του Επιμελητηρίου Ηρακλείου, το οποίο παρέχει πιστοποίηση σε αυθεντικά Κρητικά προϊόντα, εκτός του τομέα των τροφίμων – ποτών, τα οποία κατασκευάζονται αποκλειστικά από Κρητικούς καλλιτέχνες.
- ✓ Ανάγκη καταγραφής των προβλημάτων των αλιευτικών καταφυγίων και τη σύνταξη μελέτης που θα δίνει λύση στο πρόβλημα ειδικότερα της προσάμμισης, καθιστώντας τα λειτουργικά και προσβάσιμα
- ✓ Δράσεις διακρατικών προγραμμάτων και ανταλλαγής εμπειριών
- ✓ Δημιουργία σουβενίρ και διακοσμητικών ειδών με θέμα το ψάρι και την αλιεία (με μοτίβα της μινωικής εποχής)
- ✓ Ανάπτυξη αλιευτικού τουρισμού, Yachting - συντήρησης σκαφών, ενίσχυση του καταδυτικού τουρισμού
- ✓ Καταγραφή αξιολογών οικισμών της περιοχής που παράγουν προϊόντα με υψηλή διατροφική αξία και επιλεκτικές παρεμβάσεις με στοχευμένες δράσεις για την ανάδειξη των ιδιαίτερων πολιτισμικών και αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών τους.
- ✓ Η δημιουργία brand name για τα τοπικά προϊόντα και η κατοχύρωση – γνωστοποίησή του στις αγορές.
- ✓ Βασικά κριτήρια επιλογής επενδυτικών σχεδίων, με έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και στην καινοτομία.

No 7.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	23/06/2016
Ομάδα/ες στόχος	Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Ηρακλείου
Αριθμός συμμετεχόντων	13
Φορείς που συμμετείχαν	1.Περιφέρεια Κρήτης 2.Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιο

Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.07)

1. Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης 2. Στελέχη Δ/νσεων Περιφέρειας Κρήτης 3. Στελέχη ΑΝ.Η.

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα

Ενημερώθηκε ο αντιπεριφερειάρχης για τα Τ.Π. CLLD LEADER και LEADER Αλιείας και τις Θ.Κ. τους. Τονίστηκε ότι ο σχεδιασμός της ΑΝ.Η. και οι προτεινόμενες Θ.Κ. συνάδουν απόλυτα με το στρατηγικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης για τον πρωτογενή τομέα και την ανάπτυξη της υπαίθρου, καθώς και η σπουδαιότητα που έχει η δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων και η εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων σ' αυτές. Διατυπώθηκαν από τους εκπροσώπους των υπηρεσιών τα προβλήματα που υπάρχουν στις υποδομές των αλιευτικών καταφυγίων στο νομό, καθώς και η περιβαλλοντική διάσταση που θα πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλες τις δράσεις των Τ.Π. αλλά και η ανάγκη επιμόρφωσης αγροτών, αλιέων και επιχειρηματιών για την καλύτερη δυνατή λειτουργία των επιχειρήσεων / εκμεταλλεύσεών τους.

No 8, 9	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	27/06/2016 - 28/06/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιφέρεια Κρήτης
Αριθμός συμμετεχόντων	6 + 7
Φορείς που συμμετείχαν	1.Περιφέρεια Κρήτης 2.Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιο

Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.08, Π 1.09)

1. Περιφερειακός Σύμβουλος Κρήτης / Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος & Χωροταξίας, Ενέργειας & Βιομηχανίας Κρήτης, Περιφερειακοί Σύμβουλοι Κρήτης / Στελέχη ΑΝ.Η.

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα

1. Έγινε ενημέρωση για τα Τ.Π. CLLD LEADER και LEADER Αλιείας και τις Θ.Κ. τους. Από τον αντιπρόεδρο της CRPM τονίστηκε η κατεύθυνση της Ε.Ε. για «Γαλάζια Ανάπτυξη (blue growth)», η οποία δεν περιορίζεται μόνο στην ανάπτυξη της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας αλλά που σχετίζεται με την ανάπτυξη των γαλάζιων βιοτεχνολογιών, τη διαχείριση και προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών μέσω του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών και το Θαλάσσιο Περιβάλλον, με την ασφάλεια στη θάλασσα, με τις ισορροπημένες και βιώσιμες θαλάσσιες μεταφορές, την ανάπτυξη και προστασία του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού, την αξιοποίηση της ενέργειας από τη θάλασσα, τη θαλάσσια εκπαίδευση. Συμφωνήθηκε ότι οι περιοχές παρέμβασης των δύο προτάσεων συνάδουν με το χωροταξικό σχεδιασμό της περιφέρειας Κρήτης, ενώ η ΑΝΗ θα πρέπει να συνεργαστεί σε διακρατικό επίπεδο με ΟΤΔ από τα μεγάλα νησιά της Μεσογείου, στο πλαίσιο του CLLD/LEADER για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

2. Τα κυριότερα θέματα που συζητήθηκαν στη δεύτερη σύσκεψη ήταν:

- ✓ Η ανάγκη προστασίας των θαλάσσιων υδάτων
- ✓ Η δυνατότητα ανάπτυξης καταδυτικών πάρκων στο νομό σε οριοθετημένες ζώνες, σύμφωνα και με το χωροταξικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης και το σχετικό νόμο.
- ✓ Η σημασία εφαρμογής δράσεων που σχετίζονται με την ενέργεια (εξοικονόμηση ενέργειας, σταθμοί φόρτισης αυτοκινήτων για ηλεκτροκίνηση, ενεργειακή αποδοτικότητα), η ανάγκη δικτύωσης των φορέων και επιχειρήσεων που ασχολούνται με την ενέργεια και η λειτουργία ενεργειακής πλατφόρμας ενημέρωσης με τις σύγχρονες και ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα αυτό.
- ✓ Η ανάγκη δικτύωσης των επιχειρήσεων και η εφαρμογή καινοτόμων δράσεων τόσο στην οργάνωση όσο και στον τομέα της παραγωγής και τυποποίησης.

No 10, 27, 47.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	01/07/2016, 24/08/2016, 09/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Αλιείς
Αριθμός συμμετεχόντων	22+6+13
Φορείς που συμμετείχαν	1. Δήμος Βιάννου 2. Εκπρόσωποι συλλόγων αλιέων 3. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι-Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.10, Π 1.27, Π 1.47)	
1. Αντιδήμαρχος και στελέχη Δ. Βιάννου 2. Γ.Γ. Συλλόγου Αλιέων Τσουτσουρα 3. Επαγγελματίες Αλιείς 4. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγιναν τρεις ενημερωτικές συναντήσεις με ομάδες αλιέων για τα Τ.Π. CLLD LEADER και LEADER Αλιείας και παρουσιάστηκαν οι Θ.Κ., οι επιλέξιμες δράσεις, τα ποσά και τα ποσοστά χρηματοδότησης. Συζητήθηκαν τα προβλήματα που υπάρχουν με τα αλιευτικά καταφύγια, τους φορείς διαχείρισης λιμανιών και τα λαγόψαρα που έχουν εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια στη Μεσόγειο και την περιβαλλοντική και οικονομική καταστροφή που τους προκαλούν. Εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ θέματα συντήρησης του εξοπλισμού τους ✓ ανάπτυξη αλιευτικού τουρισμού και ημερήσιων εκδρομών με σκάφη στην περιοχή ✓ δράσεις καταδυτικού τουρισμού ✓ δράσεις εμπλουτισμού του βυθού ✓ συμπληρωματικές δράσεις ενίσχυσης εισοδήματος αλιέων ✓ ανάγκη κατάρτισης και μεταφοράς γνώσεων των αλιέων ✓ οργάνωση εκδηλώσεων που σχετίζονται με την αλιεία ✓ ιχθυαγορές – κοινά σημεία πώλησης αλιευμάτων 	
No 11, 17, 38.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	07/07/2016, 28/07/2016, 02/09/2016
Ομάδα στόχος	Επιστημονικοί Φορείς
Αριθμός συμμετεχόντων	8+10+7
Φορείς που συμμετείχαν	1.ΕΛΚΕΘΕ 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιο
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.11)	
1. Δ/ντης «Θαλασσόκοσμου» 2. Αντιπρόεδρος ΔΣ ΕΛΚΕΘΕ-Δ/ντής ΙΘΑΒΒΥΚ 3. Δ/ντης Ερευνών Ινστιτούτου Αλιείας 4. Ερευνητές 5. ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγιναν τρεις συναντήσεις στις οποίες συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΕΛΚΕΘΕ. Ιδιαίτερα συζητήθηκαν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δράσεις που αφορούν στις αλιευτικές ζώνες και στις έρευνες του ΕΛΚΕΘΕ στις περιοχές αυτές, ✓ Αδυναμίες και αναπτυξιακές δυνατότητες αλιευτικών ζωνών και δράσεις που μπορούν να αναπτυχθούν σε συνεργασία με το Ενυδρείο «Θαλασσόκοσμος», για τις παράκτιες περιοχές του νομού και για τους αλιείς. ✓ Οι αλιευτικοί πόροι της περιοχής παρέμβασης και η αξία ορισμένων τοπικών θαλάσσιων προϊόντων, όπως το Κρητικό σφουγγάρι που είναι αναγνωρισμένης ποιότητας. ✓ Θέματα σχετικά με υποθαλάσσια βιοτεχνολογικά πάρκα, καταδυτικά πάρκα, χωροθέτηση προστατευόμενων περιοχών, παραγωγικά πάρκα για εμπλουτισμό των αλιευμάτων κ.α. ✓ Εκπόνηση μελέτης για αξιοποίηση του λαγοκέφαλου για άλλη χρήση (γαδοτροφές, φαρμακευτική χρήση κ.λ.π). ✓ Ανάληψη δράσεων προστασίας του περιβάλλοντος και κατάρτιση αλιέων σχετικά με τη βιώσιμη αλιεία, τις αλιευτικές πρακτικές και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. 	
No 12, 13, 14, 34, 35, 40, 44, 46, 48.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Ανοιχτές Ενημερωτικές Εκδηλώσεις
Ημερομηνία διεξαγωγής	07/07/2016, 08/07/2016 (2), 29/08/2016, 30/08/2016, 06/09/2016, 07/09/2016, 08/09/16
Ομάδα στόχος	Τοπικός Πληθυσμός Περιοχής Παρέμβασης
Αριθμός συμμετεχόντων	52+16+36+24+23+40+19+21+26
Φορείς που συμμετείχαν	1.Τοπικός πληθυσμός Δήμων Περιοχής Παρέμβασης 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι/Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.12, Π 1.13, Π 1.14, Π 1.34, Π 1.35, Π 1.40, Π 1.44, Π 1.46, Π 1.48)	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγινε ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού μέσω ανοιχτών ενημερωτικών εκδηλώσεων σε όλους τους Δήμους (8) του νομού για τα Τ.Π. CLLD LEADER και LEADER Αλιείας και παρουσιάστηκαν οι Θ.Κ., οι επιλέξιμες δράσεις, τα ποσά και τα ποσοστά χρηματοδότησης. Συζητήθηκαν τα προβλήματα της κάθε περιοχής και παράλληλα, διερευνήθηκαν οι ανάγκες και οι επιχειρηματικές ιδέες των παρευρισκομένων. Διατυπώθηκε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ενίσχυση δράσεων κοινωνικής συνοχής ✓ Η ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων για αγρότες/αλιείας, όπως η μελισσοκομία, η κτηνοτροφία, ο αγροτουρισμός, η βιοτεχνία και το λιανικό εμπόριο ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων που σχετίζονται με τη θάλασσα (αλιευτικός τουρισμός, καταδυτικός, περιηγητικός, καταδυτικά πάρκα) ✓ Επιχειρήσεις που αξιοποιούν τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα για παραγωγή φαρμακευτικών – καλλυντικών προϊόντων ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων στον τομέα του περιβάλλοντος (αγροτικά υπολείμματα, ΑΠΕ κλπ) 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Υποδομές και δράσεις πολιτισμού και αθλητισμού υπερτοπικού κυρίως χαρακτήρα ✓ Δράσεις που να προωθούν τη νεανική επιχειρηματικότητα ✓ Τυποποίηση και μεταποίηση αγροτικών και τοπικών προϊόντων (λάδι, μέλι παξιμάδι και είδη λαϊκής τέχνης) ✓ Θέματα υποδομών και εξοικονόμησης ενέργειας ✓ Αθλητικές εγκαταστάσεις στοχευμένες σε ΑΜΕΑ ✓ Κατάρτιση σε θέματα εφαρμογής καινοτομικών μεθόδων στην παραγωγική διαδικασία. <p>Επιπλέον τονίστηκε η ανάγκη ενίσχυσης των νέων, των ΚΟΙΝΣΕΠ και των γυναικείων συν/σμών και των υφιστάμενων επιχειρήσεων, ειδικά αυτών που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και αυτών που ασχολούνται με ειδικά θέματα όπως ο θαλάσσιος τουρισμός, και οι επιχειρήσεις της ΠΔΒ.</p>	
No 15.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	11/07/2016
Ομάδα στόχος	Βουλευτές
Αριθμός συμμετεχόντων	7
Φορείς που συμμετείχαν	1.Βουλευτής Ηρακλείου 2. «ΠΛΟΗΓΟΣ» 3. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι/Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (Βλ. Π 1.15)	
1. Βουλευτής Ηρακλείου 2. Δ/ντης και Πρόεδρος ΔΣ «ΠΛΟΗΓΟΣ» 3. Καθηγητής Παν. Πατρών 4. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγινε παρουσίαση των δύο Τ.Π. CLLD/LEADER και CLLD/LEADER Αλιείας, των Θ.Κ., καθώς και των επιλέξιμων δράσεων, των ποσών και ποσοστών χρηματοδότησης. Η συζήτηση που ακολούθησε επικεντρώθηκε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σε θέματα νησιωτικότητας, στρατηγικής ισόρροπης ανάπτυξης της νησιωτικής Ελλάδας και των τοπικών οικονομιών, • στην ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιωτικών περιοχών • στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων και • στην ανάδειξη των ιδιαίτερων πολιτιστικών στοιχείων των περιοχών αυτών και στην προβολή τους. <p>Διατυπώθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες συνοψίζονται στα εξής σημεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δικτύωση και Ανάπτυξη με στόχο τη δημιουργία «βιώσιμων κοινοτήτων» με την ενεργοποίηση όλων των παραγωγικών και δημιουργικών δυνάμεων των νησιωτικών περιοχών. 2. Δικτύωση μεγάλων νησιών της Μεσογείου, για μια κοινή ευρωπαϊκή νησιωτική πολιτική. 3. Δημιουργία υποδομών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη νησιωτική Ελλάδα. 	
No 16.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	28/07/2016
Ομάδα/ες στόχος	Νέοι Επιστήμονες
Αριθμός συμμετεχόντων	15
Φορείς που συμμετείχαν	1.Νέοι Επιστήμονες 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (Βλ. 1.16)	
1. Νέοι επιστήμονες 2.Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Στη συζήτηση που έγινε, οι νέοι επιστήμονες διατύπωσαν τις σκέψεις, τους προβληματισμούς τους, καθώς και προτάσεις που θα συμβάλουν στον καλύτερο σχεδιασμό, εμπλουτισμό και διαμόρφωση των δράσεων. Υπήρξαν αξιολογες απόψεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ η ενίσχυση και καθιέρωση του ηλεκτρονικού εμπορίου στον τομέα του κρασιού για τους επισκέπτες που ενώ τα έχουν δοκιμάσει, λόγω δυσχέρειας στον τρόπο μεταφοράς αυτών των προϊόντων, δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν τις αγορές που επιθυμούν. ✓ Το σοβαρό πρόβλημα διείσδυσης των προϊόντων στα δίκτυα διανομής και προώθησης λόγω της έλλειψης επιστημονικής γνώσης. ✓ Η δημιουργία δικτύων προώθησης ομοειδών προϊόντων (τυρί, ελαιόλαδο, μέλι κ.λ.π) ✓ Η δημιουργία και καθιέρωση του «συμβουλίου νέων», με αρμοδιότητες που θα καθοριστούν στην πορεία και που θα μπορούν να περιλαμβάνουν τη δημιουργία εργαστηρίων, συνεργασίες και καταγραφή ιδεών και απόψεων, εκπαιδευτικά σεμινάρια κ.ά και όλα αυτά με απώτερο σκοπό την ενεργή παρουσία των νέων επιστημόνων με τις καινοτόμες ιδέες τους και τον ενθουσιασμό τους, στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιοχής. 	
No 22, 37.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	02/08/2016, 01/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Φορείς Διαχείρισης Λιμένων
Αριθμός συμμετεχόντων	5
Φορείς που συμμετείχαν	1. Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου 2.Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου 3.Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (Βλ. Π 1.22, Π 1.37)	
1. Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος Ο.Λ.Η 2. Εκπρόσωποι ΔΛΤ Χερσονήσου 3. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγιναν δύο συναντήσεις με Φορείς Διαχείρισης Λιμένων, μία με τον Ο.Λ.Η. και μία με το Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου. Τα κυριότερα σημεία και συμπεράσματα ήταν:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αποτυπώθηκαν οι ελλείψεις που υπάρχουν στα αλιευτικά καταφύγια της Άρβης, του Καστρίου, του Τσούτσουρα, τα οποία δεν έχουν ακόμα φορέα διαχείρισης και τονίστηκε η πρόθεση του ΟΛΗ να αναλάβει τη διαχείρισή τους και την βελτίωση των υποδομών τους (προσάμμιωση, της προσβασιμότητας, της ασφάλειας, των παρεχόμενων υπηρεσιών κ.λ.π.) ✓ Σημαντικό έργο επίσης θεωρείται η αποκατάσταση των διαβρωμένων ακτών και η επαναφορά τους στην αρχική τους κατάσταση. ✓ Οι δράσεις που προτάθηκαν αφορούν κυρίως σε αναπλάσεις χώρων γύρω από τα αλιευτικά καταφύγια και κατά μήκος των ακτογραμμών, στην ανάπτυξη των υποδομών των λιμανιών με σκοπό την αξιοποίησή τους, και σε παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν στην παράκτια ζώνη της πρώην Αμερικανικής Βάσης (π.χ. δημιουργία μουσείου αλιείας) 	
No 23.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	04/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης
Αριθμός συμμετεχόντων	9
Φορείς που συμμετείχαν	1. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.23)	
1. Γ.Γ Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης 2. Δ/ντες Δ/νσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης 3. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Στη συνάντηση τέθηκαν έντονα τα εξής θέματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Προστασία του περιβάλλοντος. Υπάρχουν σοβαρά περιβ/κά προβλήματα στο νομό στους τομείς των δασών, της διάβρωσης των ακτών, της αλιείας με παράνομες μεθόδους, των αποβλήτων εγκατάσεων επεξεργασίας προϊόντων του πρωτογενή τομέα, οι οποίες μάλιστα χρήζουν άμεσης μετεγκατάστασης. ✓ Έλλειψη υδατικών πόρων για τον πρωτογενή τομέα. ✓ Δημιουργία κέντρου ενημέρωσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης πληθυσμού για την προστασία του περιβάλλοντος, ειδικά στις παράκτιες περιοχές. ✓ Δημιουργία ενός επισκέψιμου χώρου επίδειξης των ενδημικών φυτών της Κρήτης, κυρίως για εκπαιδευτικούς σκοπούς. ✓ Τονίστηκε η αύξηση του προϋπολογισμού για τις δράσεις που αφορούν στον εναλλακτικό τουρισμό και στα δύο Τ.Π. 	
No 24.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	18/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	ΤΕΙ Κρήτης
Αριθμός συμμετεχόντων	6
Φορείς που συμμετείχαν	1. ΤΕΙ Κρήτης 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.24)	
1. Πρόεδρος ΤΕΙ Κρήτης 2. Εξωτερική συνεργάτης ΤΕΙ Κρήτης 3. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Κρήτης παρουσίασε την ερευνητική δράση του ΤΕΙ σε θέματα που σχετίζονται με τον πρωτογενή τομέα, τη μεταποίηση αλλά και τον τουρισμό και πολιτισμό. Για τα Τ.Π. πρότεινε τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Εκπαίδευση τελικών δικαιούχων στα θέματα: περιβάλλοντος, ορθολογικής διαχείριση εισροών στη γεωργία, ειδικά των ενεργειακών πόρων κ.ά., μετασυλλεκτική διαχείριση-τυποποίηση αγροτικών προϊόντων, με νέα υλικά και καινοτόμες διαδικασίες, με αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας, φυτική παραγωγή (νέες καλλιέργειες και καινοτόμες καλλιεργητικές πρακτικές, αποτελεσματική και ασφαλής χρήση αγροχημικών), διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων. ✓ Καινοτόμες τεχνικές και πρακτικές στη μεταποίηση και στην επεξεργασία αγροδιατροφικών προϊόντων ✓ Τεχνολογίες Πληροφορικής, Δικτύων και Επικοινωνιών για την υποστήριξη των παραγωγικών διαδικασιών στον πρωτογενή τομέα και στην προώθηση και διάθεση αγροδιατροφικών προϊόντων. ✓ Παραγωγικές διαδικασίες στον αγροδιατροφικό τομέα με ελαχιστοποίηση εισροών και ορθολογική διαχείριση ενεργειακών πηγών και νερού, και αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας ✓ Καινοτόμες δράσεις προώθησης κρητικών αγρο-διατροφικών προϊόντων μέσα από κοινωνικά δίκτυα και δράσεις ενημέρωσης εντόπιου πληθυσμού και επισκεπτών σε θέματα βελτιστοποίησης της διατροφής και της υγείας (σε σύνδεση και με δράσεις αγροτουρισμού και αγροτο-τουρισμού). ✓ Νέα καινοτόμα υλικά στην παραγωγή, τη μεταποίηση και τη συσκευασία αγρο-διατροφικών προϊόντων. ✓ Δράσεις προσδιορισμού και πιστοποίησης του οικολογικού αποτυπώματος των κύριων γεωργικών προϊόντων της περιοχής (πχ. προϊόντων ελιάς και αμπελιού), ως μέσου ποιοτικής βελτίωσης και αύξησης της εμπορικής αξίας των προϊόντων. ✓ Προστασία περιβάλλοντος σε παράκτιες περιοχές και γειτνιάζουσες περιοχές αλιείας (σε συνεργασία ΕΛΚΕΘΕ). ✓ Ενέργειες προβολής του φυσικού και του πολιτισμικού περιβάλλοντος της Κρήτης μέσα από δράσεις που συνδέονται με την εκπαίδευση, τη διαχείριση ελεύθερου χρόνου του γηγενούς πληθυσμού και τον τουρισμό ✓ Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά περιοχών ή περιοχών με ιδιαίτερη φυσική και περιβαλλοντική αξία, καθώς και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού. ✓ Εντοπισμός και τεκμηρίωση, ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση των ιστορικών ελαιοδέντρων του Ηρακλείου και ευρύτερα της Κρήτης, ως μνημείων της φύσης και του πολιτισμού. Δράσεις σε σύνδεση με τη εκπαίδευση στο νησί και με τον τουρισμό. ✓ Συνεργασίες γεωπόνων, ιστορικών/ αρχαιολόγων, παλαιο-βοτανολόγων, λαογράφων σε συμπράξεις με τοπικές κοινότητες και οργανώσεις. 	

No 25, 28, 31.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	22/8/2016, 25/8/2016, 26/8/2016
Ομάδα/ες στόχος	Γυναίκες
Αριθμός συμμετεχόντων	5+12+7
Φορείς που συμμετείχαν	1. Ομάδα γυναικών «Ίριδα» 2.Γυναικείοι συνεταιρισμοί 3. Σύλλογοι γυναικών 4. ANH
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.25, Π 1.28, Π 1.31)	
1. Εκπρόσωποι γυναικείων συνεταιρισμών 2. Εκπρόσωποι συλλόγων γυναικών 3. Στελέχη Αναπτυξιακής Ηρακλείου	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Στις συναντήσεις, διατυπώθηκαν προτάσεις για:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δράσεις δικτύωσης με φορείς σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο ✓ Ενίσχυση δράσεων γυναικείας επιχειρηματικότητας ✓ Δράσεις αθλητισμού – εθελοντισμού, μέσω της δημιουργίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η οποία θα συνδέεται με σχετικά δίκτυα, θα δημοσιοποιεί δράσεις και θα καταγράφει τη διαθεσιμότητα των ενδιαφερομένων. ✓ Κοινωνικές δράσεις (π.χ. διαχείριση φαγητού που περισσεύει, στήριξη κακοποιημένων παιδιών και γυναικών) ✓ Αξιοποίηση υφιστάμενου κτιρίου ως «Δημοσκόπιο» με σκοπό τη διαχείριση συγκρούσεων στον επιχειρηματικό τομέα. ✓ Δημιουργία υπαίθριων αγορών που θα συμπεριλαμβάνουν πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δράσεις. ✓ Επέκταση – προμήθεια εξοπλισμού υφιστάμενων συνεταιρισμών ✓ Εκστρατείες προβολής μέσω επισκέψεων στην ενδοχώρα για την ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού ✓ Διοργάνωση συνεδρίου γυναικείας επιχειρηματικότητας 	
No 26.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	24/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Κοινωνικοί φορείς
Αριθμός συμμετεχόντων	17
Φορείς που συμμετείχαν	1. Εκπρόσωποι Κοινωνικών φορέων 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.26)	
1. Εκπρόσωποι Κοινωνικών Συλλόγων 2. Εκπρόσωποι Δ. Ηρακλείου και Δ. Μινώα Πεδιάδος 3. Στελέχη AN.H.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Οι συμμετέχοντες, στο σύνολό τους, τόνισαν την έλλειψη στελέχωσης και υποδομών στις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων της περιοχής, γεγονός που καθιστά απαραίτητη την αύξηση του προϋπολογισμού στη συγκεκριμένη δράση. Οι κυριότερες δράσεις κοινωνικού προσανατολισμού που προτάθηκαν ήταν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Υποδομές ψυχικής υγείας, αθλητικές υποδομές με πρόβλεψη και για χρήση από ΑΜΕΑ, μονάδες διημέρευσης ΑΜΕΑ, βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού κοινωνικών συλλόγων ✓ Δημιουργία κινητής μονάδας με στόχο την πρόληψη και στήριξη οικογενειών της ενδοχώρας που έχουν ανάγκη ✓ Κατάρτιση ατόμων με νοητική στέρηση ✓ Δικτύωση φορέων ΑΜΕΑ ✓ Εκστρατείες ευαισθητοποίησης για θέματα σχετικά με το παιδί και την ενδοοικογενειακή βία. 	
No 29.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	25/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Δ/νση Προγραμματισμού Δ. Ηρακλείου
Αριθμός συμμετεχόντων	3
Φορείς που συμμετείχαν	1. Δ/νση Προγραμματισμού Δ. Ηρακλείου 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.29)	
1. Στέλεχος δ/νσης Προγραμματισμού Δ. Ηρακλείου 2. Στελέχη AN.H.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Διατυπώθηκαν προτάσεις για:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δικτύωση στον τομέα της οικοτεχνίας και των ειδών λαϊκής τέχνης σε συνεργασία με το Επιμελητήριο Ηρακλείου. ✓ Δράσεις πολιτισμού, ηλιακής ενέργειας και κατάρτισης στις οποίες θα μπορούσε να συμμετάσχει ο Δήμος Ηρακλείου. ✓ Δυνατότητες συνεργασίας στις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες του τοπικού προγράμματος 	
No 30.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	25/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Δίκτυα
Αριθμός συμμετεχόντων	12
Φορείς που συμμετείχαν	1. Δ.Ο.Ν.Η. 2.Δίκτυο Κρητικής Φιλοξενίας 3.Κρουσαλίδικο 4. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.30)	
1. Εκπρόσωποι ΔΟΝΗ 2. Εκπρόσωποι Δικτύου Κρητικής Φιλοξενίας 3. Εκπρόσωποι «Κρουσαλίδικου» 3. Στελέχη AN.H.	

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Οι εκπρόσωποι των δικτύων ζήτησαν αύξηση του προϋπολογισμού στη δράση συνεργασίας και δικτύωσης και πρότειναν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Το Δίκτυο Οιοποίων Ηρακλείου αναφέρθηκε στην ανάγκη να δοθεί έμφαση στην αμπελοργία, στην αξιοποίηση μελετών για δημιουργία μετεωρολογικών σταθμών σε περιοχές της ενδοχώρας και εκδήλωνε ενδιαφέρον για συμμετοχή στις δράσεις της διακρατικής συνεργασίας MEDEAT. Επιπλέον πρότεινε δράσεις ανάπτυξης του οινοτουρισμού στο νομό και προβολής του κρασιού. ✓ Το Δίκτυο Κρητικής Φιλοξενίας πρότεινε τη δικτύωση των μικρών μουσείων της ενδοχώρας με σκοπό τη δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής με ενιαίο εισιτήριο και αναφέρθηκε στην πρόθεση συμμετοχής του σε εκθέσεις, δράσεις προβολής και επισκέψεων με σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών. ✓ Το «Κρουσαλίδικο» (δίκτυο κρεοπωλών, που παράγουν παραδοσιακά αλλαντικά), πρότεινε να δημιουργηθεί ένα εκθετήριο – πωλητήριο σε κομβικό σημείο του νομού για την προώθηση των προϊόντων τους. 	
No 32.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	26/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιβαλλοντικοί φορείς
Αριθμός συμμετεχόντων	12
Φορείς που συμμετείχαν	1. Περιβαλλοντικοί φορείς 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.32)	
1. Εκπρόσωποι Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Ινστιτούτο Σηπλιολογικών Ερευνών Ελλάδας (ΙΝΣΠΕΕ), «ΦΟΙΝΙΞ», «ΜΕΛΙΤΑΚΕΣ» 2. Δ/ντης και στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Συζητήθηκαν εκτενώς τα προβλήματα περιβαλλοντικής φύσης που αντιμετωπίζει η περιοχή και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους μέσα από το "Τ.Π.". Έγινε αναφορά σε θέματα αγρο-οικολογίας, πολύ-λειτουργικής γεωργίας, βιοποικιλότητας και πρόληψης φυσικών καταστροφών. Διατυπώθηκαν ιδέες για παρεμβάσεις στη θάλασσα μέσω φυσικού εμπλουτισμού του βυθού, αξιοποίηση φαραγγίων από ορειβάτες – επιστήμονες, θεματικές ψηφιακές διαδρομές και ανάδειξη μονοπατιών. Πρέπει να δοθεί βάρος σε μία ολιστική προσέγγιση για το θέμα της γεωργίας, που να συμπεριλαμβάνει τους τομείς του πολιτισμού και του τουρισμού και τη διασύνδεσή τους με την εκπαίδευση. Τέλος, παρουσιάστηκαν συγκεκριμένες προτάσεις αναφορικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Την αξιοποίηση υπάρχουσας μεγάλης έκτασης και μετατροπή της σε παρατηρητήριο – αστεροσκοπείο – επισκέψιμη φάρμα. ✓ Την αξιοποίηση του Παγκρήτιου Οδηγού Βιοποικιλότητας που διαθέτει το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. ✓ Δράσεις ευαισθητοποίησης παιδιών για το περιβάλλον. ✓ Τη δημιουργία ηλεκτρονικής εφαρμογής που να αφορά το φυσιολατριολατρικό τουρισμό. ✓ Τη δημιουργία πιστοποιημένου κινητού σφαγείου. ✓ Ανάληψη δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για το περιβάλλον, αντιμετώπισης των κινδύνων από τα λύματα, στην αποκατάσταση υγρότοπων, στην αντιμετώπιση της ρύπανσης από χημικά προϊόντα κ.ά. 	
No 33.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	29/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιφέρεια Κρήτης
Αριθμός συμμετεχόντων	12
Φορείς που συμμετείχαν	1. Δ/νσεις Περιφέρειας Κρήτης 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.33)	
1. Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενή Τομέα Κρήτης 2. Περιφ. Σύμβουλος Κρήτης 3. Στελέχη ΔΑΟΚ 3. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Συμφωνήθηκε ότι ο σχεδιασμός της ΑΝ.Η. και η προτεινόμενη Θ.Κ. συνάδει απόλυτα με το στρατηγικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης για τον πρωτογενή τομέα και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Έγινε ιδιαίτερη αναφορά στις δράσεις διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας που σχεδιάζονται και εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για το θέμα της «Ανάπτυξης θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού στα νησιά της Μεσογείου». Τονίστηκε η ανάγκη δημιουργίας φορέα διαχείρισης για τα αλιευτικά λιμάνια του νομού και διατυπώθηκαν οι εξής προτάσεις - επισημάνσεις συνολικά για τα Τ.Π.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Να τροποποιηθεί η περιοχή παρέμβασης και η περιοχή του οικισμού Ελιάς να γίνει επιλέξιμη για δράσεις αγροτουρισμού ✓ Να ενισχυθούν οι κοινωνικο-πολιτιστικές δράσεις και οι δράσεις οικοτεχνίας ✓ Το ποσοστό χρηματοδότησης με δικαιούχους γυναικείους συνεταιρισμούς – δίκτυα να αυξηθεί στο 100% ✓ Να ενισχυθούν οι δράσεις αλιείας. 	
No 36.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	31/08/2016
Ομάδα/ες στόχος	Πολιτιστικοί Φορείς
Αριθμός συμμετεχόντων	46
Φορείς που συμμετείχαν	1. Πολιτιστικοί Φορείς 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.36)	
1. Καλλιτέχνες 2. Εκπρόσωποι πολιτιστικών συλλόγων 3. Δ/ντης και στελέχη ΑΝ. Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	

<p>Τονίστηκε ότι ο πολιτισμός αποτελεί σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης για την περιοχή, γι' αυτό θα πρέπει να ενισχυθούν οι δράσεις που αφορούν στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων του πολιτισμού (ΠΔΒ) αλλά και υποδομών και εκδηλώσεων. Προτάθηκαν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία φεστιβάλ που να γίνει θεσμός και στο οποίο να μπορούν να συμμετέχουν καλλιτέχνες όλων των ειδών. ✓ Δράσεις Street Art ✓ Συμμετοχή σε πολιτιστικά δρώμενα ✓ Δράσεις καλλιέργειας κοινού ✓ Δράσεις ανταλλαγής καλών πρακτικών ✓ Πολιτιστικές δράσεις με θέμα μετανάστες – πρόσφυγες ✓ Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας φιλοξενίας φωτογράφων με τα έργα τους. ✓ Δράσεις δικτύωσης καλλιτεχνών και πολιτιστικών φορέων ✓ Δημιουργία προτύπου ποιότητας που θα απευθύνεται σε πολιτιστικούς φορείς. 	
No 38.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	02/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Περιφέρεια Κρήτης, ΕΛΚΕΘΕ
Αριθμός συμμετεχόντων	7
Φορείς που συμμετείχαν	1. Περιφέρεια Κρήτης 2. ΕΛΚΕΘΕ 3. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (Βλ. Π 1.38)	
1. Περιφ. Σύμβουλος Κρήτης 2. Στελέχη Περιφέρειας Κρήτης 3. Εκπρόσωπος ΕΛΚΕΘΕ 4. Δ/ντης και στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Συζητήθηκαν διεξοδικά οι δράσεις που αφορούν στην κατάρτιση, επιχειρηματικότητα και στα δημόσια έργα. Αναφορικά με τα θέματα αλιείας, συζητήθηκαν οι θαλάσσιες και οι παράκτιες απειλές, η αλληλεπίδραση αλιείας - περιβάλλοντος και οι ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που επηρεάζουν το θαλάσσιο περιβάλλον. Οι σημαντικότερες προτάσεις που έγιναν συνοψίζονται ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Στις δράσεις κατάρτισης να ενταχθεί η επίδειξη καινοτόμων εφαρμογών από εκπαιδευτικά – ερευνητικά κέντρα. ✓ Αναφορικά με τον πρωτογενή τομέα, να δοθεί έμφαση στην ενίσχυση πρώιμων κηπευτικών, αρωματικών φυτών, φαρμακευτικών καλλυντικών προϊόντων, και δημιουργία pellets από τα υπολείμματα. ✓ Στις παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα να δοθεί προτεραιότητα σε περιοχές με μεγάλη επισκεψιμότητα. ✓ Να δικτυωθούν – ενοποιηθούν και να ενισχυθεί η λειτουργία των info points που υπάρχουν στην περιοχή. ✓ Να ενταχθούν δράσεις υποστήριξης μεταναστών για εκμάθηση γλώσσας και ανάπτυξης κοινωνικών υποδομών στην ενδοχώρα. ✓ Να δοθεί προτεραιότητα σε εκδηλώσεις που αφορούν υπερτοπικά γεγονότα. 	
No 39.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Διοικητικό Συμβούλιο
Ημερομηνία διεξαγωγής	05/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Διοικητικό Συμβούλιο Αναπτυξιακής Ηρακλείου
Αριθμός συμμετεχόντων	12
Φορείς που συμμετείχαν	Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και Στελέχη Αναπτυξιακής Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί/Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (Βλ. Π 1.39)	
1. Μέλη Δ.Σ. 2. Δ/ντης και στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Έγινε αναλυτική παρουσίαση των Τ.Π. CLLD LEADER και LEADER Αλιείας και παρουσιάστηκαν οι θεματικές κατευθύνσεις, οι επιλέξιμες δράσεις, τα ποσά και τα ποσοστά χρηματοδότησης, όπως έχουν διαμορφωθεί από τη διαδικασία των διαβουλεύσεων. Αναλύθηκαν τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει και έγιναν τροποποιήσεις αναφορικά με την περιοχή παρέμβασης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας σε συγκεκριμένες δράσεις. Δόθηκαν οι κατευθύνσεις για την τελική διαμόρφωση του Τ.Π. και για την υποβολή του Φακέλου στο πλαίσιο της Β' φάσης της προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ.</p>	
No 41.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	06/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Ιστιοπλοϊκός Όμιλος Ηρακλείου
Αριθμός συμμετεχόντων	5
Φορείς που συμμετείχαν	1. Ιστιοπλοϊκός Όμιλος Ηρακλείου 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (Βλ. Π 1.41)	
1. Εκπρόσωποι Ιστιοπλοϊκού Όμιλου Ηρακλείου 2. Δ/ντης και στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Συζητήθηκε η δυνατότητα χρηματοδότησης δράσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Αθλητικών δραστηριοτήτων, με πρόβλεψη για άσκηση τους και από ΑΜΕΑ ✓ Διοργάνωσης τουρνουά θάλασσας πανελλαδικής και πανευρωπαϊκής εμβέλειας ✓ Η δημιουργία εκθεσιακού χώρου ναυτικής ιστορίας, τέχνης και παράδοσης, αλιευτικής ιστορίας κλπ που συγκεντρώνει υλικό από όλο το Ν. Ηρακλείου. Ένα πολιτιστικό ταξίδι στα μινωικά λιμάνια του βορρά και του Νότου του Ηρακλείου και στις Μινωικές Θαλασσινές Διαδρομές, μέσω διαδραστικών μέσων και εφαρμογών προσομοίωσης ταξιδιού με ιστοπλοϊκό σκάφος σε διάφορες καιρικές συνθήκες. Ο χώρος αυτός θα μπορεί να δημιουργηθεί στο λιμάνι του Ηρακλείου, με σκοπό να παρουσιάζει τη ναυτική ιστορία της 	

περιοχής, τις δυνατότητες θαλάσσιου και αλιευτικού τουρισμού και την πρόταση διαδρομών που σχετίζονται με τη θάλασσα και την παράκτια ζώνη βορρά και νότου.	
No 42, 45.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Συσκέψεις διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	07/09/2016, 08/09/2016
Ομάδα/ες στόχος	Φορείς Τουρισμού
Αριθμός συμμετεχόντων	4+3
Φορείς που συμμετείχαν	1. Εντεταλμένος Σύμβουλος Τουρισμού Περιφέρειας Κρήτης 2. «We Do Local» 3. ANH
Είδος φορέων	Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.42, Π 1.45)	
1. Εντεταλμένος Σύμβουλος Τουρισμού Περ. Κρήτης 2. Εκπρόσωπος «We do Local» 3.Στελέχη AN.H.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
Έγιναν δύο συναντήσεις με ομάδα στόχο φορείς του τουρισμού. Η μία ήταν με τον Εντεταλμένο Σύμβουλο Τουρισμού Περιφέρειας Κρήτης και η άλλη με τον εκπρόσωπο του Δικτύου «We do Local», φορέα πιστοποίησης τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων. Τα βασικά σημεία και συμπεράσματα των συναντήσεων είναι:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ενίσχυση τουρισμού υπαίθρου ✓ Δικτύωση επιχειρήσεων και φορέων για την ανάδειξη ειδικών μορφών τουρισμού ✓ Διασύνδεση μαζικού τουρισμού Βορείων Παραλίων του Νομού με τον τουρισμό της ενδοχώρας, μέσω ολοκληρωμένων προτάσεων ημερήσιων επισκέψεων σε συνεργασία με τουριστικούς πράκτορες ✓ Ενίσχυση τοπικής ταυτότητας τουριστικού προϊόντος ✓ Δράσεις προβολής και κατάρτισης. 	
No 43.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Σύσκεψη διαβούλευσης
Ημερομηνία διεξαγωγής	7/9/2016
Ομάδα/ες στόχος	Αγρότες
Αριθμός συμμετεχόντων	6
Φορείς που συμμετείχαν	1. Εκπρόσωποι αγροτικών συλλόγων 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.43)	
1. Εκπρόσωποι αγροτικών συλλόγων 2. Στελέχη AN.H.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εκδηλώθηκε για:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αγροτών ✓ Ενίσχυση της οικοτεχνίας ✓ Δράσεις συνεργασίας σε βραχείες αλυσίδες, δημιουργία κοινών ψυκτικών θαλάμων για τη συντήρηση του σταφυλιού και πωλητήρια σε λαϊκές αγορές ✓ Δράσεις αγροτουρισμού για αγρότες, στη λογική των B&B (bed & breakfast) του εξωτερικού, με στόχο το συμπληρωματικό εισόδημα των ίδιων ή της οικογένειάς τους. 	
No 50.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Εκδήλωση επενδυτικού ενδιαφέροντος
Ημερομηνία διεξαγωγής	Καθ' όλη τη διάρκεια προετοιμασίας του τοπικού προγράμματος
Ομάδα/ες στόχος	Φορείς και τοπικός πληθυσμός
Αριθμός συμμετεχόντων	108 έντυπα «Ελάτε να σχεδιάσουμε μαζί»
Φορείς που συμμετείχαν	Συλλογικοί φορείς, ΟΤΑ και επιχειρήσεις
Είδος φορέων	Ιδιωτικοί / Δημόσιοι
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.50)	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
Παρουσιάστηκε ιδιαίτερο επενδυτικό ενδιαφέρον για:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μεταποίηση τυποποίηση αγροτικών προϊόντων (λάδι, κρασί, λουκάνικα, μαρμελάδες, τσικουδιά, αυγά, αρωματικά κλπ) ✓ Υποδομές διανυκτέρευσης και για ειδικές ομάδες πληθυσμού (καλλιτέχνες) και κατασκήνωση ✓ Επιχειρήσεις ΠΔΒ (εργαστήριο κατασκευής κούκλας, φωτογράφοι, καλλιτεχνικά καφέ, μουσεία κλπ) ✓ Εμπορικές επιχειρήσεις (παντοπωλεία), υποδομές εστίασης, οικοτεχνία ✓ Επιχειρήσεις τυποποίησης φαρμακευτικών – καλλυντικών ειδών από προϊόντα του πρωτογενή (Αλόη, ελαιόλαδο, αρωματικά φυτά) ✓ Ειδικές μορφές τουρισμού (οινοτουρισμός, καταδυτικός κλπ) και δράσεις προβολής του ✓ Αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις, χώροι πολυδραστηριοτήτων ✓ Κοινωνικές υποδομές για ευπαθής ομάδες πληθυσμού και εκδηλώσεις ✓ Δίκτυα επιχειρήσεων 	
No 51.	
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)	Διαγνωστικές επισκέψεις
Ημερομηνία διεξαγωγής	Καθ' όλη τη διάρκεια προετοιμασίας του τοπικού προγράμματος
Ομάδα/ες στόχος	Φορείς της περιοχής παρέμβασης
Αριθμός συμμετεχόντων	24
Φορείς που συμμετείχαν	1. Φορείς της περιοχής παρέμβασης 2. Αναπτυξιακή Ηρακλείου

Είδος φορέων	Ιδιωτικοί
Συμμετέχοντες (βλ. Π 1.51)	
1. Εκπρόσωποι φορέων της περιοχής 2. Στελέχη ΑΝ.Η.	
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	
<p>Σε όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας του Τ.Π. τα στελέχη της ΑΝΗ πραγματοποίησαν στοχευμένες επισκέψεις προκειμένου να διαμορφώσουν άποψη για την ανάπτυξη ανάλογης στρατηγικής και δράσεων του Τ.Π. Οι κυριότερες διαπιστώσεις είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των ΚΟΙΝΣΕΠ • Ενίσχυση της δράσης φορέων που δραστηριοποιούνται στο σύνολο της περιοχής για ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού (γυναίκες, ΑΜΕΑ, παιδιά κλπ) • Στήριξη τοπικών ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάδειξης του αγροτικού τοπίου και ανάπτυξης σχετικών δραστηριοτήτων (υποδομές ανάπτυξης δραστηριοτήτων, μέτρα προστασίας και αποκατάστασης τοπίου, ανάδειξη μνημείων και χωριών κλπ) • Στήριξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων (περιηγητικός, καταδυτικός, θαλάσσιος τουρισμός) • Βελτίωση αλιευτικών λιμένων και ανάπτυξη συμπληρωματικών δράσεων για τους αλιείς. • Αξιοποίηση υφιστάμενων βιομηχανικών κτιρίων και μετατροπή τους σε χώρους πολυδραστηριοτήτων, κοινωφελούς ή πολιτιστικού χαρακτήρα, επιμόρφωσης κλπ. 	

1.3. Συνοπτική καταγραφή των αποτελεσμάτων

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, κατά την περίοδο διαβούλευσης η ΟΤΔ συνεργάστηκε – διαβουλευτήκε με μεγάλο αριθμό φορέων και τοπικού πληθυσμού που καλύπτουν το σύνολο των απαιτούμενων τομέων για τη διαμόρφωση και την επιλογή μιας σωστής τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής. Συνοπτικά οι τομείς – κατηγορίες είναι οι παρακάτω:

1. Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού	9. Επιμελητήρια
2. Φορείς διαχείρισης λιμένων	10. Ερευνητικούς φορείς (ΤΕΙ, ΕΛΚΕΘΕ)
3. Περιβάλλον	11. Πολιτισμός
4. Κοινωνικοί Φορείς	12. Οργάνωση Δικτύων
5. Μεταποίηση τοπικών προϊόντων (τυροκόμοι, οινοποιοί)	13. Γυναικείοι Συνεταιρισμοί και Σύλλογοι Γυναικών
6. Νέοι επιστήμονες	14. Αλιείς
7. Ομάδες Τοπικής Δράσης	15. Αγροτικοί Σύλλογοι
8. Τουρισμός	16. Αθλητικοί Σύλλογοι

Συνοπτικά τα αποτελέσματα της διαβούλευσης και ο τρόπος που ελήφθησαν υπόψη στο σχεδιασμό του Τ.Π. είναι:

A. Διαμόρφωση αναπτυξιακής στρατηγικής τοπικού προγράμματος και θεματικών κατευθύνσεων.

- Οριστικοποιήθηκαν οι στρατηγικοί στόχοι του Τ.Π.. Από τη διαβούλευση κυρίως με τους φορείς και τους ΟΤΑ της περιοχής, προέκυψε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στα εξής:
 - στην ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, ο οποίος κρίνεται σημαντικός για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και είναι και ένας από τους βασικούς στρατηγικούς στόχους της Περιφέρειας Κρήτης και της RIS,
 - στην ενίσχυση της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία,
 - στην προστασία και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής,
 - στις παρεμβάσεις υπέρ ειδικών ομάδων πληθυσμού (ΑΜΕΑ, γυναίκες, νέους, αγρότες, αλιείς),
 - στη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων (βιωματικός, αλιευτικός, εκπαιδευτικός, καταδυτικός, περιηγητικός τουρισμός)
 - στις παρεμβάσεις για επίτευξη κοινωνικής συνοχής,
 - στη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών – πολιτισμικών χαρακτηριστικών της περιοχής.
- Έγινε πλήρως αποδεκτή η θεματική κατεύθυνση που πρότεινε η ΟΤΔ για την «**ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό του αγροδιατροφικού τομέα και η διασύνδεσή του με τον τουρισμό και τον πολιτισμό**». Ωστόσο, από τη διαδικασία της διαβούλευσης προέκυψε η προσθήκη δευτερεύουσας και συμπληρωματικής θεματικής κατεύθυνσης «**η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής**».

Β. Περιεχόμενο δράσεων και ενεργειών τοπικού προγράμματος

Σ' ότι αφορά στις δράσεις και στο περιεχόμενο των ενεργειών του Τ.Π., υπήρξαν αλλαγές από τον αρχικό σχεδιασμό της ΟΤΔ, καθώς ελήφθησαν υπόψη οι απόψεις των ΟΤΑ και των φορέων της περιοχής, το επενδυτικό ενδιαφέρον του τοπικού πληθυσμού, όπως αποτυπώθηκε κατά τη διαβούλευση αλλά και μέσω των εντύπων με τις επενδυτικές ιδέες. Ειδικότερα είχαμε:

1. Στον αγροδιατροφικό τομέα

Υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον για τυποποίηση τοπικών προϊόντων σε καινοτόμες και μικρές συσκευασίες και νέες μέθοδοι εμπορίας και προώθησής τους στο εσωτερικό και εξωτερικό. Δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στη μεταποίηση και τυποποίηση βιολογικών και πιστοποιημένων προϊόντων ποιότητας, ιδιαίτερα σε καινοτόμες μορφές και στη σύνδεσή τους με τον τουρισμό και τις μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες των βόρειων παραλίων.

2. Στον τομέα εναλλακτικής αξιοποίησης των γεωργικών προϊόντων

Διαπιστώθηκε ανερχόμενος τομέας επιχειρήσεων στην Κρήτη, που σχετίζεται με την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων (αλόη, ελαιόλαδο, αρωματικά φυτά, αιθέρια έλαια κλπ) για την παραγωγή καλλυντικών και φαρμάκων, που προορίζονται κυρίως στην τουριστική αγορά. Επιπλέον, υπάρχει ενδιαφέρον συνεργασίας για καινοτόμα δράση που αφορά στην αξιοποίηση των υπολειμμάτων των ελαιουργείων δύο φάσεων (κασίγαρος και φύλλα ελιάς), που αποτελούν σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα και τη μετατροπή τους σε εδαφοβελτιωτικό (κομπόστ).

3. Στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού

Διαπιστώθηκε η έλλειψη υποδομών που σχετίζονται με το θαλάσσιο τουρισμό, την ενημέρωση - πληροφόρηση των επισκεπτών, ενώ υπήρξε επενδυτικό ενδιαφέρον για ανάπτυξη αλιευτικού τουρισμού, καταδυτικών πάρκων, καταδυτικού τουρισμού, ημερήσιας κρουαζιέρας, οινoturισμού και βιωματικού γενικότερα τουρισμού. Επιπλέον τονίστηκε η ανάγκη για ποιοτικό εκσυγχρονισμό καταλυμάτων στις βόρειες ζώνες αλιείας.

4. Στον τομέα της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας (ΠΔΒ)

Υπήρξε έντονο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη επιχειρήσεων στον τομέα της ΠΔΒ, καθώς πρόκειται για έναν αναπτυσσόμενο τομέα που βασίζεται εκτενώς στη γνώση και στην καινοτομία και απασχολεί κυρίως νέους. Σχετίζεται με όλες τις εικαστικές και παραστατικές τέχνες (ζωγραφική, χορό, μουσική, γλυπτική, φωτογραφία, θέατρο) εφαρμοσμένες τέχνες (γραφιστική, product design, web design κλπ), χειροτεχνία, λαϊκή τέχνη, που αξιοποιούν το ανθρώπινο δημιουργικό κεφάλαιο της περιοχής, και μπορούν να προάγουν ισχυρή ταυτότητα για την περιοχή.

5. Στον τομέα του Περιβάλλοντος

Διατυπώθηκε έντονα η ανάγκη λήψης μέτρων για την προστασία και τη διατήρησή του (ιδίως στην περιοχή της Μεσσαράς, που εμφανίζει έντονη περιβαλλοντική υποβάθμιση λόγω των θερμοκηπίων), καθώς και για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων. Επιπλέον, τονίστηκε η δυνατότητα προστασίας και αξιοποίησης δασικών εκτάσεων και αλσουλίων που εμφανίζουν ή θα μπορούσαν να έχουν επισκεψιμότητα και ανάπτυξη δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού (χώροι αναψυχής, περιπατητικός, ορειβατικός τουρισμός – μονοπάτι E4, ποδήλατο βουνού κλπ). Τέλος, οι φορείς περιβάλλοντος εξέφρασαν έντονα την ανάγκη μετεγκατάστασης υποδομών που σχετίζονται με τον γεωργικό τομέα (δεξαμενές κασίγαρου μέσα σε φαράγγια, κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικισμών κλπ), κυρίως σε περιοχές που έχουν ιδιαίτερη περιβαλλοντική αξία (NATURA 2000, φαράγγια, ποτάμια) ή που απειλούν την ποιότητα ζωής των κατοίκων (εντός οικισμών, δίπλα σε φράγματα, γεωτρήσεις κλπ).

6. Στον τομέα των λοιπών έργων δημοσίου συμφέροντος

Σ' ότι αφορά στις αναπλάσεις οικισμών επισημάνθηκε στην ΟΤΔ, ότι αυτές πρέπει να είναι πολύ στοχευμένες και σε περιοχές με επισκεψιμότητα, ενώ θα πρέπει να προβλέπονται όλες οι υποδομές για προσβασιμότητα ΑΜΕΑ και η χρήση περιβαλλοντικά φιλικών υλικών.

Τονίστηκε η ανάγκη δημιουργίας κοινωνικών υποδομών για ευπαθής κυρίως ομάδες του πληθυσμού (κακοποιημένες γυναίκες, ΑΜΕΑ, παιδιά, ηλικιωμένους) αλλά και υποδομών και δραστηριοτήτων πολιτισμού και αθλητισμού και για λόγους ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Υπήρξε έντονο ενδιαφέρον για αποκατάσταση και αξιοποίηση αγροτικών κτισμάτων και σημείων που συνθέτουν το αγροτικό τοπίο της ενδοχώρας του νομού (μύλοι, αλώνια, φάμπρικες, γεφύρια κλπ).

7. Στον τομέα της κατάρτισης – μεταφοράς γνώσης

Η ανάγκη για κατάρτιση σε θέματα οργάνωσης επιχειρήσεων, εφαρμογών καινοτόμων φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων στην παραγωγική διαδικασία, αλλά και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, τονίστηκε έντονα απ' όλα τα επιμελητήρια του Νομού.

Γ. Καθεστώς και ποσοστά ενίσχυσης

Στη διαβούλευση, διαπιστώθηκε η ανάγκη στήριξης, με υψηλότερα ποσοστά ενίσχυσης των παρακάτω κατηγοριών:

- των νέων, καθώς ο επιχειρηματικός κόσμος της περιοχής χρήζει ανανέωσης,
- των ΚΟΙΝΣΕΠ και των Γυναικείων Αγροτικών Συνεταιρισμών,
- των νεοσύστατων επιχειρήσεων και ιδιαίτερα αυτών σε απομακρυσμένες περιοχές,
- επιχειρήσεις ειδικών κατηγοριών, όπως θαλάσσιο τουρισμό, τις επιχειρήσεις της ΠΔΒ και τις επιχειρήσεις καλλυντικών ειδών από τοπικά προϊόντα κλπ

Η ΟΤΔ μετά από ανάλυση των δεδομένων της περιοχής, αποφάσισε να αξιοποιήσει τον ΚΑΝ 1407/2013 de minimis και το Άρθρο 22, του ΚΑΝ 651/2014 και να στηρίξει την ίδρυση επιχειρήσεων από νέους κάτω των 35 ετών, τις ΚΟΙΝΣΕΠ και όλες τις νεοσύστατες επιχειρήσεις ανεξάρτητα από την περιοχή και το θεματικό τους αντικείμενο. Η κατηγορία των γυναικείων συνεταιρισμών δεν επιλέχθηκε, καθώς δεν υφίσταται ως χωριστή νομική μορφή αλλά λειτουργούν με τη μορφή των αγροτικών συν/σμών και των ΚΟΙΝΣΕΠ και επιλέχθηκε η κατηγορία των ΚΟΙΝΣΕΠ, καθώς αποτελεί και προτεραιότητα και στο ΠΑΑ.

Δ. Χρηματοδοτική βαρύτητα

Ενισχύθηκε η χρηματοδοτική βαρύτητα:

- των δράσεων που αφορούν σε υποδομές στον κοινωνικό τομέα, στον τομέα πολιτισμού και αθλητισμού για λόγους κυρίως ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του πληθυσμού αλλά και για αναπτυξιακούς λόγους αφού ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης της περιοχής
- των συνεργασιών, για τη δημιουργία / ενίσχυση υφιστάμενων δικτύων και clusters, καθώς εκδηλώθηκε έντονο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των παραγωγών στον τομέα της προώθησης των προϊόντων τους στην αγορά (κοινοί ψυκτικοί θάλαμοι, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες κλπ)
- στην ανάπτυξη του τουρισμού που σχετίζονται με την αλιεία και τη θάλασσα, καθώς είναι ένας έντονα αναπτυσσόμενος τομέας (καταδυτικός, αλιευτικός τουρισμός, καταδυτικά πάρκα, θαλάσσια σπορ κλπ)
- στις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες, καθώς υπήρξε έντονο ενδιαφέρον από ΟΤΔ, για τις επιτυχημένες από την προηγούμενη εφαρμογή LEADER συνεργασίες («Νήσων Περίπλους», "Medeat") που συνεχίζονται αλλά και για νέες συνεργασίες.

Ε. Περιοχή Παρέμβασης

Εξειδικεύθηκαν κάποιες ζώνες για την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων του προγράμματος και ειδικότερα:

- Για την ενίσχυση υποδομών εστίασης και διανυκτέρευσης εξαιρέθηκαν οι έντονες τουριστικά περιοχές στα βόρεια του νομού. Η ΟΤΔ είχε εξαιρέσει απ' αυτές τις περιοχές και τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό, ωστόσο μετά τη διαβούλευση τροποποίησε την ενέργεια αυτή, καθώς όντως στις περιοχές αυτές υπάρχει τέτοια ανάγκη.
- Διαπιστώθηκε έλλειψη βασικών εμπορικών υπηρεσιών που διευκολύνουν την καθημερινότητα των κατοίκων, σε οικισμούς της ενδοχώρας και ενώ η ΟΤΔ δεν σχεδίαζε την επιλογή τέτοιων δράσεων για το Τ.Π., τελικά εντάσσει κι αυτή την ενέργεια αλλά για οικισμούς μέχρι 1.100 κατοίκους και όχι στις τουριστικές ζώνες.
- Διαπιστώθηκε ότι η ένταξη της ΒΙΠΕ Ηρακλείου θα δημιουργήσει προβλήματα στην ανάπτυξη επιχειρήσεων στην ενδοχώρα και αποφασίστηκε η εξαίρεσή της από τη χρηματοδότηση του συνόλου των δράσεων, εκτός από τις δράσεις που σχετίζονται με τον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς αποτελεί βασική θεματική κατεύθυνση του Τ.Π.

- Διατυπώθηκε έντονα η ανάγκη μετεγκατάστασης της ιχθυαγοράς που υπάρχει στο κέντρο της πόλης του Ηρακλείου, σε μια εντελώς ακατάλληλη περιοχή που δημιουργεί προβλήματα τόσο αισθητικής, όσο και υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών. Η ιχθυαγορά αυτή είναι η μοναδική που υπάρχει στο Νομό Ηρακλείου (δεν υπάρχει ούτε ιχθυόσκαλα) και σχεδιάζεται να μεταφερθεί σε χώρο δίπλα στην κεντρική λαχαναγορά του Ηρακλείου (στην Αλικαρνασσό). Η ΟΤΔ προέβλεψε στο τοπικό της πρόγραμμα σημειακή παρέμβαση εκτός περιοχής παρέμβασης, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα δημιουργίας της, προς όφελος των καταναλωτών αλλά και των αλιέων του νομού.

ΣΤ. Κριτήρια επιλογής

Από τη διαβούλευση προέκυψε μεγάλο ενδιαφέρον συλλογικών φορέων για ενίσχυση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον πολιτισμό, το περιβάλλον, την κοινωνική συνοχή, τον εθελοντισμό. Προκειμένου να δοθεί κίνητρο **συνεργασίας** μεταξύ των φορέων αλλά και ενίσχυση δράσεων **υπερτοπικού** χαρακτήρα, που μπορεί να γίνουν θεσμός και να έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα) η ΟΤΔ όρισε γι' αυτές τις περιπτώσεις το ανώτερο συνολικό κόστος ανά δράση, στις 50.000€ και σε αντίθετη περίπτωση τις 20.000€.

Τονίστηκε η αναγκαιότητα πρόβλεψης υποδομών **προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ** σε όλες τις επενδύσεις που θα ενισχυθούν. Η ΟΤΔ προέβλεψε αντίστοιχο κριτήριο αποκλεισμού σε όλες τις δράσεις που αφορούν σε κτιριακές εγκαταστάσεις ή υποδομές γενικότερα.

Τέλος, σε όλες τις διαβουλεύσεις τονίστηκαν τα θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής. Η ΟΤΔ σε όλες τις δράσεις του προγράμματος έχει εντάξει στα κριτήρια επιλογής την **περιβαλλοντική διάσταση**.

Ζ. Συνεργασίες – Καινοτομία

Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης διαπιστώθηκε μεγάλο ενδιαφέρον για τη δημιουργία **συνεργασιών**, τόσο από υφιστάμενα δίκτυα που έχουν χρηματοδοτηθεί από προηγούμενες εφαρμογές LEADER, όσο και από δίκτυα επιχειρήσεων που υποστηρίζονται από το Επιμελητήριο Ηρακλείου. Ενδιαφέρον όμως εκδηλώθηκε και για νέα δίκτυα στον τομέα της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων (τυρί, μέλι, λάδι).

Επιπλέον, από τη διαβούλευση με ερευνητικούς κυρίως φορείς της περιοχής (ΤΕΙ, ΕΛΚΕΘΕ) αλλά και με φορείς της Περιφέρειας Κρήτης, διατυπώθηκε η ανάγκη για **εφαρμοσμένη έρευνα και συνεργασία ερευνητικών** φορέων με τον παραγωγικό ιστό της περιοχής, ενώ τονίστηκε η ανάγκη αξιοποίησης καινοτομιών, που μάλιστα παράγονται στην περιοχή μας, από τις επιχειρήσεις.

Η ΟΤΔ ενίσχυσε τη δράση που αφορά στις συνεργασίες σε όλα σχεδόν τα επίπεδα: αγροδιατροφικό τομέα, τουρισμό, λαϊκή τέχνη, περιβάλλον, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, όχι μόνο για επιχειρήσεις αλλά και για φορείς.

Επιπλέον, πρόσθεσε στο τοπικό πρόγραμμα δράσεις που αφορούν σε συμπράξεις επιστημονικών φορέων με τοπικούς επιχειρηματίες και αλιείς.

Ακόμα, το θέμα της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία θα αποτελέσει κριτήριο επιλογής για την ενίσχυση των επιχειρήσεων του Τ.Π. αλλά και ειδική θεματική ενότητα στα σχετικά σεμινάρια κατάρτισης – επιμόρφωσης που προβλέπονται στο Τ.Π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ		
Οικονομικά Χαρακτηριστικά	Κοινωνικά Χαρακτηριστικά	Χωρικά/Περιβαλλοντικά Χαρακτηριστικά
Πλεονεκτήματα		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αναπτυξιακή δυναμική στις περιαστικές και τουριστικές ζώνες – πόλους (αύξηση πληθυσμού, οικονομικά ενεργού πληθυσμού και απασχόλησης) ➤ Ικανοποιητικό ποσοστό παραγωγικών ηλικιών στον πληθυσμό ➤ Αύξηση της πολυ-απασχόλησης ιδίως στα νεότερα και δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού ➤ Σημαντική εξειδίκευση στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας (ελαιόλαδο, κρασί, οπωροκηπευτικά, πορτοκάλια, φαρμακευτικά φυτά, κλπ.) με ισχυρή θέση στην εγχώρια και διεθνή αγορά ➤ Τάση επέκτασης στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων και προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ ➤ Τάση βελτίωσης του βαθμού τυποποίησης – μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων και στην οργάνωση των εμπορικών δικτύων ➤ Παραγωγή ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων του δευτερογενή τομέα (κεραμικά, είδη λαϊκής τέχνης, κλπ.) ➤ Υπαρξη δυναμικών αγροτικών κέντρων ➤ Σταδιακή οικονομική αξιοποίηση της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς και του υψηλής ποιότητας φυσικού περιβάλλοντος ➤ Σημαντικές δράσεις τα τελευταία χρόνια με στόχο την ανάδειξη και αξιοποίηση του περιβάλλοντος και τη σύνδεση του πολιτισμού με το περιβάλλον και τα τοπικά προϊόντα ➤ Δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού ➤ Υψηλό ποσοστό ξενοδοχειακών υποδομών υψηλών προδιαγραφών ➤ Τάση ανάπτυξης ήπιων μορφών εναλλακτικού τουρισμού ➤ Λειτουργία πλήθους επιχειρήσεων εστίασης και εργαστηρίων – οικοτεχνιών που διαθέτουν και παράγουν παραδοσιακά προϊόντα ➤ Άρρηκτη διασύνδεση της γεωργικής δραστηριότητας με την τοπική παράδοση, με συνέπεια τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου ➤ Αποτελεσματικότητα στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων ➤ Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων, των συλλογικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER ➤ Παρουσία σημαντικών εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων στην περιοχή 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ικανοποιητικός βαθμός γεωγραφικής συνέχειας της περιοχής ➤ Πλούσιο - ομοιογενές φυσικό περιβάλλον, φυσικοί και θαλάσσιοι πόροι με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία ➤ Πλούσια βιοποικιλότητα τόσο σε είδη και οικοσυστήματα, όσο και σε τοπία ➤ Υψηλό ποσοστό κάλυψης με περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο NATURA 2000 ➤ Υψηλό ποσοστό κάλυψης με δενδροκαλλιέργειες, βοσκοτόπια και μικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα, που θεωρούνται εκτάσεις υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) ➤ Σημαντικές δράσεις, τα τελευταία χρόνια, με στόχο την ανάδειξη και αξιοποίηση του περιβάλλοντος και τη σύνδεση του πολιτισμού με το περιβάλλον και τα τοπικά προϊόντα ➤ Σημαντικοί πολιτισμικοί και πολιτιστικοί πόροι (αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικά μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί, λαογραφική παράδοση) ➤ Ικανοποιητικός βαθμός προσπελασιμότητας μεταξύ των οικισμών ➤ Ικανοποιητική πρόσβαση στο αστικό κέντρο – πύλη εισόδου (Ηράκλειο) ➤ Ανάπτυξη δυναμικών υπερτοπικών κέντρων ➤ Υλοποίηση έργων βελτίωσης της ποιότητας ζωής και των σχετικών υποδομών σε σημαντικό αριθμό οικισμών της υπαίθρου ➤ Χαμηλός βαθμός απομόνωσης για τους περισσότερους οικισμούς 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση του πληθυσμού στο σύνολο της περιοχής ➤ Ιδιαίτερη αύξηση του πληθυσμού και θετική εικόνα της δημογραφικής πυραμίδας σε δυναμικά υπερτοπικά κέντρα - πόλους ανάπτυξης ➤ Αύξηση της πολυ-απασχόλησης ιδίως στα νεότερα και δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού ➤ Τάση βελτίωσης των υπηρεσιών, των βασικών κοινωνικών υποδομών και των υποδομών κοινωνικού εξοπλισμού ➤ Αποτελεσματικότητα στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων ➤ Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων, των συλλογικών κοινωνικο-οικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER ➤ Ικανοποιητικό επίπεδο κοινωνικής συνοχής

Αδυναμίες		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Έντονη οικονομική ύφεση με αποτέλεσμα τη σημαντική πτώση του ΑΕΠ, του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας ➤ Εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στην οικονομία των σχετικά απομακρυσμένων αγροτικών περιοχών της ενδοχώρας ➤ Μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και στην απασχόληση ➤ Σχετικά υψηλή εξάρτηση της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και γενικότερα της Π.Ε. Ηρακλείου από τον τουρισμό ➤ Σχετικά υψηλή εξάρτηση της οικονομίας της ενδοχώρας από τον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα από δύο καλλιέργειες (ελιά, αμπέλι) ➤ Σχετική εξάρτηση της περιοχής παρέμβασης από οικονομικές δραστηριότητες εντάσεως εργασίας ➤ Μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και πολυτεμαχισμένος κλήρος ➤ Ελλιπής επαγγελματική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως του γεωργικού τομέα ➤ Μεγάλο ποσοστό αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ηλικίας άνω των 55 ετών ➤ Περιορισμένος βαθμός καθετοποίησης, μεταποίησης και ολοκληρωμένης - σύγχρονης τυποποίησης αγροτικής παραγωγής ➤ Έλλειμμα στην επιχειρηματική οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων ➤ Έλλειψη πίστης στο τραπεζικό σύστημα με έλλειμμα ρευστότητας της αγοράς και μειωμένη προσφορά δανείων στους γεωργούς ➤ Χαμηλή αλιευτική δραστηριότητα και αδυναμία κάλυψης των καταναλωτικών αναγκών του νησιού ➤ Αλιευτικός στόλος που χρήζει εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης ➤ Περιορισμένη ενσωμάτωση της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία ➤ Ελλιπής ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις παραγωγικές διαδικασίες ➤ Μικρό μέγεθος και οικογενειακός χαρακτήρας των περισσότερων επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα με αποτέλεσμα οργανωτικές και οικονομικές αδυναμίες, προβλήματα στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας και περιορισμένη χρήση καινοτομίας ➤ Ελλείψεις στην οργάνωση των εμπορικών δικτύων για την προώθηση τοπικών προϊόντων ➤ Χαμηλός βαθμός διατομεακών (π.χ. μεταποίηση με τουρισμό) και ενδοτομεακών διασυνδέσεων (π.χ. δίκτυα, clusters) με αρνητικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα, στην οργάνωση της παραγωγής και στην ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας ➤ Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης της μεταποιητικής δραστηριότητας με τα ερευνητικά κέντρα ➤ Χαμηλός βαθμός και ρυθμός εγκατάστασης της μεταποίησης σε οργανωμένους χώρους με αποτέλεσμα την ανάπτυξη περιβαλλοντικών προβλημάτων και πιέσεων από άλλες χρήσεις ➤ Έντονη εποχικότητα της τουριστικής ζήτησης ➤ Περιορισμένη διάχυση της τουριστικής ζήτησης στην ενδοχώρα ➤ Ανεπαρκής προώθηση και προβολή μορφών εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αυξημένες ανάγκες σε υποδομές λόγω διασποράς του πληθυσμού σε πολυάριθμους οικισμούς μικρού μεγέθους ➤ Ανεπαρκής διαχείριση, προστασία και ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων ➤ Ελλιπής ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις παραγωγικές διαδικασίες ➤ Ελλείψεις στον χωροταξικό σχεδιασμό και στον σχεδιασμό χρήσεων γης ➤ Περιβαλλοντικές βλάβες (υπερβόσκηση, μόλυνση πηγών, υπεράντληση υδάτων, επάρκεια και καλή ποιότητα νερού) ➤ Ατέλειες στην κατάσταση του οδικού δικτύου ➤ Δυσκολίες στην πρόσβαση του νοτίου τμήματος με τον βορρά ➤ Σχετικές ελλείψεις σε βασικές υποδομές (αποχέτευση, ύδρευση, κλπ.) ➤ Χαμηλός βαθμός και ρυθμός εγκατάστασης της μεταποίησης σε οργανωμένους χώρους με αποτέλεσμα την ανάπτυξη περιβαλλοντικών προβλημάτων και πιέσεων από άλλες χρήσεις ➤ Σημαντικές ελλείψεις στις αλιευτικές υποδομές (αλιευτικά καταφύγια, λιμενικές εγκαταστάσεις και υποδομές, υποδομές διαχείρισης και εμπορίας αλιευμάτων) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Φθίνουσα εξέλιξη του πληθυσμού και της δημογραφικής πυραμίδας σε μικρούς, διάσπαρτους και απομακρυσμένους οικισμούς στην ύπαιθρο ➤ Ελλείψεις στο επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού ➤ Μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και στην απασχόληση ➤ Σχετικές ελλείψεις στις κοινωνικές υποδομές και υποβάθμιση της ποιότητας ζωής ιδίως στους μικρούς και απομακρυσμένους οικισμούς

Ευκαιρίες		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αναγνώριση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της μεγάλης σημασίας της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών για το μέλλον της Ευρώπης σε οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό επίπεδο ➤ Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη ➤ Ανάδειξη του αγροδιατροφικού τομέα ως ένας από τους κυρίαρχους τομείς ανάπτυξης στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και την εθνική και περιφερειακή στρατηγική RIS3 ➤ Βασική επιδίωξη της περιφερειακής στρατηγικής RIS3 αποτελεί η ανασυγκρότηση του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής και ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων ➤ Η δημιουργία διασυνδέσεων του τουρισμού – πολιτισμού με τον αγροδιατροφικό τομέα αποτελεί στρατηγική επιλογή της περιφερειακής στρατηγικής RIS3 ➤ Βασική επιδίωξη της περιφερειακής στρατηγικής RIS3 αποτελεί η διάχυση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, καθώς και η ενίσχυση πρόσβασης στις τεχνολογίες πληροφορικής στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα και της αλιείας με στόχο να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα στον αγροτοδιατροφικό χώρο σε επίπεδο έντασης γνώσης και τεχνολογικής εξειδίκευσης και να αναβαθμιστεί η ανταγωνιστικότητά τους ➤ Μεταβολές στα καταναλωτικά πρότυπα και αύξηση της ζήτησης για ασφαλή και υγιεινά αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα, πιστοποιημένης ποιότητας ➤ Αύξηση της ζήτησης για αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα υψηλής προστιθέμενης αξίας και ιδιαίτερης – διακριτής ταυτότητας ➤ Εδραίωση της Μεσογειακής διατροφής ως πρότυπο υγιεινής διατροφής παγκοσμίου επιπέδου ➤ Ανάπτυξη διαπεριφερειακών και διακρατικών συνεργασιών στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού και των τοπικών προϊόντων ➤ Δυνατότητες αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών και των καινοτομιών προς όφελος της παραγωγικότητας και της εξυπηρέτησης των αναγκών της αγοράς του αγροτικού τομέα ➤ Δυνατότητα διασταύρωσης της αλυσίδας αξίας της αγροδιατροφής με άλλες αλυσίδες (τουρισμός, φαρμακευτική βιομηχανία, κλπ.) ➤ Αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες αναψυχής, εναλλακτικές μορφές τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός κλπ.) και πολιτιστικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο ➤ Αναγνώριση της Κρήτης ως ένας από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς της Μεσογείου ➤ Η δυνατότητα εφαρμογής στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης σε αλιευτικές περιοχές ➤ Η δυνατότητα ανάληψης δράσεων για τη δημιουργία συλλογικών δομών (π.χ. Ομάδες Παραγωγών) για τη βιώσιμη ανάπτυξη της αλιείας ➤ Η αύξηση της ζήτησης προϊόντων αλιείας μέσω της εφαρμογής ολοκληρωμένων εκστρατειών προώθησης και ενημέρωσης των καταναλωτών ➤ Η εφαρμογή του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου προσφέρει τη δυνατότητα ενίσχυσης του βαθμού συνέργειας μεταξύ παρεμβάσεων που αφορούν στις αλιευτικές περιοχές ➤ Η δυναμική που παρουσιάζει ο αλιευτικός τουρισμός 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Σύνταξη της ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και ολοκλήρωση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 ➤ Αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών και βελτίωση της υπερτοπικής σύνδεσης ➤ Ευκολότερη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων με τη χρήση νέων τεχνολογιών ➤ Η δυνατότητα για στήριξη δράσεων τοπικής ανάπτυξης στις αλιευτικές περιοχές που συμβάλλουν στην προστασία και στη βελτίωση του περιβάλλοντος ➤ Η δυνατότητα βελτίωσης των αλιευτικών υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνική συνοχή ➤ Δυνατότητα υλοποίησης ολοκληρωμένων έργων στις βασικές κοινωνικές υποδομές με άμεση επίπτωση στην ποιότητα ζωής των κατοίκων ➤ Καλύτερος σχεδιασμός και υλοποίηση αναπτυξιακών πολιτικών λόγω της αποκέντρωσης και της Διοικητικής Αναδιάρθρωσης της χώρας

Απειλές		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η συνέχιση της οικονομικής κρίσης και των εξαιρετικά αρνητικών επιπτώσεών της (μείωση ζήτησης, έλλειψη ρευστότητας, κλπ.) ιδίως για συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους ➤ Επιδείνωση του επενδυτικού περιβάλλοντος στον αγροδιατροφικό τομέα ➤ Περαιτέρω αύξηση της έκθεσης του αγροτικού τομέα και χώρου στις δυνάμεις του διεθνούς ανταγωνισμού ➤ Απουσία εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε θέματα μεταφοράς E&T&K στον γεωργικό τομέα ➤ Επιδείνωση του φαινομένου brain drain ➤ Περαιτέρω μείωση των ενισχύσεων και δυσκολία προσαρμογής των γεωργών στις νέες συνθήκες ➤ Αύξηση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων λόγω (μεταξύ άλλων) και της τιμολόγησης του αρδευτικού νερού ➤ Εξάρτηση της τουριστικής ζήτησης από σειρά εξωγενών και μη-ελεγχόμενων παραγόντων (μακροοικονομικό περιβάλλον, γεωπολιτικές εξελίξεις, περιβαλλοντικά ζητήματα) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Επιδείνωση του φαινομένου εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών λόγω των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής ➤ Δυσμενέστερες, από τις προβλεπόμενες, επιπτώσεις του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής στους φυσικούς πόρους 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η συνέχιση της οικονομικής κρίσης και των εξαιρετικά αρνητικών επιπτώσεών της, ιδίως για συγκεκριμένες χωρικές ενότητες και κοινωνικές ομάδες ➤ Επιδείνωση του φαινομένου brain drain ➤ Η πιθανή μείωση των ενισχύσεων και η περαιτέρω αύξηση του κόστους παραγωγής ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση των αγροτικών εισοδημάτων και να δημιουργήσει προϋποθέσεις αγροτικής εξόδου ➤ Η δημοσιονομική προσαρμογή ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την παροχή βασικών υπηρεσιών και υποδομών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών και να μειώσει την ελκυστικότητά τους ως περιοχές κατοικίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1. Εισαγωγή

3.1.1. Προκλήσεις για τη στρατηγική ΤΑΠΤΚ

Τα τελευταία χρόνια οι αγροτικές περιοχές στη χώρα μας βρίσκονται σε ένα κρίσιμο μεταίχμιο. Παρά τις σημαντικές διαφορές που τις χαρακτηρίζουν σε οικονομικό, κοινωνικό και γεωγραφικό επίπεδο, σχεδόν στο σύνολό τους διέρχονται μια περίοδο διαρθρωτικής μεταβολής. Κεντρικό ρόλο στην εξέλιξη αυτή διαδραματίζει η προσαρμογή του αγροτικού τομέα (η οποία καθοδηγείται από εξελίξεις όπως η τεχνολογική πρόοδος και οι μεταβολές στη ζήτηση των τροφίμων), η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στις οικονομικές διαρθρώσεις, καθώς και γενικότερες εξελίξεις του κοινωνικό-πολιτικού γίνεσθαι. Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την προσαρμογή του αγροτικού τομέα περιλαμβάνουν την μακροοικονομική πολιτική, το πλαίσιο ιδιοκτησίας της γης και τις πολιτικές φορολογίας.

Η προσαρμογή του αγροτικού τομέα επηρεάζει με τη σειρά της μια σειρά από παράγοντες στην ελληνική ύπαιθρο. Σε τομεακό επίπεδο υποκινεί αποφάσεις που αφορούν στον αριθμό και στο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, στη χρήση των παραγωγικών συντελεστών, στην εξειδίκευση και στην παραγωγικότητα. Στο επίπεδο του νοικοκυριού και της επιχείρησης επηρεάζει την κατανομή των παραγωγικών συντελεστών εντός και εκτός αγροτικής εκμετάλλευσης, την είσοδο στο αγροτικό επάγγελμα και την έξοδο από αυτό, και τις ρυθμίσεις που αφορούν στο πλαίσιο ιδιοκτησίας της γης. Παράλληλα, η προσαρμογή του αγροτικού τομέα έχει προφανείς περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Τα τελευταία 20 χρόνια έχουν υπάρξει σημαντικές παρεμβάσεις στην χώρα μας για την αντιμετώπιση της αγροτικής προσαρμογής. Σε τομεακό επίπεδο η Ελλάδα αξιοποίησε μέσα όπως ο θεσμός στήριξης τιμών και εισοδημάτων, οι ποσοτώσεις κλπ., ενώ μετά την ριζική αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) του 2003-04, υιοθέτησε την επιλογή της πλήρους αποσύνδεσης της στήριξης των γεωργικών εισοδημάτων και συνεπώς της έκθεσης των αγροτών μας στις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Παράλληλα, ενεργοποιήθηκαν μια σειρά προγραμμάτων και δράσεων στήριξης της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών της χώρας, με έμφαση στην προσπάθεια διαφοροποίησης της οικονομικής τους βάσης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

Παρά τη σχετική κυριαρχία (τουλάχιστον κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες) των υποστηρικτικών της ελεύθερης λειτουργίας της αγοράς, ο παρεμβατικός ρόλος των μέτρων πολιτικής για τη γεωργία και την ύπαιθρο δεν αμφισβητήθηκε έντονα. Αντίθετα, η δημόσια αρωγή που στοχεύει στην άμβλυση του κόστους της διαρθρωτικής προσαρμογής κρίθηκε αναγκαία για λόγους αποτελεσματικότητας (ανάγκη διόρθωσης θεσμικών δυσλειτουργιών), ισότητας (αναδιανομή κόστους προσαρμογής) και πολιτικής οικονομίας. Επίσης, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών περιοχών όπως η περιορισμένη κινητικότητα των παραγωγικών συντελεστών, τα ιδιάζοντα επαγγελματικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού, η κυριαρχία της αυτοαπασχόλησης αλλά και (σε πολλές περιπτώσεις) της πολυαπασχόλησης, η ταύτιση των όρων νοικοκυριό και επιχείρηση (αγροτική ή μη), τα δημόσια αγαθά και οι εξωτερικότητες εξακολουθούν να συνηγορούν υπέρ της κρατικής παρέμβασης.

Στις ημέρες μας, οι απαιτήσεις σε επίπεδο σχεδιασμού και υλοποίησης της δημόσιας παρέμβασης στις αγροτικές περιοχές της χώρας καθίστανται ακόμα επιτακτικότερες. Οι εξελίξεις που αφορούν στη διάχυση της τεχνολογίας είναι ραγδαίες, ενώ ο ρόλος των φραγμών της ελεύθερης αγοράς φθίνει συνεχώς. Η οικονομική σύγκλιση (τόσο με τις αστικές περιοχές της χώρας όσο και με τις Περιφέρειες της Ε.Ε.) συνιστά μάλλον αισιόδοξο στόχο, η ανεργία και οι δημογραφικές πιέσεις στην αγορά εργασίας εξακολουθούν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα, ενώ οι αρνητικές μακροοικονομικές επιδόσεις επηρεάζουν ιδιαίτερα τις οριακές αγροτικές περιοχές.

Παράλληλα, εάν επίσης λάβουμε υπόψη τις ριζικές μεταβολές που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις για την ΚΑΠ 2014-2020 (περιφερειακή αναδιανομή άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων, έμφαση στην περιβαλλοντική στόχευση των ενισχύσεων αυτών, κατάργηση ποσοτώσεων, παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση κρίσεων στον αγροτικό τομέα, νέες προτεραιότητες της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης η οποία δίνει πλέον ιδιαίτερη έμφαση στην καινοτομία, στην ανταγωνιστικότητα, στην οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην προστασία των φυσικών πόρων), οι απαιτήσεις που αφορούν στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της δημόσιας παρέμβασης για τον αγροτικό τομέα και την ύπαιθρο στη νέα προγραμματική περίοδο, είναι πολύ σημαντικές.

Σε όλα τα παραπάνω θα πρέπει να προσθέσουμε τις αλλαγές που έχουν επέλθει από την οικονομική κρίση και ιδιαίτερα:

- Τη σημαντική αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα στους νέους, και την πρόκληση για βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη στήριξη των νέων σε τοπικό επίπεδο.
- Την πτώση της εγχώριας κατανάλωσης που καθιστά δύσκολη τόσο τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας όσο και τη διαφύλαξη των υφιστάμενων θέσεων. Εδώ προκύπτει η ανάγκη για μέτρα πολιτικής που θα συμβάλλουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των υφιστάμενων επιχειρήσεων και θα δημιουργήσουν νέες αγορές για νέους επιχειρηματίες.
- Τη δυσκολία στην εξεύρεση ιδιωτικής χρηματοδότησης.
- Την περικοπή των δημοσίων επενδύσεων που δημιουργεί προβλήματα στη συντήρηση και ανάπτυξη των υποδομών και συνιστά πρόβλημα για την τοπική ανάπτυξη. Εδώ θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα ανάπτυξης νέων (κοινών) χρήσεων και τρόπων συντήρησης των υποδομών αυτών.
- Τη σημαντική μείωση των δημοσίων δαπανών που έχει οδηγήσει σε περικοπές στην εκπαίδευση, στην υγεία, στις κοινωνικές υπηρεσίες και παροχές και καθιστά αναγκαία τη διερεύνηση τρόπων ανάπτυξης τοπικών κοινωνικών καινοτομιών.
- Την αύξηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που απαιτεί έξυπνες λύσεις για τη βελτίωση των διασυνδέσεων ζωνών διαφορετικών ταχυτήτων (εντός μιας περιοχής) και τη βελτίωση της κοινωνικής ευθύνης και αλληλεγγύης μεταξύ πλούσιων και φτωχών περιοχών, τομέων και ομάδων.

Τέλος, η κλιματική αλλαγή αποτελεί πλέον οριζόντια προτεραιότητα σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ. Η ανάγκη για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για τη δημιουργία ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου βασισμένου στην έννοια της πράσινης ανάπτυξης συνιστούν μια νέα πρόκληση για τα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα.

Οι φορείς σχεδιασμού της πολιτικής για τον αγροτικό τομέα και την ύπαιθρο στη χώρα μας (οι οποίες περιλαμβάνουν τις ΟΤΔ) καλούνται σήμερα να ανταποκριθούν στις παραπάνω προκλήσεις μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης μιας συνεκτικής και σύγχρονης αναπτυξιακής στρατηγικής. Οι λόγοι που καθιστούν ιδιαίτερα επίπονη την επίτευξη αυτού του στόχου είναι τρεις. Κατ' αρχή η εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα και, σε πολλές περιπτώσεις, από μη-ανταγωνιστικές παραγωγικές δραστηριότητες εξακολουθεί να είναι σημαντική. Σαν συνέπεια, ο προσανατολισμός της ΚΑΠ προς την ελεύθερη αγορά μπορεί να επιφέρει σημαντικές ανακατατάξεις σε πολλές περιοχές της χώρας και να επιτείνει την ανάγκη για διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Δεύτερο, ο σημαντικός βαθμός διαφορετικότητας των αγροτικών περιοχών της χώρας είναι αναμφισβήτητος. Σαν συνέπεια η υλοποίηση των «κατάλληλων» για κάθε περιοχή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί από τη φύση του έναν δύσκολο στόχο. Τέλος, η γεωγραφική θέση της χώρας και η απόσταση από τα σημαντικότερα διευρωπαϊκά μεταφορικά δίκτυα, συνιστούν ένα ακόμα συγκριτικό μειονέκτημα που επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής υπαίθρου.

3.1.2. Μια Νέα Στρατηγική Προσέγγιση για την Τοπική Ανάπτυξη

Η πολιτική για την τοπική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της χώρας μας έχει να αντιμετωπίσει τα σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα που τις διέπουν. Σε ό,τι αφορά στην οικονομία, καίρια ζητήματα είναι τα χαμηλά εισοδήματα (σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στις αστικές περιοχές), το σχετικά γερασμένο εργατικό δυναμικό, η εξάρτηση από τη γεωργία και η αδυναμία διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας. Σε κοινωνικό επίπεδο, υφίστανται αδυναμίες που αφορούν στην έλλειψη βασικών υπηρεσιών στις απομονωμένες περιοχές (κάτι που συνιστά τροχοπέδη στην ανασυγκρότησή τους), στον κοινωνικό αποκλεισμό και στις λίγες ευκαιρίες απασχόλησης. Επίσης, θα πρέπει να προωθηθεί και εξασφαλισθεί η θετική συμβολή της γεωργίας αλλά και των άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Τέλος, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν φαινόμενα οικονομικού και κοινωνικού πολιτισμού, στο πλαίσιο του οποίου τα αναπτυξιακά οφέλη συγκεντρώνονται σε περιιαστικές και εύκολα προσβάσιμες ζώνες, ενώ η περιθωριοποίηση κυριαρχεί στους πλέον απομακρυσμένους αγροτικούς οικισμούς που συχνά αδυνατούν να αναπτύξουν ανταγωνιστικές παραγωγικές δραστηριότητες.

Η νέα μεταρρύθμιση της ΚΑΠ αναμένεται να εντείνει επιπλέον την έκθεση των αγροτικών περιοχών της χώρας στις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Από μόνη της αυτή η εξέλιξη καθιστά ιδιαίτερα δύσκολο το ρόλο της

πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, που πλέον καλείται να «λειτουργήσει» σε ένα περιβάλλον επιταχυνόμενης προσαρμογής. Επιπλέον, το έργο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης γίνεται ακόμα δυσκολότερο εξαιτίας των επιπτώσεων της φιλελευθεροποίησης των αγορών και της τεχνολογικής προόδου (παράγοντες που μπορούν να εκφραστούν με τον όρο «παγκοσμιοποίηση»). Η παγκοσμιοποίηση σταδιακά απομακρύνει οικονομικές, κοινωνικές και θεσμικές παραμέτρους από τη σφαίρα επιρροής του κράτους. Οι διάφοροι εθνικοί «φραγμοί» στον ελεύθερο ανταγωνισμό σταδιακά εγκαταλείπονται, ενώ τα περιθώρια ελέγχου της οικονομίας μέσω της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής στενεύουν. Είναι εμφανές ότι η εξέλιξη αυτή δεν θα επηρεάσει στον ίδιο βαθμό όλες τις αγροτικές περιοχές και σε πολλές περιπτώσεις, αναμένονται ισχυρές αναδιανεμητικές επιπτώσεις. Παράλληλα, η παραδοσιακή χωρική αναπτυξιακή προσέγγιση γνωρίζει κρίση, αφού υποστηρίζεται ότι δεν μπορεί να αποτελέσει την κατάλληλη «απάντηση» στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Η χορήγηση αρωγής «παντού» δεν συνίσταται πλέον, τόσο για λόγους κόστους όσο και εξαιτίας αμφιβολιών, για την αποτελεσματικότητά της. Αντίθετα, η κινητοποίηση των τοπικών πόρων με στόχο την ανάδειξη τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την διεύρυνση της οικονομικής βάσης, αλλά και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής θεωρείται ως καταλληλότερη προσέγγιση.

Στη χώρα μας, η δημόσια παρέμβαση σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης ισορροπεί εδώ και χρόνια ανάμεσα στην ανάγκη αντιμετώπισης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και προβλημάτων των αγροτικών περιοχών (χωρική προσέγγιση) αλλά και των προβλημάτων που είχαν ως προέλευση την ανάγκη μεταρρύθμισης της ΚΑΠ (τομεακή προσέγγιση). Το συγκεκριμένο δίλημμα δεν ευσταθεί πλέον. Η δραστική μεταρρύθμιση της ΚΑΠ, οι γενικότερες εξελίξεις που επηρεάζουν τις αγροτικές περιοχές, αλλά και οι ευρύτεροι στόχοι-πολιτικής της διευρυμένης Ε.Ε., εξειδικεύουν ένα νέο ρόλο για τον Πυλώνα 2. **Η νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να αντιμετωπίσει τόσο τις διαρθρωτικές «ανάγκες» του πρωτογενή τομέα και παράλληλα να προωθήσει την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσω μιας πολυτομεακής, ολοκληρωμένης και καινοτόμου προσέγγισης.** Τα ζητήματα του περιβάλλοντος αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να ενσωματωθούν τόσο στην τομεακή (επιπτώσεις της αγροτικής δραστηριότητας στο περιβάλλον, δημόσια αγαθά) όσο και στη χωρική (επιπτώσεις στον τουρισμό, στη μεταποίηση, στις υποδομές, στην κατανάλωση, κλπ.) προσέγγιση, και να εξυπηρετήσουν τους ευρύτερους στόχους της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της αύξησης της απασχόλησης και των εισοδημάτων.

Σε τοπικό επίπεδο, οι παραπάνω παράγοντες και εξελίξεις αναδεικνύουν ορισμένα καίρια ζητήματα, η αντιμετώπιση των οποίων είναι προϋπόθεση *sine qua non* για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και τη διάχυση της ευημερίας στον αγροτικό χώρο. Αυτά μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

α) Οι πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης στη χώρα μας παραδοσιακά τείνουν να αντιμετωπίζουν τον αγροτικό χώρο ως ένα ομοιογενές σύνολο με κοινά προβλήματα και ευκαιρίες (σε σύγκριση με τον αστικό χώρο). Αυτή η προσέγγιση δεν αντικατοπτρίζει πλέον τις αναπτυξιακές δυνατότητες των αγροτικών περιοχών καθότι, για παράδειγμα, δεν αντανακλά τα διαφορετικά επιχειρηματικά περιβάλλοντα ομοειδών κατά τα άλλα περιοχών, ενώ παράλληλα αγνοεί την αύξηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό η οριοθέτηση συνεκτικών περιοχών, οι οποίες (όπως η εν λόγω περιοχή παρέμβασης) αποτελούν μια ολότητα και αναπτύσσουν πολλαπλές συμπληρωματικότητες, αλληλεξαρτήσεις και διασυνδέσεις σε διάφορους τομείς, συνιστά μονόδρομο. Με άλλα λόγια, εάν δεν υφίστανται μηχανισμοί διάχυσης και εάν δεν επιδιώκονται συνέργειες, τα οφέλη της αναπτυξιακής προσπάθειας θα είναι συγκεντρωμένα και περιορισμένα.

β) Η νέα πραγματικότητα καθιστά επίσης ανεπίκαιρο το δίλημμα της πολιτικής για «στήριξη» ή «ανάπτυξη». Η αγροτική προσαρμογή σε συνδυασμό με τη φιλελευθεροποίηση των αγορών και τις κοινωνικές προτεραιότητες, υπαγορεύουν την ανάγκη για επαναπροσανατολισμό και των δύο προσεγγίσεων. Οι πολιτικές στήριξης θα πρέπει να στοχοθετούνται με βάση κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, ενώ παράλληλα, τα αναπτυξιακά μέτρα θα πρέπει να επικεντρώνονται στην ανάδειξη και αξιοποίηση ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

γ) Η άποψη ότι η αποτελεσματικότητα της αγοράς θα πρέπει να συνιστά τον πρωταρχικό στόχο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης αμφισβητείται πλέον έντονα. Η ισότητα (δηλαδή, η διανομή των ωφελειών μιας αποτελεσματικής οικονομίας της αγοράς) πρέπει να αποτελεί πλέον καίρια συνιστώσα της δημόσιας παρέμβασης.

δ) Οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις των τελευταίων ετών σε συνδυασμό με την απελευθέρωση των αγορών και την τεχνολογική πρόοδο έχουν συντελέσει στη δημιουργία ενός «περιβάλλοντος» που ευνοεί τις συγκριτικά εύπορες περιφερειακές και προσβάσιμες αγροτικές περιοχές, μέσω είτε της διευκόλυνσης των συναλλαγών τροφίμων και εισροών ή του «ανοίγματος» αρκετών ελκυστικών περιοχών στον τουρισμό και στη δεύτερη

κατοικία. Η δημόσια παρέμβαση θα πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό, ειδάλλως θα υπάρξουν σημαντικά προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

3.1.3. Τομεακή και Χωρική Προσέγγιση της Νέας Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης

Με βάση τα παραπάνω, η σύζευξη της τομεακής (αγροτική προσαρμογή) και της χωρικής (ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών) προσέγγισης πρέπει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της νέας αυτή στρατηγικής. Παράλληλα η περιβαλλοντική διάσταση θα πρέπει να είναι απόλυτα ενσωματωμένη στις δύο προσεγγίσεις αφού συνιστά κύρια συνιστώσα της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας της ελληνικής υπαίθρου.

Οι δύο προσεγγίσεις θα πρέπει να διακρίνονται σε ό,τι αφορά στους στόχους, στους εν δυνάμει ωφελούμενους, στα μέσα πολιτικής και στις αναμενόμενες επιπτώσεις τους στη βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών. Και αυτό γιατί τα διακριτά χαρακτηριστικά τους αποτελούν ζήτημα στρατηγικής σημασίας για το νέο ρόλο της γεωργίας στην ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Δεν μπορούμε πλέον να συγχέουμε τον τομέα και το χώρο διότι στο μέλλον η εξάρτηση του χώρου από τον τομέα θα είναι η εξαίρεση, αφού μόνο η διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης του χώρου μπορεί να διασφαλίσει θέσεις εργασίας και βελτίωση των εισοδημάτων. Για παράδειγμα, μία τομεακή πολιτική αγροτικής ανάπτυξης προσανατολισμένη προς τις γεωργικές διαρθρώσεις δεν μπορεί να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες που με τη σειρά τους θα οδηγήσουν στην αναστροφή της εξόδου ανταγωνιστικών ανθρώπινων και παραγωγικών πόρων. Με τη σειρά της, μια πολιτική διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας που αγνοεί την προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων θα δημιουργήσει προβλήματα στη διαχείριση της γης, την κοινωνική συνοχή και την ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών.

Οι δύο προσεγγίσεις (τομεακή και χωρική) θα πρέπει παράλληλα να αποτελούν αλληλεξαρτώμενα και συμπληρωματικά στοιχεία μιας συνεκτικής στρατηγικής. Καταλυτικό ρόλο στη στρατηγική αυτή θα πρέπει να έχει η ενίσχυση των οικονομικών, θεματικών και χωρικών διασυνδέσεων μέσα από μια ολοκληρωμένη και καινοτόμο προσέγγιση των προβλημάτων αλλά και των πιθανών λύσεων.

Οι κύριοι στόχοι της τομεακής προσέγγισης στη χώρα μας θα πρέπει να αφορούν:

- Στην παροχή ενισχύσεων προς τις επενδύσεις που στοχεύουν στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό της αλυσίδας τροφίμων αλλά και στην ενδυνάμωση των διασυνδέσεων της αλυσίδας με την υπόλοιπη οικονομία.
- Στην ενίσχυση για τη παροχή δημόσιων αγαθών.

Οι ενισχύσεις των επενδύσεων στην αλυσίδα τροφίμων θα πρέπει να «αποδεσμευθούν» από την παραδοσιακή οριζόντια λογική και να στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Η αρωγή θα πρέπει να προωθεί αποκλειστικά την αναδιάρθρωση και τον αναπροσανατολισμό της παραγωγής προς ποιοτικά προϊόντα για τα οποία υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση στις εγχώριες και διεθνείς αγορές και τα οποία ενσωματώνουν τοπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά. Θα πρέπει να στηρίζεται στην αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας και (ιδίως) της διαφοροποίησης του προϊόντος και στην προώθηση της καινοτομίας. Επίσης θα πρέπει να προωθηθούν τοπικές κοινές δράσεις, οι οποίες ενσωματώνουν τον αγροδιατροφικό τομέα στις οικονομικές δραστηριότητες του τομέα των υπηρεσιών και ιδίως του τουρισμού και του πολιτισμού.

Επίσης, οι παραπάνω δράσεις θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής για τον τομέα των τροφίμων, το οποίο στην ουσία θα «καθοδηγείται» από τις ανάγκες και προσδοκίες των καταναλωτών για τα χαρακτηριστικά της παραγωγικής διαδικασίας και των προϊόντων, την οργάνωση της τεχνικής στήριξης και της κατάρτισης, τα συστήματα εμπορίας και τυποποίησης.

Με τη σειρά της, η χωρική προσέγγιση θα πρέπει να στοχεύει στη δημιουργία μιας βιώσιμης, δίκαιας και διαφοροποιημένης αγροτικής οικονομίας και κοινωνίας η οποία όμως δεν εξαρτάται από φθίνουσες δραστηριότητες, **αλλά αξιοποιεί τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα για να χτίσει ένα νέο σύγχρονο και ανταγωνιστικό παραγωγικό πρότυπο.** Λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες, θα πρέπει να επιδιωχθεί η πολυλειτουργικότητα του αγροτικού χώρου, υπό την έννοια μιας διαφοροποιημένης οικονομίας, **με έντονες εσωτερικές και εξωτερικές διασυνδέσεις και ανεπτυγμένους κάθετους δεσμούς εντός τομέων και αλυσίδων εφοδιασμού και οριζόντιων δεσμών μεταξύ τομέων,** που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των κατοίκων της αλλά και της εσωτερικής και διεθνούς αγοράς, για ποιοτικά προϊόντα που ενσωματώνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, αλλά και για δημόσια αγαθά. Παράλληλα, η χωρική προσέγγιση θα πρέπει να προωθεί **την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ δυναμικών ζωνών (όπου υπάρχουν ευκαιρίες) και οριακών περιοχών του αγροτικού χώρου.** Τέλος, η χωρική θα πρέπει να είναι καινοτόμος και να αξιοποιεί τους πόρους της περιοχής με έξυπνο τρόπο. Η καινοτομία θα πρέπει να περιλαμβάνει νέα προϊόντα, υπηρεσίες και τρόπους δράσης σε τοπικό πλαίσιο, να έχει πολλαπλασιαστικό αντίκτυπο, να βρίσκει νέους τρόπους κινητοποίησης και

αξιοποίησης των υφιστάμενων τοπικών πόρων και να αναπτύσσει την συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων και τομέων (π.χ. διασύνδεση ερευνητικών ιδρυμάτων με τον παραγωγικό ιστό), με στόχο τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Τα μέτρα χωρικής προσέγγισης θα πρέπει να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται σε συνέργεια και συντονισμό με τα υπόλοιπα μέτρα της διαρθρωτικής πολιτικής αλλά και τις παρεμβάσεις των διαφόρων οριζόντιων πολιτικών. Θα πρέπει να έχουν αποκλειστικό σημείο αναφοράς το χώρο, και να είναι ενεργητικά, στοχεύοντας στην ανάπτυξη και αποφεύγοντας την στήριξη των τοπικών μειονεξιών. Η προώθηση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, η οικονομική διαφοροποίηση και η αύξηση των θέσεων εργασίας για τους νέους που νομοτελειακά συνιστούν το πλέον ανταγωνιστικό τμήμα του τοπικού πληθυσμού, θα πρέπει να συνιστούν εργαλεία αναβάθμισης της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ιδίως στις απομακρυσμένες περιοχές. Οι λόγοι για τη συγκεκριμένη επιλογή είναι εμφανείς. Αρχικά θα πρέπει να επισημανθεί ότι η αγροτική προσαρμογή έχει ήδη στερήσει αρκετές από τις περιοχές αυτές από βασικές υπηρεσίες (μόνιμη ιατρική περίθαλψη, μεταφορές, ταχυδρομεία, κλπ.). Παράλληλα, η έλλειψη βασικών υπηρεσιών επιτείνει τον κοινωνικό αποκλεισμό και επιταχύνει την περαιτέρω εγκατάλειψή τους. Σαν αποτέλεσμα, καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολος ο σχηματισμός μιας βασικής τοπικής «μάζας ζήτησης» και εύλογα οι όποιες ενισχύσεις αναδιάρθρωσης του παραγωγικού ιστού αποβαίνουν άκαρπες. Η ελληνική ύπαιθρος χρειάζεται σήμερα μια αναδιοργάνωση της κατανομής των υπηρεσιών, στη βάση της υπάρχουσας κατανομής των αναγκών και της προόδου της τεχνολογίας.

Ο επαναπροσανατολισμός της πολιτικής για τις υποδομές κρίνεται επίσης αναγκαίος. Λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει επιτελεσθεί την τελευταία δεκαετία, θα πρέπει να υπάρξει έμφαση στην αναβάθμιση και αξιοποίηση των υποδομών που στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων αλλά και σηματοδοτούν την πλούσια πολιτισμική και παραγωγική παράδοση της περιοχής, και ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονται με τον πολιτισμό και το περιβάλλον, αλλά και με δραστηριότητες στις οποίες ενσωματώνονται αυτά τα στοιχεία, όπως ο τουρισμός.

Τέλος, η δημόσια παρέμβαση δεν έχει την πολυτέλεια να αγνοεί το ζήτημα της εξεύρεσης επιχειρηματικών κεφαλαίων για επενδύσεις. Η παρέμβαση στο συγκεκριμένο τομέα μπορεί να αφορά δράσεις όπως η βελτίωση της ποιότητας της διαχείρισης των μικρών επιχειρήσεων μέσω της εκπαίδευσης, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε κεφάλαια για τις υπάρχουσες επιχειρήσεις, η παροχή εγγυήσεων δανειοληψίας, η σύσταση φορέων που εξειδικεύονται στο τομέα αυτό.

3.2. Πλαίσιο Αναφοράς Στρατηγικής Τοπικού Προγράμματος

Η παρούσα στρατηγική συνεκτιμά όλους τους παραπάνω παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την περιοχή παρέμβασης και διέπεται από μια σύγχρονη προσέγγιση και κατευθύνσεις.

Αναλυτικότερα, η εξειδίκευση της στρατηγικής πρέπει να συνεκτιμά τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ παραγόντων όπως η **βελτίωση των εισοδημάτων** των κατοίκων της περιοχής παρέμβασης, η **αύξηση των θέσεων εργασίας**, η **βελτίωση της ηλικιακής διάρθρωσης** του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού και η περαιτέρω **μείωση της εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα**. Οι παραπάνω παράγοντες συνιστούν συγκοινωνούντα δοχεία τόσο για το σύνολο της περιοχής, όσο (ιδιαίτερα) για τις απομακρυσμένες, αγροτικές της ζώνες. Η βελτίωση των εισοδημάτων μπορεί να προωθηθεί μέσα από τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων και της αποδοτικότητας στη χρήση των παραγωγικών συντελεστών. Ιδίως σε καιρούς οικονομικής κρίσης, μπορεί να αντιμετωπισθεί μέσα από τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και την ίδρυση νέων, ανταγωνιστικών μονάδων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και τη νέα τεχνολογία με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με ζήτηση στην εσωτερική και στις διεθνείς αγορές και ιδιαίτερη ταυτότητα, που ενσωματώνουν την τοπική τεχνογνωσία, τον πολιτισμό, την παράδοση και το περιβάλλον και που η υψηλή τους ανταγωνιστικότητα επιφέρει τη διαστολή των αγορών. Η βελτίωση της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού και ιδίως του εργατικού δυναμικού συνιστά στόχο υψηλής σημασίας, αφού συντελεί αποφασιστικά στη διατηρήσιμη βελτίωση των εισοδημάτων και στην αύξηση των θέσεων εργασίας. Και αυτό γιατί τα νεότερα, καλύτερα εκπαιδευμένα και δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού όχι μόνο επιδιώκουν να διασφαλίσουν ένα υψηλό βιοτικό επίπεδο (αφού τα καταναλωτικά τους πρότυπα δε διαφέρουν με αυτά της ίδιας ηλικιακής ομάδας στις αστικές περιοχές), αλλά παράλληλα, μπορούν να αναλάβουν καινοτόμες παραγωγικές δραστηριότητες αφού και διάκινται θετικά προς τη νέα τεχνολογία και διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες. Παράλληλα, η βελτίωση των εισοδημάτων και η μείωση της ανεργίας συνιστούν

απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού. Απλά, τα χαμηλά εισοδήματα και η αύξηση της ανεργίας ή/και της υποαπασχόλησης συνιστούν κρίσιμους παράγοντες πληθυσμιακής αποδυναμωσης. Όλα τα παραπάνω μπορούν να λάβουν χώρα μόνο με την προϋπόθεση ανάπτυξης οικονομικών δραστηριοτήτων που αυξάνουν το οριακό προϊόν των παραγωγικών συντελεστών και δημιουργούν προστιθέμενη αξία σε τοπικό επίπεδο. Μπορούν να υπάρξουν μόνο μέσα από τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας και τη «μεγέθυνση» της «πίτας» της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, και συνεπώς τη μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα. Μέσα από στρατηγικές διαφοροποίησης που αξιοποιούν ενδογενή συγκριτικά πλεονεκτήματα και δημιουργούν οριζόντιους και κάθετους δεσμούς μεταξύ τομέων (π.χ. αγροδιατροφικός τομέας, τουρισμός, πολιτισμός, κλπ.) και έντονες εσωτερικές και εξωτερικές διασυνδέσεις.

Η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσα από τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η ανάπτυξη διασυνδέσεων μεταξύ τομέων και ζωνών συνιστούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την υπέρβαση των φαινομένων οικονομικού και κοινωνικού πολιτισμού, αφού συμβάλλουν στη διάχυση των αναπτυξιακών ωφελειών. Η εν λόγω επιλογή διαφέρει σημαντικά από τη λογική της υιοθέτησης οριζόντιων «λύσεων» για το σύνολο των ζωνών της ενδοχώρας της Π.Ε. Ηρακλείου. Και αυτό επειδή **προκρίνει αναπτυξιακές «λύσεις» ανάλογα με τους διαθέσιμους (στην εκάστοτε ζώνη) τοπικούς πόρους και επιχειρηματικά περιβάλλοντα και την ανάδειξη τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, ενώ παράλληλα (και όχι μόνο λόγω κόστους), μεριμνά για την υπέρβαση των ελλείψεων σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές και βασικές υπηρεσίες που καθιστούν τις ζώνες αυτές εξαιρετικά ευπρόσβλητες στην περιθωριοποίηση.**

Η νέα αυτή στρατηγική προωθεί την ανάπτυξη της ενδοχώρας της Π.Ε. Ηρακλείου μέσα από μια πολυτομεακή, ολοκληρωμένη και καινοτόμο προσέγγιση. Συνεκτιμώντας τις δημόσιες παρεμβάσεις που έχουν λάβει χώρα κατά την Γ' και την Δ' Προγραμματική Περίοδο και τα αποτελέσματά τους, αλλά και όσες προγραμματίζονται για την περίοδο 2014-2020, τα διαρθρωτικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης, την εξειδίκευση των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών που την αφορούν (ανάλυση SWOT), αλλά και τις εισηγήσεις και απόψεις του τοπικού πληθυσμού και των τοπικών φορέων (που έγιναν στο πλαίσιο της σχετικής διαβούλευσης), **επιχειρεί τη σύζευξη τομεακών και χωρικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας της περιοχής και τη βιώσιμη ανάπτυξή της.**

Η στρατηγική μας προσέγγιση δεν προκρίνει οριζόντιες επιλογές. Ούτε διέπεται από την πλάνη ότι μπορεί από μόνη της να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά, αναπτυξιακές στρεβλώσεις που δημιουργήθηκαν εδώ και δεκαετίες, και να θέσει στόχους που είναι επιχειρησιακά και χρηματοδοτικά ανέφικτοι. Αντίθετα, στοχεύει στην ανάπτυξη μιας περιοχής που (παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις) χαρακτηρίζεται από γεωγραφική και οικονομική συνεκτικότητα. Μιας περιοχής που αποτελείται από ζώνες με διαφορετικό διαρθρωτικό προφίλ και αναπτυξιακές ανάγκες, οι οποίες όμως αναπτύσσουν μεταξύ τους πολλαπλές συμπληρωματικότητες, αλληλεξαρτήσεις και διασυνδέσεις σε διάφορους τομείς. Αξιοποιεί τα διαφορετικά χαρακτηριστικά, κοινωνικο-οικονομικά και επιχειρηματικά περιβάλλοντα των ζωνών αυτών και προάγει τη δημιουργία συνεργειών και μηχανισμών διάχυσης. Εξειδικεύει **αναπτυξιακά** μέτρα με στόχο την ανάδειξη και αξιοποίηση ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και προκρίνει δράσεις **στήριξης** με βάση κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια. Αξιοποιεί το διευρυμένο πεδίο εφαρμογής της ΤΑΠΤΚ και προάγει την ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ τομέων, ζωνών και φορέων με τρόπους που έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για την τοπική ανάπτυξη. Σε **χωρικό** επίπεδο επιδιώκει την αξιοποίηση χωρικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων με στόχο την οικοδόμηση ενός νέου, σύγχρονου και ανταγωνιστικού παραγωγικού προτύπου και **προάγει τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας** μέσω της ενίσχυσης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και της ανάπτυξης εσωτερικών και εξωτερικών διασυνδέσεων, κάθετων δεσμών εντός τομέων και αλυσίδων εφοδιασμού και οριζόντιων δεσμών μεταξύ τομέων. Παράλληλα, προωθεί την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ δυναμικών ζωνών (στις οποίες υπάρχουν ευκαιρίες) και οριακών περιοχών του αγροτικού χώρου μέσω της εξειδίκευσης καινοτόμων διαδικασιών κινητοποίησης και αξιοποίησης των υφιστάμενων τοπικών πόρων και ανάπτυξης της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων και τομέων. Επίσης, προάγει τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, μέσα από δράσεις βελτίωσης των βασικών υποδομών και κοινωνικών υπηρεσιών και αναβάθμισης των υποδομών που στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονται με τον πολιτισμό και το περιβάλλον, αλλά και με δραστηριότητες στις οποίες ενσωματώνονται αυτά τα στοιχεία, όπως ο τουρισμός.

Σε **τομεακό** επίπεδο επιδιώκει την περαιτέρω ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό του αγροδιατροφικού τομέα και θέτει ως προτεραιότητα τον αναπροσανατολισμό του προς ποιοτικά προϊόντα για τα οποία υπάρχει

αυξανόμενη ζήτηση στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές και τα οποία ενσωματώνουν τοπικά χαρακτηριστικά και στοιχεία. Καταλυτικό ρόλο της πολιτικής αυτής έχουν οι ανάγκες και προσδοκίες των καταναλωτών για τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και της παραγωγικής διαδικασίας που με τη σειρά της θα πρέπει να ενσωματώνει στοιχεία που αντανακλούν την τοπική παράδοση και κληρονομιά και να παράγει το ελάχιστο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η διάχυση της καινοτομίας και της νέας τεχνολογίας διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ανάπτυξη των προϊόντων, της παραγωγικής διαδικασίας αλλά και στην οργάνωση των δικτύων προώθησης και εμπορίας.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των παραπάνω ζητημάτων είναι συνάρτηση όχι μόνο των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της ενδοχώρας της Π.Ε. Ηρακλείου, αλλά κυρίως, της δυνατότητας αποτελεσματικής αξιοποίησης των υπάρχουσών αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020. Έτσι, είναι εμφανές ότι η ευημερία της οικονομίας και κοινωνίας της περιοχής εξαρτάται από τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών.

Η αποτελεσματική υλοποίηση, εκ μέρους της Αναπτυξιακής Ηρακλείου, μίας σειράς αναπτυξιακών παρεμβάσεων στη περιοχή, η άρτια στελέχωσή της και η ύπαρξη σύγχρονης επιστημονικής γνώσης αλλά και διοικητικής ικανότητας εκ μέρους των στελεχών της, σε συνδυασμό με την έντονη συλλογική δραστηριοποίηση του τοπικού πληθυσμού και φορέων, αναδεικνύουν την ύπαρξη μιας σύγχρονης οριζόντιας εταιρικής σχέσης, η οποία έχει αποδείξει ότι μπορεί να προσφέρει αποτελεσματικό έργο.

Η αποτελεσματικότητα στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της Leader+, των ΟΠΑΑΧ και του προγράμματος Άξονας 4 Προσέγγιση Leader (ιδιαίτερα όσον αφορά στη δημιουργία υποδειγματικών - ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων), η τεχνογνωσία της Ομάδας Έργου, το πλούσιο ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής, η πληθώρα οικονομικών, περιβαλλοντικών και πολιτισμικών πόρων, καθώς και η ύπαρξη δυναμικών κλάδων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα, συνηγορούν υπέρ της δυνατότητας σχεδιασμού και αποτελεσματικής υλοποίησης ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος που θα χαρακτηρίζεται από την παράλληλη διασύνδεση δράσεων, την προώθηση δράσεων που στοχεύουν στην πολυαπασχόληση και στη δημιουργία εναλλακτικών εισοδημάτων, αλλά και (ιδίως) την υλοποίηση υποδειγματικών, καινοτόμων και μεταβιβάσιμων πρωτοβουλιών και δράσεων.

Τέλος, η σημαντική δραστηριοποίηση της Ομάδας Έργου σε συλλογικά σχήματα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό εξασφαλίζουν την ανάπτυξη αποτελεσματικών συνεργασιών σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο, τις ανταλλαγές εμπειριών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας.

3.3. Θεματικές Κατευθύνσεις και Στρατηγικοί Στόχοι Τοπικού Προγράμματος

3.3.1. Αιτιολόγηση Επιλογής Θεματικών Κατευθύνσεων

Από την αναλυτική παρουσίαση της υπάρχουσας κατάστασης και των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (Κεφάλαιο 2 Φακέλου Α και Κεφάλαιο 2 Φακέλου Β της αρχικής πρότασης), προκύπτει ότι η ενδοχώρα της Π.Ε. Ηρακλείου παρουσιάζει χαρακτηριστικά τα οποία είναι απόλυτα συμβατά με τις αρχές, την προσέγγιση, τη μεθοδολογία σχεδιασμού και τον τρόπο υλοποίησης της ΤΑΠΤΚ.

Αναλυτικότερα, η αύξηση του πληθυσμού στο σύνολο της περιοχής και η θετική δημογραφική διάρθρωση που παρατηρείται σε δυναμικά υπερτοπικά κέντρα – πόλους ανάπτυξης, το ικανοποιητικό ποσοστό των παραγωγικών ηλικιών του τοπικού πληθυσμού, η αύξηση της πολυ-απασχόλησης ιδίως στα δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού, η σημαντική εξοικείωση των κατοίκων, των συλλογικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση Leader, και η επιτυχής υλοποίηση τόσο του προγράμματος Άξονας 4 Προσέγγιση Leader, όσο και άλλων αναπτυξιακών δράσεων, εξασφαλίζουν την ενεργή συμμετοχή του ανθρώπινου κεφαλαίου της περιοχής στη ΤΑΠΤΚ, αλλά και την ενεργοποίηση των ενδογενών επενδύσεων.

Η επιτυχημένη πορεία της περιοχής τα τελευταία 15-20 χρόνια προς την οικονομική διαφοροποίηση και την ανάπτυξη ανταγωνιστικών μορφών οικονομικής δραστηριότητας που είναι (στη πλειοψηφία τους) άρρηκτα συνδεδεμένες με την αγροτική δραστηριότητα, τους φυσικούς πόρους και την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση, συνιστά εχέγγυο για την περαιτέρω συμβολή του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα στην δημιουργία απασχόλησης (ιδιαίτερα για τους νέους) και εισοδημάτων.

Η σημαντική **εξειδίκευση της περιοχής στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων και τροφίμων υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας** με ισχυρή θέση στην εγχώρια και διεθνή αγορά, η τάση επέκτασης στη βιολογική παραγωγή (όπως και στα ΠΟΠ, ΠΓΕ), η τάση βελτίωσης της τυποποίησης, μεταποίησης και της οργάνωσης εμπορικών δικτύων καθώς και η λειτουργία πλήθους επιχειρήσεων εστίασης και εργαστηρίων που

διαθέτουν παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα, συνηγορούν στη διαπίστωση της υπόστασης μιας **δυναμικής αγροδιατροφικής αλυσίδας**. Εάν συνεκτιμήσει κανείς το **πλούσιο φυσικό περιβάλλον** και τους **σημαντικότερους πολιτισμικούς και πολιτιστικούς πόρους** οι οποίοι διασυνδέονται άρρηκτα με την τοπική αγροτική δραστηριότητα, θα διακρίνει τις εξαιρετικά θετικές προοπτικές που αφορούν στην ανταγωνιστικότητα της αγροδιατροφικής αλυσίδας της περιοχής παρέμβασης και στη δυνατότητά της να διαστέλλει τις αγορές.

Σε επίπεδο ζήτησης, οι θετικές προοπτικές για τον αγροδιατροφικό τομέα αλλά και για τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, τεκμηριώνονται από τη **δυναμική ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού στην περιοχή, τις θετικές τάσεις ανάπτυξης ήπιων μορφών εναλλακτικού τουρισμού στην ενδοχώρα**, αλλά και την ικανοποιητική πρόσβαση της περιοχής παρέμβασης σε σημαντικές αγορές εντός (αστικά κέντρα) και εκτός της Κρήτης.

Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από την απελευθέρωση των αγορών, τη διάχυση της τεχνολογίας και τη σύγκλιση των καταναλωτικών προτύπων, η ζήτηση για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μιας τοπικής οικονομίας διέπεται από συνθήκες τέλει ελαστικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η δυνατότητα ανταπόκρισης της προσφοράς συνιστά τον κρίσιμο παράγοντα. **Ιδιαίτερα στον αγροδιατροφικό τομέα, η παραγωγή, τυποποίηση και αποτελεσματική προώθηση ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων στα οποία ενσωματώνονται οι τοπικοί πόροι και ιδίως η τοπική πολιτισμική, πολιτιστική και παραγωγική παράδοση συνιστά θετικότατο παράγοντα ανταπόκρισης της προσφοράς στις απαιτήσεις της ζήτησης.**

Επιπλέον, η διακριτή ταυτότητα των προϊόντων και η ενσωμάτωση σε αυτά της τοπικής πολιτισμικής, πολιτιστικής και παραγωγικής παράδοσης μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ανάπτυξη των τομέων της τοπικής οικονομίας προωθεί έντονες τομεακές και χωρικές διασυνδέσεις και πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Από την αναλυτική παρουσίαση της υπάρχουσας κατάστασης και των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών δεν προέκυψαν μόνο οι θετικές προοπτικές της τοπικής οικονομίας, αλλά παράλληλα, διαπιστώθηκαν και αδυναμίες που αφορούν την περιοχή παρέμβασης.

Σε τομεακό επίπεδο, οι αδυναμίες αυτές αφορούν κυρίως την ελλιπή κατάρτιση του εργατικού δυναμικού, το έλλειμμα στην επιχειρηματική οργάνωση των εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων, την περιορισμένη ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία, το σχετικά χαμηλό βαθμό καθετοποίησης και σύγχρονης τυποποίησης της παραγωγής, τον οικογενειακό χαρακτήρα και το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, τις ελλείψεις στην οργάνωση των εμπορικών δικτύων, τον χαμηλό βαθμό διατομεακών και ενδοτομεακών διασυνδέσεων και την έλλειψη ρευστότητας και πίστης.

Παράλληλα, παρά τις όποιες θετικές διαπιστώσεις για τα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης, **η οικονομική κρίση έχει επιτείνει το αναπτυξιακό έλλειμμα των σχετικά απομακρυσμένων αγροτικών ζωνών της ενδοχώρας**, έχει οδηγήσει σε αδιέξοδο πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις και έχει προξενήσει ιδιαίτερες δυσκολίες κοινωνικής και οικονομικής ένταξης σε κοινωνικά ευπαθείς και γεωγραφικά απομονωμένες ομάδες του πληθυσμού. Σε συνδυασμό με ελλείψεις στις κοινωνικές, οικονομικές και τεχνικές υποδομές και την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, η εξέλιξη αυτή έχει οδηγήσει στην φθίνουσα εξέλιξη της απασχόλησης, του πληθυσμού και της διάρθρωσης της ηλικιακής πυραμίδας στις περιοχές αυτές.

Οι ευκαιρίες για την κοινωνικο-οικονομική και χωρική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης είναι σημαντικές. Η ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα συνιστά πρωταρχικό στόχο του ΕΣΠΑ και της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης, ενώ η τελευταία στοχεύει επίσης στην προσαρμογή του τομέα στην κλιματική αλλαγή, στην ανάδειξη της Κρητικής διατροφής και στη διασύνδεση του τομέα με τον τουρισμό και τον πολιτισμό. Η **αύξηση της ζήτησης για ασφαλή και υγιεινά αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα υψηλής προστιθέμενης αξίας** και η εδραίωση της Μεσογειακής διατροφής σε παγκόσμιο επίπεδο συνιστούν επιπλέον θετικές εξελίξεις. Η παραγωγική ανασυγκρότηση μπορεί να προωθηθεί τόσο από τη βασική επιδίωξη της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης για διάχυση της έρευνας και της τεχνολογίας/καινοτομίας και ενίσχυση της πρόσβασης στις τεχνολογίες πληροφορικής για τις ΜΜΕ του πρωτογενή τομέα. Επίσης, η **αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού και πολιτιστικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο μπορούν να επηρεάσουν θετικά την τοπική αναπτυξιακή προσπάθεια**. Παράλληλα, η δυνατότητα υλοποίησης παρεμβάσεων στις βασικές κοινωνικές υποδομές δίνουν την ευκαιρία για την άμεση βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της ενδοχώρας. Τέλος, σε χωρικό επίπεδο, οι προοπτικές που αφορούν στη σύνταξη της εθνικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000, ο προγραμματισμός για την

αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών και τη βελτίωση της υπερτοπικής σύνδεσης και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την αντιμετώπιση των τεχνολογικών προβλημάτων, συνιστούν ευκαιρίες των οποίων η αξιοποίηση μπορεί να συμβάλει θετικά στην τοπική αναπτυξιακή προσπάθεια.

Σε ό,τι αφορά στις απειλές, κυρίαρχο ρόλο έχει η οικονομική κρίση και οι εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις της για τη ζήτηση, τις επενδύσεις, την αποδυνάμωση του τοπικού εργατικού δυναμικού και εν γένει, την οικονομική δραστηριότητα. Η περαιτέρω μείωση των αγροτικών ενισχύσεων μπορεί κάλλιστα να μεταβληθεί σε ευκαιρία από ένα πολυτομεακό σύμπλεγμα που παράγει προϊόντα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις της δημοσιονομικής προσαρμογής στην παροχή βασικών υπηρεσιών και υποδομών προς τις περιοχές της υπαίθρου μπορούν να πυροδοτήσουν τον σχεδιασμό έξυπνων λύσεων για την κάλυψη των εν λόγω αναγκών. Τέλος, σημαντική απειλή για το τοπικό παραγωγικό σύστημα συνιστά η κλιματική αλλαγή και οι δυσμενείς επιπτώσεις της στην παραγωγικότητα της γεωργικής γης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στρατηγικών ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή.

Όπως αναλύθηκε στην Ενότητα 2.2, τα παραπάνω χαρακτηριστικά προκρίνουν μια αναπτυξιακή επιλογή που βασίζεται τόσο στην τομεακή όσο και στη χωρική στόχευση. Σε **χωρικό επίπεδο** (ενδοχώρα) καθίστανται αναγκαίες δημόσιες παρεμβάσεις που προωθούν την περαιτέρω διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αναλυτικότερα, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός θα επικεντρωθεί σε τρεις στόχους. Πρώτο, στην αξιοποίηση και ανάπτυξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ενδοχώρας, όπως ο εναλλακτικός τουρισμός και η πλούσια πολιτιστική, πολιτισμική και παραγωγική παράδοση, και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στους τομείς αυτούς, ιδίως για τους νέους. Δεύτερο, στη βελτίωση των βασικών υποδομών και υπηρεσιών της ενδοχώρας και τρίτο στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Σε **τομεακό επίπεδο**, η αναπτυξιακή επιλογή στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα και στην υπέρβαση των προβλημάτων που αναστέλλουν τη βιώσιμη αναπτυξιακή του εξέλιξη. Κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή θα διαδραματίσει η διασύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό και τους πολιτισμικούς πόρους της περιοχής η οποία θα συμβάλει τόσο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του, όσο και στη διάχυση αναπτυξιακών ωφελειών στην ενδοχώρα, η οποία χαρακτηρίζεται από πλούσιο απόθεμα πολιτισμικών πόρων.

Η προσπάθεια για την επίτευξη των ευρύτερων αναπτυξιακών στόχων που αφορούν στην περιοχή και στη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, μπορεί να καταστεί επιτυχής μόνο εάν δημιουργηθεί η απαραίτητη **συνέργεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ των παρεμβάσεων της ΤΑΠΤΚ, των εθνικών και περιφερειακών δράσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020, των δράσεων που προωθεί η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης και γενικότερα πολιτικών που αφορούν τομείς που χαρακτηρίζουν το τοπικό κοινωνικο-οικονομικό ιστό**. Περαιτέρω δε, οι αρχές και η προσέγγιση που χαρακτηρίζουν την ΤΑΠΤΚ, παρέχουν τη δυνατότητα στη συγκεκριμένη πρωτοβουλία να καταστεί σημαντικός παράγοντας επίτευξης του στόχου της ολοκληρωμένης αναπτυξιακής παρέμβασης, μέσω τόσο της προώθησης συμπληρωματικών δράσεων όσο και της συνεκτικής ενσωμάτωσης σε αυτή των τοπικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων (bottom-up approach).

Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται εμφανής η ανάγκη εξειδίκευσης τόσο των θεματικών κατευθύνσεων όσο και των στρατηγικών στόχων της ΤΑΠΤΚ, μέσω της συνεκτίμησης της στρατηγικής και των στόχων των υπόλοιπων αναπτυξιακών παρεμβάσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Αναλυτικότερα, σε οριζόντιο επίπεδο, η **στρατηγική του ΤΑΠΤΚ της ενδοχώρας θα πρέπει να εναρμονίζεται με:**

- Τη στρατηγική «**Ευρώπη 2020**» που στοχεύει στην προαγωγή της έξυπνης (με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, στην έρευνα και στην καινοτομία), βιώσιμης (με την αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα) και χωρίς αποκλεισμούς (με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας) ανάπτυξης.
- Την πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη όπως αυτή εκφράζεται μέσω του **ΠΑΑ 2014-2020**, που έχει ως όραμα την «Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου» και διαρθρώνεται σε τρεις αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους που αφορούν στη «Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος» (ΣΤ1), στην «Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών» (ΣΤ2) και στη «Δημιουργία Βιώσιμων & Πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών» (ΣΤ3).
- Την **εθνική στρατηγική για την τοπική ανάπτυξη που διαμορφώνεται μέσα από το Μέτρο 19 του ΠΑΑ**, και εστιάζει στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή τοπικών προγραμμάτων Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με την

πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD), με στόχο την αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και δημογραφικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, και δίνει την ευκαιρία στις τοπικές κοινότητες να «επενδύσουν» σε πιο αποτελεσματικές μορφές οικονομικής, βιώσιμης και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξης, καθώς και να «καινοτομήσουν», να βρουν εναλλακτικές λύσεις στα τοπικά προβλήματα και να μεριμνήσουν για την κοινωνική συνοχή στα εδάφη τους.

- Τη στρατηγική της χώρας στον τομέα του Περιβάλλοντος για την περίοδο 2014-2020 που προωθείται από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ)** και επιδιώκει τη μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Η στρατηγική του ΤΑΠΤΚ θα πρέπει ιδίως να εναρμονιστεί με δράσεις του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ που στοχεύουν στην προσαρμογή και μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ιδίως στον τομέα της βιοποικιλότητας, στην ολοκλήρωση του δικτύου NATURA 2000 και στην αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των οικοτόπων και ειδών, στη διαχείριση των υδάτων, στη διατήρηση του δασικού περιβάλλοντος, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται επίσης η διασφάλιση συνάφειας με Μέτρα που αποσκοπούν στην υλοποίηση έργων υποδομής μικρής κλίμακας για αγροτικούς οικισμούς, και δράσεις για την ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς των αγροτικών περιοχών.
- Τη στρατηγική και τις δράσεις του **Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ)** μέσω του οποίου υλοποιείται η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης. Η στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ στηρίζεται στους πυλώνες για την «Ενίσχυση της προσαρμογής επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις», την «Επικέντρωση σε τομείς παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εν δυνάμει εξωστρεφείς και καινοτόμους» (συμπεριλαμβανομένου και του αγροδιατροφικού τομέα), τη «Στοχευόμενη επιλογή επενδύσεων / επιχειρήσεων / δραστηριοτήτων που διαθέτουν τα ζητούμενα χαρακτηριστικά για το νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα (π.χ. εξωστρέφεια, καινοτομία, σημαντικό μέγεθος, στόχευση σε εξειδικευμένα τμήματα της παγκόσμιας αγοράς, νέα επιχειρηματικότητα, μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, συνεργασία με στόχο την ενίσχυση της καθετοποίησης, προϊόντα/υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας)» και την «Εξασφάλιση των παραγόντων που διευκολύνουν την ενεργοποίηση των επιχειρήσεων στο Ελληνικό επιχειρησιακό περιβάλλον».
- Τη στρατηγική του **Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»** που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της ανεργίας, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στη βιώσιμη απασχόληση για όλους, με γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την υπέρβαση των αρνητικών επιπτώσεων της κρίσης και της φτώχειας. Ιδιαίτερα κρίσιμη είναι η προώθηση συνάφειας με δράσεις του Ε.Π. που προωθούν τη βελτίωση της πρόσβασης των μακροχρόνια ανέργων, των νέων και των μη οικονομικά ενεργών στην απασχόληση, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω της ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, τη βελτίωση της συνάφειας της κατάρτισης με την αγορά εργασίας και τη βελτίωση των δεξιοτήτων των νέων 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός δομών εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, μέσω προγραμμάτων μαθητείας και κατάρτισης, και δράσεων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και επιχειρηματικότητας.

Σε **περιφερειακό επίπεδο**, η στρατηγική του ΤΑΠΤΚ της ενδοχώρας θα πρέπει να εναρμονίζεται με:

- Τη **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης** η οποία έχει ως στρατηγικούς σκοπούς την «Ανασυγκρότηση του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων και ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής, η οποία αποτελεί άυλη πολιτιστική κληρονομία της Κρήτης», την «Εδραίωση του πολιτιστικού-τουριστικού συμπλέγματος ως ανταγωνιστικού, με στοιχεία μοναδικότητας και αυθεντικότητας στο διεθνή χώρο», τον «Περιορισμό της εξάρτησης της Κρήτης από συμβατικές μορφές ενέργειας», την «Ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων του νησιού», την «Ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού διεθνούς εμβέλειας που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον εκπαιδευτικό ιστό της Κρήτης» και την «Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενους τομείς που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον ερευνητικό ιστό της Κρήτης» και αναδεικνύει τέσσερα συμπλέγματα τομέων/κλάδων, που θα υποστηριχθούν κατά προτεραιότητα (αγροδιατροφικό, πολιτιστικό – τουριστικό, περιβαλλοντικό σύμπλεγμα, γνώσης).

- Το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, που στοχεύει στη δυναμική (με επενδύσεις και ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των δυναμικών τομέων, όπως ο αγροδιατροφικός, ο πολιτισμός, ο τουρισμός, το περιβάλλον και η οικονομία της γνώσης) και βιώσιμη (οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά) ανάπτυξη. Το ΠΕΠ προβλέπει παρεμβάσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, την ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη, την προώθηση της απασχόλησης και της προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές, και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας στην Κρήτη.

3.3.2. Θεματικές Κατευθύνσεις και Στρατηγικοί Στόχοι

Με βάση την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης και την ανάλυση SWOT (και όπως τεκμηριώθηκε στην Ενότητα 3.3.1), οι **θεματικές κατευθύνσεις** του τοπικού προγράμματος είναι:

1. **ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**
2. **ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**
3. **ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

Η βασική θεματική κατεύθυνση του ΤΑΠΤΚ της Π.Ε. Ηρακλείου είναι η «**Διαφοροποίηση και Ενδυνάμωση της Τοπικής Οικονομίας**», στην οποία αντιστοιχούν δράσεις και υποδράσεις που αντιπροσωπεύουν το **38,90%** της συνολικής Δ.Δ. του τοπικού προγράμματος. Η δεύτερη συμπληρωματική θεματική κατεύθυνση, η οποία είναι αλληλένδετη με τη βασική και την τρίτη συμπληρωματική θεματική κατεύθυνση, αφορά στη «**Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας της Αλυσίδας Αξίας του Αγροδιατροφικού Τομέα**» (**22,08%** της συνολικής Δ.Δ. του τοπικού προγράμματος). Τέλος, η τρίτη και συμπληρωματική της βασικής, θεματική κατεύθυνση του ΤΑΠΤΚ τεκμηριώνεται επίσης από την υπάρχουσα κατάσταση και την ανάλυση SWOT, και αφορά στην «**Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Ποιότητας Ζωής του Τοπικού Πληθυσμού**» (**21,02%** της συνολικής Δ.Δ. του τοπικού προγράμματος). Οι τρεις αυτές θεματικές κατευθύνσεις και οι υποδράσεις που προωθούν έχουν όλα τα στοιχεία μιας σύγχρονης στρατηγικής προσέγγισης και παράλληλα αντιμετωπίζουν τις αρνητικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης, καθότι:

- Στηρίζονται στη σύζευξη της **τομεακής και της χωρικής προσέγγισης** και ενσωματώνουν σε αυτές τη διάσταση της **οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας**.
- Αντιμετωπίζουν την περιοχή παρέμβασης ως ένα **συνεκτικό χώρο** αλλά παράλληλα λαμβάνουν υπόψη διαφοροποιήσεις στις κοινωνικο-οικονομικές διαρθρώσεις και χαρακτηριστικά και **προωθούν τις διασυνδέσεις και αλληλεπιδράσεις** μεταξύ τους.
- Αντιμετωπίζουν το **πρόβλημα του πολιτισμού** που διαπιστώθηκε μεταξύ των διαφορετικών ζωνών της περιοχής, μέσα από την επιδίωξή τους για βελτίωση των διασυνδέσεων, διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και βελτίωση των βασικών υποδομών και υπηρεσιών. Κατ' αυτό τον τρόπο προωθούν την ισότητα στη διανομή των αναπτυξιακών ωφελειών.
- Στοχεύουν στην ανάπτυξη της περιοχής με βάση τα **ενδογενή συγκριτικά της πλεονεκτήματα** τα οποία επιχειρούν να αναδείξουν και να αξιοποιήσουν και παράλληλα, στηρίζουν την περιοχή με βάση οικονομικά (π.χ. έμφαση στη στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας) αλλά και κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.
- Προωθούν την αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμό της παραγωγής προς **ποιοτικά προϊόντα που ενσωματώνουν τοπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά**, με ζήτηση στην εγχώρια και διεθνή αγορά.
- Αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ενδοχώρας και επιχειρούν τη **διαφοροποίηση της τοπικής οικονομικής βάσης** και την οικοδόμηση ενός νέου, σύγχρονου και ανταγωνιστικού παραγωγικού προτύπου.
- Προωθούν την ενίσχυση των εσωτερικών και εξωτερικών διασυνδέσεων και κάθετων **δεσμών εντός τομέων και αλυσίδων εφοδιασμού και οριζόντιων δεσμών μεταξύ τομέων** (γεωργία, κτηνοτροφία, μεταποίηση τροφίμων, εμπορία, πολιτισμός, τουρισμός).
- Προάγουν την **καινοτομία και τη διάχυση της νέας τεχνολογίας**, αλλά και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου με βάση τα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.
- Στοχεύουν στη **δημιουργία θέσεων απασχόλησης** και στη μείωση της ανεργίας ιδίως στους νέους.
- Στοχεύουν στη **διαστολή των αγορών για τα τοπικά προϊόντα** μέσω της επιδίωξης για αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους, της εξωστρέφειας, της καινοτομίας, της καθετοποίησης, της νέας

επιχειρηματικότητας, του μικρού περιβαλλοντικού αποτυπώματος και της στόχευσης σε εξειδικευμένα τμήματα της παγκόσμιας αγοράς.

- Μερμινούν για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της μείωσης των δημοσίων επενδύσεων και των δημοσίων υποδομών και **προωθούν δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης βασικών κοινωνικών και οικονομικών υποδομών και υπηρεσιών.**
- Προάγουν δράσεις που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε **συνέργεια και συντονισμό με τα άλλα μέτρα** διαρθρωτικής πολιτικής και τις παρεμβάσεις των οριζόντιων πολιτικών.

Οι παραπάνω θεματικές κατευθύνσεις εξειδικεύονται σε **Στρατηγικούς Στόχους** οι οποίοι έχουν ως εξής:

- **ΣΣ1: Η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα**
- **ΣΣ2: Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και η ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων**
- **ΣΣ3: Η ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή**
- **ΣΣ4: Η βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς της περιοχής**
- **ΣΣ5: Η βελτίωση των βασικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών και η ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.**

Οι στρατηγικοί στόχοι ανάπτυξης της περιοχής εξειδικεύθηκαν με βάση τις οριζόμενες θεματικές κατευθύνσεις και η συνοχή μεταξύ τους είναι παραπάνω από εμφανής.

Αναλυτικά, ο πρώτος (διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα), ο τρίτος (ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας στη περιοχή) και ο τέταρτος (βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς) στρατηγικός στόχος συνδέονται άρρηκτα με τη βασική θεματική κατεύθυνση της στρατηγικής του ΤΑΠΤΚ (Διαφοροποίηση και Ενδυνάμωση της Τοπικής Οικονομίας).

Ο δεύτερος (ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων), ο τρίτος (ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας στη περιοχή) και ο τέταρτος (βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς) στρατηγικός στόχος συνδέονται με την τρίτη θεματική κατεύθυνση της στρατηγικής του ΤΑΠΤΚ (Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας της Αλυσίδας Αξίας του Αγροδιατροφικού Τομέα), αλλά και συνιστούν απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπλήρωση της βασικής θεματικής κατεύθυνσης, αφού ο εκσυγχρονισμός της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων θα ενισχύσει την περαιτέρω αύξηση της προστιθέμενης αξίας και τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας

Τέλος, η στενή διασύνδεση του τέταρτου (βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς) αλλά και του πέμπτου (βελτίωση των βασικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών και η ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής) στρατηγικού στόχου με τη δεύτερη θεματική κατεύθυνση της στρατηγικής (Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Ποιότητας Ζωής του Τοπικού Πληθυσμού) είναι παραπάνω από εμφανής.

Κάθε ένας από τους παραπάνω στρατηγικούς στόχους εξειδικεύεται περαιτέρω σε συγκεκριμένους και μετρήσιμους Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) Ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης, ως εξής:

ΣΣ1: Η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα

- ΕΣ1Α: Η προώθηση καινοτόμων, ανταγωνιστικών και περιβαλλοντικά φιλικών επενδύσεων στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα ανάλογα με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα επιμέρους ζωνών της περιοχής παρέμβασης
- ΕΣ1Β: Η ενίσχυση των ενδοκλαδικών και διακλαδικών διασυνδέσεων και της εξωστρέφειας του δευτερογενή και τριτογενή τομέα
- ΕΣ1Γ: Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα
- ΕΣ1Δ: Η βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού του δευτερογενή και τριτογενή τομέα
- ΕΣ1Ε: Η βελτίωση της διασύνδεσης της Έρευνας και Ανάπτυξης με το δευτερογενή και τριτογενή τομέα και η προώθηση της νέας τεχνολογίας
- ΕΣ1ΣΤ: Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

ΣΣ2: Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και η ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων

- ΕΣ2Α: Η αναδιάρθρωση, τεχνολογική, περιβαλλοντική και οργανωτική βελτίωση του αγροδιατροφικού τομέα
- ΕΣ2Β: Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον αγροδιατροφικό τομέα
- ΕΣ2Γ: Η ανάπτυξη ποιοτικών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων υψηλής προστιθέμενης αξίας, που διασυνδέονται με τον πολιτισμό και την τοπική παραγωγική παράδοση
- ΕΣ2Δ: Η ανάπτυξη ποιοτικών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων υψηλής προστιθέμενης αξίας, που απευθύνονται κυρίως στην τουριστική αγορά
- ΕΣ2Ε: Η ενίσχυση των ενδοκλαδικών και διακλαδικών διασυνδέσεων και της εξωστρέφειας του αγροδιατροφικού τομέα
- ΕΣ2ΣΤ: Η βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού του αγροδιατροφικού τομέα
- ΕΣ2Ζ: Η βελτίωση της διασύνδεσης της Έρευνας και Ανάπτυξης με τον αγροδιατροφικό τομέα και η προώθηση της νέας τεχνολογίας
- ΕΣ2Η: Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

ΣΣ3: Η ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή

- ΕΣ3Α: Η ανανέωση του επιχειρηματικού δυναμικού της περιοχής, σε όλους τους τομείς, μέσω της υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων από νέους
- ΕΣ3Β: Η ενεργοποίηση και στήριξη του νεανικού πληθυσμού της περιοχής για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας και η βελτίωση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας
- ΕΣ3Γ: Η υλοποίηση καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από πτυχιούχους νέους οι οποίοι διάκινται θετικά προς τη νέα τεχνολογία και διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες
- ΕΣ3Δ: Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και η συγκράτηση του νεανικού πληθυσμού στην αγροτική ενδοχώρα της περιοχής.

ΣΣ4: Η βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς της περιοχής

- ΕΣ4Α: Η προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του οικιστικού περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
- ΕΣ4Β: Η βελτίωση της διασύνδεσης της πολιτισμικής κληρονομιάς με την οικονομική δραστηριότητα (τουρισμό, μεταποίηση, κλπ.)
- ΕΣ4Γ: Η ενίσχυση της πολιτισμικής δικτύωσης
- ΕΣ4Δ: Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

ΣΣ5: Η βελτίωση των βασικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών και η ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

- ΕΣ5Α: Η αναβάθμιση των βασικών κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό
- ΕΣ5Β: Η βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές
- ΕΣ5Γ: Η συμβολή στην ορθολογική και αειφόρο διαχείριση του περιβάλλοντος και των τοπικών φυσικών πόρων
- ΕΣ5Δ: Η βελτίωση της αξιοποίησης της Έρευνας και Ανάπτυξης για την παροχή βασικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών και η προώθηση της νέας τεχνολογίας
- ΕΣ5Ε: Η προώθηση πιλοτικών δράσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας
- ΕΣ5ΣΤ: Η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και δικτύωσης για θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης
- ΕΣ5Ζ: Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων για τη βελτίωση της διαχείρισης των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
- ΕΣ5Η: Η ενεργητική ενδυνάμωση της ισότητας των ευκαιριών για ειδικές κοινωνικές ομάδες.

3.4. Συνοχή και Συμπληρωματικότητα Στρατηγικής Τοπικού Προγράμματος

Η στρατηγική για την ΤΑΠΤΚ της ενδοχώρας της Π.Ε. Ηρακλείου καλύπτει τα νέα / ενισχυμένα στοιχεία που προβλέπονται από το άρθρο 33 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων.

Αναλυτικότερα, αναλύει τα χαρακτηριστικά της περιοχής και του πληθυσμού, καθώς και τις αναπτυξιακές ανάγκες και του δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών.

Η παρούσα στρατηγική διακρίνεται επίσης για τα **ολοκληρωμένα** της χαρακτηριστικά. Όπως έχει ήδη αναλυθεί, προωθεί την αναπτυξιακή προσπάθεια της περιοχής παρέμβασης όχι μόνο μέσα από τη στήριξη επιμέρους τομέων, αλλά παράλληλα, μέσα από την προώθηση συμπράξεων που μπορούν να δράσουν ως καταλύτες για την αξιοποίηση όλων των τοπικών παραγόντων που αποφέρουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα μεταξύ τομέων όπως η γεωργία, τα τρόφιμα, ο τουρισμός, ο πολιτισμός, κλπ.. Παράλληλα, όπως προκύπτει από την εξειδίκευση των δράσεων του Προγράμματος (βλ. Τεχνικά Δελτία Υποδράσεων), η επίτευξη των θεματικών κατευθύνσεων του προγράμματος επιδιώκεται μέσω του σχεδιασμού ολοκληρωμένων μέτρων στήριξης που οδηγούν προς την ίδια στρατηγική κατεύθυνση. Ωστόσο, η στρατηγική δεν αγνοεί ότι (λόγω της χρηματοδοτικής της βαρύτητας και όχι μόνο), η ΤΑΠΤΚ δεν μπορεί να «αντιμετωπίσει» το σύνολο των αναπτυξιακών αναγκών της περιοχής παρέμβασης. Στο πλαίσιο, αυτό το ζήτημα της ολοκλήρωσης στην περιοχή παρέμβασης, επιδιώκεται με διττό τρόπο.

Πρώτο, μέσα από τη στόχευση για ανάπτυξη κάθετων δεσμών εντός τομέων και αλυσίδων εφοδιασμού καθώς και οριζόντιων δεσμών μεταξύ τομέων, και δεύτερο, μέσα από την συνοχή και συμπληρωματικότητα του ΤΑΠΤΚ και των αναπτυξιακών παρεμβάσεων των ΕΔΕΤ και την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, επιδιώκεται η επίτευξη των ίδιων στρατηγικών στόχων.

Αναλυτικότερα, τόσο η κύρια όσο και οι δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις του ΤΑΠΤΚ της Π.Ε. Ηρακλείου είναι απόλυτα εναρμονισμένες με:

- Τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για προαγωγή της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης καθότι προωθούν αναπτυξιακές δράσεις που βασίζονται στην ενίσχυση της γνώσης και της καινοτομίας, την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και την αύξηση της απασχόλησης που με τη σειρά της διασφαλίζει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.
- Το σύνολο των στρατηγικών στόχων του ΠΑΑ 2014-2020 και ιδίως αυτούς που αφορούν στη δημιουργία βιώσιμων και πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών αλλά και ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος.
- Τους στόχους του Μέτρου 19 του ΠΑΑ για δημιουργία βασικών υπηρεσιών και εξασφάλιση των σχετικών υποδομών, υποστήριξη της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και της δικτύωσης, συνεργασίας και καινοτομίας μεταξύ τομέων, περιοχών και κοινωνικών και οικονομικών δρώντων.
- Τους στρατηγικούς στόχους του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- Τη στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ που αποσκοπεί στην ενίσχυση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, επικεντρώνεται σε παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς, καινοτόμους και εξωστρεφείς τομείς και στοχεύει στην επιλογή επενδύσεων σε επιχειρήσεις που έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά.
- Τη στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και τους επιμέρους στόχους της για βελτίωση των δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας, την πρόσβαση των νέων στην απασχόληση και τη βελτίωση της συναφείας της κατάρτισης με τη αγορά εργασίας.
- Τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης και ιδίως τους στόχους για «Ανασυγκρότηση του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων και ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής, η οποία αποτελεί άυλη πολιτιστική κληρονομία της Κρήτης», «Εδραίωση του πολιτιστικού-τουριστικού συμπλέγματος ως ανταγωνιστικού, με στοιχεία μοναδικότητας και αυθεντικότητας στο διεθνή χώρο», «Περιορισμό της εξάρτησης της Κρήτης από συμβατικές μορφές ενέργειας», «Ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων του νησιού», και «Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενους τομείς που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον ερευνητικό ιστό της Κρήτης». Επίσης με τις επιλογές των τεσσάρων συμπλεγμάτων

τομέων/κλάδων, που θα υποστηριχθούν κατά προτεραιότητα (αγροδιατροφικό, πολιτιστικό – τουριστικό, περιβαλλοντικό σύμπλεγμα, γνώσης).

- Τους στρατηγικούς στόχους του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, για ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των δυναμικών τομέων (αγροδιατροφικός, πολιτισμός, τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης) και βιώσιμη (οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά) ανάπτυξη. Επίσης τις δράσεις του ΠΕΠ για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη, την προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές, και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

Σε ό,τι αφορά στους Στρατηγικούς Στόχους του ΤΑΠΤΚ, ο **πρώτος στόχος για διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα** εναρμονίζεται πλήρως με:

- Το στρατηγικό στόχο του ΠΑΑ για τη δημιουργία βιώσιμων και πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών και τους ειδικούς στόχους για διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Το στρατηγικό στόχο του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- Τη στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ που αποσκοπεί στην ενίσχυση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, επικεντρώνεται σε παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς, καινοτόμους και εξωστρεφείς τομείς και στοχεύει στην επιλογή επενδύσεων σε επιχειρήσεις που έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά.
- Την στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και τους επιμέρους στόχους της για βελτίωση των δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας και την πρόσβαση των νέων και των μακροχρόνια ανέργων στην απασχόληση.
- Τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης και ιδίως τους στόχους για «Εδραίωση του πολιτιστικού–τουριστικού συμπλέγματος ως ανταγωνιστικού, με στοιχεία μοναδικότητας και αυθεντικότητας στο διεθνή χώρο», και «Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενους τομείς που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον ερευνητικό ιστό της Κρήτης».
- Τις δράσεις του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, για ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των δυναμικών τομέων, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης, και την προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Ο στρατηγικός στόχος για **ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων** συνδέεται άρρηκτα με:

- Το στρατηγικό στόχο του ΠΑΑ για τη δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος και τους ειδικούς στόχους για αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος, ενίσχυση της αλυσίδας αξίας των αγροδιατροφικών προϊόντων, και την αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου και ενίσχυση της επιχειρηματικής κουλτούρας. Επίσης, με τους στόχους του ΠΑΑ για δημιουργία θέσεων απασχόλησης και διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης στις αγροτικές περιοχές.
- Το στρατηγικό στόχο του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- Τους στόχους του ΕΠΑΝΕΚ για ενίσχυση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, κυρίως σε παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς, καινοτόμους και εξωστρεφείς τομείς.
- Τους στόχους του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» για βελτίωση της επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση.
- Τους στόχους της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης για «Ανασυγκρότηση του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων και ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής, η οποία αποτελεί άυλη πολιτιστική κληρονομία της Κρήτης» και «Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενους τομείς που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον ερευνητικό ιστό της Κρήτης».
- Τους στόχους του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, για ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των δυναμικών τομέων (αγροδιατροφικός, πολιτισμός, τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης) και βιώσιμη (οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά) ανάπτυξη. Επίσης, τις δράσεις του ΠΕΠ για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης, και την προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Ο στρατηγικός στόχος για **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή** συνδέεται με:

- Τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για προαγωγή της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης καθώς προωθούν αναπτυξιακές δράσεις που βασίζονται στην ενίσχυση της γνώσης και της καινοτομίας, την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και την αύξηση της απασχόλησης που με τη σειρά της διασφαλίζει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.
- Τη στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και τους επιμέρους στόχους της για βελτίωση των δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας, την πρόσβαση των νέων στην απασχόληση και τη βελτίωση της συναφείας της κατάρτισης με τη αγορά εργασίας.
- Τη στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ που αποσκοπεί στην ενίσχυση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις.

Ο στρατηγικός στόχος για τη **βελτίωση, αναβάθμιση και αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς της περιοχής** συνδέεται με:

- Το στρατηγικό στόχο του ΠΑΑ για τη δημιουργία βιώσιμων και πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών και τους ειδικούς στόχους για βελτίωση της ποιότητας ζωής, και διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Τους στρατηγικούς στόχους του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για προστασία του πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος, και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.
- Την στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και το στόχο της για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση.
- Τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης και ιδίως το στόχο για «Εδραίωση του πολιτιστικού–τουριστικού συμπλέγματος ως ανταγωνιστικού, με στοιχεία μοναδικότητας και αυθεντικότητας στο διεθνή χώρο».
- Το στρατηγικό στόχο του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, για ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των δυναμικών τομέων (αγροδιατροφικός, πολιτισμός, τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης).

Ο στρατηγικός στόχος για τη **βελτίωση των βασικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών υποδομών και υπηρεσιών και η ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής** συνδέεται άρρηκτα με:

- Τους στρατηγικούς στόχους του ΠΑΑ για την προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών και τη δημιουργία βιώσιμων και πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών. Επίσης, τους ειδικούς στόχους για προστασία και διατήρηση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας στη γεωργία και δασοπονία, μετριασμό και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, βελτίωση της ποιότητας ζωής, και διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Τους στρατηγικούς στόχους του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων. Ιδίως δε, τις δράσεις υλοποίησης έργων υποδομής μικρής κλίμακας για αγροτικούς οικισμούς, και την ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς των αγροτικών περιοχών.
- Την στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και τον επιμέρους στόχο της για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση.
- Τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Κρήτης και ιδίως τους στόχους για «Περιορισμό της εξάρτησης της Κρήτης από συμβατικές μορφές ενέργειας», «Ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων του νησιού» και «Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενους τομείς που θα εδράζονται και θα αξιοποιούν τον ερευνητικό ιστό της Κρήτης».
- Τις δράσεις του ΠΕΠ για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη, την προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές, και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

Τέλος, η στρατηγική αναπτύχθηκε με τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και τη διεξαγωγή πραγματικού διαλόγου με τον τοπικό πληθυσμό και τους τοπικούς φορείς για καθένα από τα βασικά στάδια του σχεδιασμού της, και αναλυτικότερα, για τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών, την αναγωγή αυτών σε βασικές αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες, την επιλογή των κύριων στόχων, των επιθυμητών αποτελεσμάτων και την προτεραιότητα που δίνεται αντιστοίχως, και για την επιλογή των τύπων των δράσεων που μπορούν να οδηγήσουν στην επίτευξη των αποτελεσμάτων αυτών και στην κατανομή του προϋπολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4.1. Τεχνικά δελτία δράσεων του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER

4.1.1. Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/ΤΑΠΤΟΚ): υπομέτρο 19.2 του ΠΑΑ 2014-2020

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.1.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.1
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.1.2
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 14, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, 100%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης προβλέπεται η υλοποίηση προγραμμάτων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης με στόχο την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών για:

- α) τους δικαιούχους που θα ενταχθούν στις υποδράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- β) τους εργαζόμενους στις ΜΜΕ που θα χρηματοδοτηθούν από τις εν λόγω δράσεις
- γ) λοιπές ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται σχετικά στην περιοχή παρέμβασης.

Προβλέπεται η υλοποίηση **τριών (3) προγραμμάτων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης** με τη συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) ατόμων ανά πρόγραμμα.

Προτεραιότητα θα δοθεί στα παρακάτω θεματικά αντικείμενα:

- 1) Προϊόντα αγροδιατροφικού τομέα
- 2) Φαρμακευτικά - καλλυντικά προϊόντα
- 3) Τοπικά προϊόντα και τουρισμός - πολιτισμός

Κάθε πρόγραμμα θα περιλαμβάνει:

α) **Επιμορφωτικά εργαστήρια:** οι συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης επιμορφωτικών εργαστηρίων συνολικής διάρκειας τριάντα (30) ωρών (6 ημέρες Χ 5 ώρες). Στα εργαστήρια θα πραγματοποιείται η θεωρητική προσέγγιση του κάθε θέματος με ιδιαίτερη αναφορά σε ζητήματα που αφορούν στη σχέση της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων που ενσωματώνουν τοπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά, στην εφαρμογή της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις μεταποίησης, εμπορίας και ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων. Τέλος, ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων φορέων καθώς και στην ανάγκη δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών με στόχο την ανάπτυξη κοινών συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας των προϊόντων, κοινής προώθησης και κοινής εμπορικής πολιτικής.

και

β) **Επιδεικτικές επισκέψεις:** μετά τη θεωρητική προσέγγιση του κάθε θέματος μέσω των επιμορφωτικών εργαστηρίων, οι συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν στην πράξη μεθόδους και καλές πρακτικές που σχετίζονται με τις παραγωγικές διαδικασίες, την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας στην παραγωγή και εμπορία τοπικών προϊόντων καθώς και την παραγωγή προϊόντων με το ελάχιστο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Οι επιδεικτικές επισκέψεις θα πραγματοποιηθούν σε επιχειρήσεις ή δίκτυα επιχειρήσεων και σε ερευνητικά ιδρύματα που εφαρμόζουν καλές πρακτικές.

Η πρόταση ανά πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά και επιδεικτική επίσκεψη (κριτήριο αποκλεισμού).

Η στήριξη χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (γενικός de minimis) για δράσεις με προϋπολογισμό έως 20.000€ με ένταση ενίσχυσης 100% των επιλέξιμων δαπανών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ.1: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα»

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	60.000,00	0,56%	0,48%
Δημόσια Δαπάνη	60.000,00	0,84%	0,67%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΚΑΝ 1407/2013 (de minimis) για προϋπολογισμό μέχρι 20.000€	100%
--	------

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Πάροχος επαγγελματικής κατάρτισης ή φορέας υλοποίησης δράσεων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	15%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	20%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
3	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	5%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
5	Σχετική εμπειρία παρόχου στην επαγγελματική κατάρτιση	Ναι	15%	100
		Όχι		0
6	Διαθεσιμότητα υλικοτεχνικής υποδομής	Διαθέτει πιστοποιημένες δομές μεταφοράς γνώσης από ΕΟΠΠΕΠ	10%	100
		Διαθέτει πρόσβαση σε πιστοποιημένες δομές		50
		Κανένα από τα παραπάνω		0
7	Διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού προσωπικού	Ναι	20 %	100
		Όχι		0
8	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής)	5%	0-100
			100%	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30				

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
<p>Η υποδράση 19.2.1.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα • Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό» • Με τη διατοπική συνεργασία «Ορέα Κρήτη» και τη διακρατική συνεργασία “ΜΕΔΕΑΤ”
ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
<p>Η δράση 19.2.1.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος ✓ Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών ✓ Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών • Ε.Π. Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη: Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων • Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:

- Α.Π. 2: Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
 - ✓ Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
 - ✓ Α.Π. 7: Ανάπτυξη της δια βίου μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας
 - **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - **RISCrete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
 - **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.2.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.2
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.2.2
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 17, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, 50%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη **επενδύσεων μεταποίησης και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν**. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η μεταποίηση – τυποποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων ποιότητας
- η ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας
- η ενίσχυση επιχειρήσεων τυποποίησης προϊόντων σε ατομικές συσκευασίες
- η ενίσχυση επιχειρήσεων που στοχεύουν στην επεξεργασία γεωργικών υπολειμμάτων για λόγους προστασίας περιβάλλοντος
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων γευσιγνωσίας/δοκιμής προϊόντων εντός των επιχειρήσεων.

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- στην ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής σε επίπεδο Περιφέρειας (σύμφωνα με σχετική βεβαίωση της Περιφέρειας Κρήτης)
- στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων για την επίτευξη των προδιαγραφών υγιεινής και των περιβαλλοντικών όρων και τη χρήση υλικών συσκευασίας σε καινοτόμες μορφές (π.χ. πλήνεις - οικολογικές συσκευασίες, ατομικές συσκευασίες κλπ)
- στη συσχέτιση της θέσης της μεταποιητικής μονάδας με τον τόπο παραγωγής της πρώτης ύλης (εντός της περιφέρειας Κρήτης).

Ενδεικτικά μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν **μεταποιητικές μονάδες που αξιοποιούν γεωργικά προϊόντα που υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε.:**

- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων επεξεργασίας προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός)
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοϊνικής προέλευσης (τσικουδιά)
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας και φαρμακευτικής από γεωργικά προϊόντα (πχ προϊόντα από αλόη, λάδι, αρωματικά φυτά) και μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής προϊόντων διατροφής από γεωργικά προϊόντα
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής ζύθου
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων
- ο εκσυγχρονισμός μονάδων πυρηνελαιουργείων
- η ίδρυση μονάδων επεξεργασίας υπολειμμάτων ελαιουργείων δύο φάσεων για δημιουργία κομπόστ.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η στήριξη χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (γενικός de minimis) με ένταση ενίσχυσης 50%.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	1.500.000,00	13,90%	11,99%
Δημόσια Δαπάνη	750.000,00	10,45%	8,43%
Ιδιωτική Συμμετοχή	750.000,00	20,76%	20,76%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
KAN 1407/2013 (de minimis)			50%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. (εκτός των ορίων ΒΙΠΕ Ηρακλείου του Τ.Κ. Καλλιθέας Δήμου Ηρακλείου)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	8 %	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	5 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	4%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο στην παραγωγική διαδικασία.	5%	100
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία		75
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της		50
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		$10\% \leq \text{Ποσοστό} < 20\%$		60
		$5\% \leq \text{Ποσοστό} < 10\%$		30
		Ποσοστό < 5%		0
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		$10\% \leq \text{Ποσοστό} < 20\%$		60
		$5\% \leq \text{Ποσοστό} < 10\%$		30
		Ποσοστό < 5%		0
11	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
12	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	0-100
13	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5%	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0
14	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
15	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	4%	100
		$10\% < \text{Παραγωγή σε ποσοστό} < 30\%$		60
		Παραγωγή σε ποσοστό <10%		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
16	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
17	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
18	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	4%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.2.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με τη δράση 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»
- Με τη Διατοπική συνεργασία «Ορέα Κρήτη»
- Με τη Διακρατική Συνεργασία "Medeat"

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.2.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος
- **Ε.Π. Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη

- **RISCrete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα**
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.2.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.2
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.2.3
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 19, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, 65%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη **επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ειδικότερα του εναλλακτικού τουρισμού**. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- 1. Η δημιουργία, εκσυγχρονισμός ή επέκταση, ολοκληρωμένων υποδομών για διανυκτέρευση, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων** (σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986/25-11-2016 «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»).

Αφορά κυρίως στη δημιουργία μονάδων αγροτικού τουρισμού, στις οποίες θα παρέχεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει και σε άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες (εντός της μονάδας) εκτός από την διαμονή του. Οι δραστηριότητες αυτές θα αποτελούν τμήμα της επένδυσης ή θα είναι συνδεδεμένες με άλλες επενδύσεις και μορφές οικονομικής δραστηριότητας στην ίδια περιοχή, προκειμένου να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαμονής-αναψυχής. Τέτοια παραδείγματα είναι: η εκμάθηση της κρητικής κουζίνας, ο αθλητικός τουρισμός, η ενασχόληση με αγροτικές εργασίες, κλπ.

Η κατασκευή των μονάδων αυτών θα βασίζεται σε παραδοσιακά υλικά (ξύλο, πέτρα, κεραμίδι κλπ) και θα σέβεται την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής εφαρμογής της επένδυσης. Επίσης, οι μονάδες θα πρέπει να προωθούν μέσα από τη λειτουργία τους τα τοπικά προϊόντα και την παραδοσιακή κρητική διατροφή.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που βρίσκονται σε περιοχές που παρουσιάζουν ικανή επισκεψιμότητα, λόγω ύπαρξης πόλων έλξης επισκεπτών, όπως επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μοναστήρια-εκκλησίες, παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς (βλ. σελ 44-45 του Φακέλου Α του Τ.Π.), δάση, φαράγγια, σπήλαια, παραλίες (βλ. σελ 38-39 του Φακέλου Α του Τ.Π.), πολιτιστικές εκδηλώσεις (βλ. σελ 45-46 του Φακέλου Α του Τ.Π.) κλπ.

Η πρόταση για υποδομές διανυκτέρευσης θα πρέπει να πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις, καθώς και την προβλεπόμενη δυναμικότητα (κλίνες), της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2016), όπως ισχύει κάθε φορά (**κριτήριο αποκλεισμού**).

- 2. Η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων που συμβάλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού** (τουρισμός υπαίθρου, θαλάσσιος τουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, τουρισμός υγείας και ευεξίας).

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός - επέκταση των υφιστάμενων γραφείων εναλλακτικού τουρισμού, με σκοπό την οργάνωση – προβολή και προώθηση του αγροτικού – εναλλακτικού τουρισμού και τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων

- η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός - επέκταση μονάδων εναλλακτικού τουρισμού, όπως ιπποτουρισμός, πίστες αναρρίχησης, ανεμοπτερισμός, θαλάσσιος τουρισμός κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που θα αποσκοπούν:

- στην εξασφάλιση επισκεψιμότητας και εκτός της τουριστικής περιόδου, με τη δημιουργία ελκυστικών και πρωτότυπων τουριστικών προϊόντων (π.χ. διαδρομές για παιδιά με στόχο την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση)
- στην προβολή και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οινοτουρισμού, γαστρονομικού τουρισμού, ποδηλατικού, ιπποτουρισμού κλπ) προκειμένου η περιοχή να καθιερωθεί και ως τόπος προορισμού για τουρισμό υπαίθρου.

Όσον αφορά όλα τα επενδυτικά σχέδια της υποδράσης, **ειδικό βάρος θα δοθεί σε εκείνα που:**

- θα αποσκοπούν στη δημιουργία επιχειρήσεων με καινοτόμα παροχή υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως άτομα με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους κλπ ή
- θα εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η στήριξη των προαναφερόμενων επενδύσεων με ποσοστό ενίσχυσης 65% (KAN 1407/2013-*de minimis*) εξυπηρετεί το στόχο της **ενδυνάμωσης της νεανικής επιχειρηματικότητας (νέοι έως 35 ετών) μέσω της ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων** στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού, τροφοδοτώντας το συγκεκριμένο χώρο με νέους επενδυτές, νέες ιδέες και καινοτόμες προσεγγίσεις.

Επιπλέον, η χρήση του κανονισμού *de minimis* για τη χρηματοδότηση του ποιοτικού εκσυγχρονισμού τουριστικών επιχειρήσεων, ανεξαρτήτου ηλικίας του δικαιούχου, εξυπηρετεί το στόχο της **βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της υπαίθρου**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	1.100.000,00	10,19%	8,79%
Δημόσια Δαπάνη	715.000,00	9,96%	8,03%
Ιδιωτική Συμμετοχή	385.000,00	10,66%	10,66%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
KAN 1407/2013 (de minimis)			65%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης με τις παρακάτω εξαιρέσεις:

1. εξαιρείται **απ' όλες τις δράσεις** η ΒΙ.ΠΕ Ηρακλείου (Τ.Κ. Καλλιθέας)
2. εξαιρούνται μόνο από τον τομέα των **υποδομών διανυκτέρευσης** οι περιοχές:
 - Δήμος **Ηρακλείου**: από το Δήμο Ηρακλείου τα ΤΚ Βασιλειών (Κωδ. 93050205), ΤΚ Σκαλανίου (Κωδ. 93050208) και ΤΚ Καλλιθέας (Κωδ. 93050302)

- Δήμος **Χερσονήσου**: από το Δήμο Χερσονήσου, η ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (Κωδ. 93090401), η ΔΚ Χερσονήσου (Κωδ. 93090402), η Δ.Κ. Μαλλίων (Κωδ. 93090301) και από τη Δ.Κ. Μοχού (Κωδ. 93090302), ο οικισμός της Σταλίδας.
- Δήμος **Μαλεβιζίου**: από το Δήμο Μαλεβιζίου η Δ.Κ. Γαζίου (Κωδ. 93060101).

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
Α) Για την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων:

- Φυσικά πρόσωπα μέχρι 35ετών.
- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες.

Β) Για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό (όχι την επέκταση) επιχειρήσεων:

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	6 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	4%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
9	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	4 %	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
10	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
11	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	0-100
12	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5%	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
13	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
14	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
15	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	3%	100
		Παραδοσιακός οικισμός		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
16	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
17	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	2%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30				

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.2.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.2 «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία κλπ)»
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με όλες τις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες (Υπομέτρο 19.3).

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.2.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **RIS Crete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.2.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.2
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.2.4
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 19, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, 65%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση **επενδύσεων στον τομέα της βιοτεχνίας**. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση μπορεί να ενισχυθεί η **ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση μικρών βιοτεχνιών - εργαστηρίων** στους τομείς (ενδεικτικά) :

- της ένδυσης και άλλων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, της υπόδησης
- της επεξεργασίας μετάλλων, πέτρας, ξύλου και δέρματος για την κατασκευή προϊόντων
- της χαρτοποιίας και της κατασκευής χάρτινων προϊόντων
- της λαϊκής τέχνης (κεραμική, υφαντική, αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα, ξυλογλυπτική, μαχαιροποιία κ.α)
- της κατασκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού που σχετίζονται με αγροτικές δραστηριότητες
- της κατασκευής προϊόντων που ανήκουν στον κλάδο των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) (κατασκευή κοσμημάτων, παιχνιδιών, μουσικών οργάνων κ.α.)
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων επίδειξης / παρακολούθησης της κατασκευής ειδών λαϊκής τέχνης (κεραμικής, αγιογραφίας, ψηφιδωτού, κοσμήματος, μουσικών οργάνων κλπ)
- ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση (παραδοσιακοί φούρνοι, εργαστήρια ζαχαροπλαστικής κλπ).

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που:

- δημιουργούν και επισκέψιμους χώρους ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε τουριστικές διαδρομές
- εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η στήριξη των προαναφερόμενων επενδύσεων με ποσοστό ενίσχυσης 65% (ΚΑΝ 1407/2013-*de minimis*) εξυπηρετεί το στόχο της **ενδυνάμωσης της νεανικής επιχειρηματικότητας (νέοι έως 35 ετών) μέσω της ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων** στον τομέα της βιοτεχνίας, τροφοδοτώντας το συγκεκριμένο χώρο με νέους επενδυτές, νέες ιδέες και καινοτόμες προσεγγίσεις.

Επιπλέον, η χρήση του κανονισμού *de minimis* για τη χρηματοδότηση του ποιοτικού εκσυγχρονισμού μικρών βιοτεχνιών, ανεξαρτήτου ηλικίας του δικαιούχου, εξυπηρετεί το στόχο της **βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της υπαίθρου**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	600.000,00	5,56%	4,80%
Δημόσια Δαπάνη	390.000,00	5,43%	4,38%
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.000,00	5,81%	5,81%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
KAN 1407/2013 (de minimis)			65%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. (εκτός των ορίων ΒΙΠΕ Ηρακλείου του Τ.Κ. Καλλιθέας Δήμου Ηρακλείου)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
Α) Για την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων: <ul style="list-style-type: none"> Φυσικά πρόσωπα μέχρι 35ετών. Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες. Β) Για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό (όχι την επέκταση) επιχειρήσεων: Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	7 %	100

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	4%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο στην παραγωγική διαδικασία.	5%	100
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία		75
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της		50

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
		Ποσοστό < 5%		0
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
		Ποσοστό < 5%		0
11	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
12	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	0-100
13	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5%	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0
14	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
15	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
16	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
17	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	4%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.2.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με τη δράση 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό τον μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»
- Με τη διατοπική συνεργασία «Νήσων Περίπλους»

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.2.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **RIS Crete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.2.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.2
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.2.5
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 19, παρ. 1β, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, 65%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η **ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών στον τομέα των Πολιτιστικών Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ), καθώς και επενδύσεων παροχής υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα**. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν:

- **επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στον τομέα των Πολιτιστικών Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) και κατά προτεραιότητα στους τομείς:**
 - της εκτύπωσης, των εκδόσεων και της διαφήμισης
 - του ειδικευμένου σχεδίου (σχεδιασμός χώρων, προϊόντων, συσκευασιών, υφασμάτων κ.α.)
 - της πολιτιστικής εκπαίδευσης (σχολές χορού, μουσικής, ζωγραφικής κ.α.)
 - των τεχνών του θεάματος (ηθοποιοί, χορευτές, θίασοι, μουσικά συγκροτήματα κ.α.) και της καλλιτεχνικής δημιουργίας (αγιογράφοι, ζωγράφοι, συντηρητές έργων τέχνης κ.α.)
 - της φωτογραφίας
 - της ηχογράφησης και των μουσικών εκδόσεων.
- **επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού όπως βρέφη, παιδιά, ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ.**
Προτεραιότητα θα δοθεί στις παρακάτω επιχειρήσεις:
 - βρεφονηπιακοί / παιδικοί σταθμοί, χώροι δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
 - υπηρεσίες επίσκεψης και παροχής υποστήριξης σε ηλικιωμένους / ΑΜΕΑ
 - κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων / ΑΜΕΑ.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η στήριξη χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (γενικός de minimis) με ένταση ενίσχυσης 65%.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ
Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	600.000,00	5,56%	4,80%
Δημόσια Δαπάνη	390.000,00	5,43%	4,38%
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.000,00	5,81%	5,81%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΚΑΝ 1407/2013 (de minimis)	65%
----------------------------	-----

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ολη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. (εκτός των ορίων ΒΙΠΕ Ηρακλείου του Τ.Κ. Καλλιθέας Δήμου Ηρακλείου)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	10 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	3 %	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
9	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	4 %	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
10	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
11	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	0-100
12	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5%	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
13	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
14	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
15	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	2%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
16	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.2.5 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.2 «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικό σταθμοί, αγροτικά ιατρεία κλπ)»
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπτυξης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τις διατοπικές συνεργασίες «Νήσων Περίπλους, και «Ορέα Κρήτη» .

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.2.5 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**

- ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
- ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
- ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **RIS Crete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.3.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.3
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.3.1
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 17, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1305/2013, Παράρτημα ΙΙ, 50%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη **επενδύσεων μεταποίησης και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν** που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης της Ε.Ε. Η δράση αφορά πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η μεταποίηση – τυποποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων ποιότητας
- η ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας
- η ενίσχυση επιχειρήσεων τυποποίησης προϊόντων σε ατομικές συσκευασίες
- η λειτουργία των επιχειρήσεων του κλάδου και η προσαρμογή της παραγωγής τους στα διεθνή πρότυπα ποιότητας
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων γευσιγνωσίας αγροτικών προϊόντων εντός των μεταποιητικών επιχειρήσεων (κρασί, λάδι, ρακή κλπ).

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- στην ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής σε επίπεδο Περιφέρειας (σύμφωνα με σχετική βεβαίωση της Περιφέρειας Κρήτης)
- στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων για επίτευξη των προδιαγραφών υγιεινής και των περιβαλλοντικών όρων και τη χρήση υλικών συσκευασίας σε καινοτόμες μορφές (π.χ. πηλίνες - οικολογικές συσκευασίες, ατομικές συσκευασίες κλπ)
- στη συσχέτιση της θέσης της μεταποιητικής μονάδας με τον τόπο παραγωγής της πρώτης ύλης (εντός της περιφέρειας Κρήτης).

Ενδεικτικά μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν:

- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας, με παράλληλη ανάπτυξη συστημάτων ποιότητας
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός συσκευαστηρίων οπωροκηπευτικών και αρωματικών φυτών
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός τυροκομείων και παραπροϊόντων γάλακτος
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός τυποποιητηρίων μελιού, λαδιού, κρασιού
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός οινοποιείων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και κρεατοσκευασμάτων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών μονάδων φρούτων, χυμοποίησης οπωρών, μαρμελάδων.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	2.310.000,00	21,41%	18,46%
Δημόσια Δαπάνη	1.155.000,00	16,09%	12,98%
Ιδιωτική Συμμετοχή	1.155.000,00	31,97%	31,97%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Παράρτημα II, ΚΑΝ 1305/13	50%
---------------------------	-----

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. (εκτός των ορίων ΒΙΠΕ Ηρακλείου του Τ.Κ. Καλλιθέας Δήμου Ηρακλείου)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	8%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	5 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο - εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	3%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο στην παραγωγική διαδικασία.	5%	100
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία		75
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της		50
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
		Ποσοστό < 5%		0
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
		Ποσοστό < 5%		0
11	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
12	Πρώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	3%	100
		Ο δικαιούχος είναι εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι νέοι ≤ 35 ετών σε ποσοστό συμμετοχής άνω του 50%		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
13	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	4 %	0-100
14	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	4 %	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0
15	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
16	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	4%	100
		10% < Παραγωγή σε ποσοστό < 30%		60
		Παραγωγή σε ποσοστό < 10%		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
17	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
18	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
19	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	4%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.3.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω υποδράσεις του Τ.Π.:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με τη δράση 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»
- Με τη Διατοπική συνεργασία «Ορέα Κρήτη»
- Με τη Διακρατική Συνεργασία "Medeat"

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.3.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος
- **Ε.Π. Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **RISCrete:**

- ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
- ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα**
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.3.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.3
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.3.3
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 19, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 651/2014, άρθρο 14, 45%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη **επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ειδικότερα του εναλλακτικού τουρισμού**. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

1. Η δημιουργία ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης για νέα δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014), ολοκληρωμένων υποδομών για διανυκτέρευση, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων (σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986/25-11-2016 «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»).

Αφορά κυρίως στη δημιουργία μονάδων αγροτικού τουρισμού, στις οποίες θα παρέχεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει και σε άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες (εντός της μονάδας) εκτός από την διαμονή του. Οι δραστηριότητες αυτές θα αποτελούν τμήμα της επένδυσης ή θα είναι συνδεδεμένες με άλλες επενδύσεις και μορφές οικονομικής δραστηριότητας στην ίδια περιοχή, προκειμένου να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαμονής-αναψυχής. Τέτοια παραδείγματα είναι: η εκμάθηση της κρητικής κουζίνας, ο αθλητικός τουρισμός, η ενασχόληση με αγροτικές εργασίες, κλπ.

Η κατασκευή των μονάδων αυτών θα βασίζεται σε παραδοσιακά υλικά (ξύλο, πέτρα, κεραμίδι κλπ) και θα σέβεται την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής εφαρμογής της επένδυσης. Επίσης, οι μονάδες θα πρέπει να προωθούν μέσα από τη λειτουργία τους τα τοπικά προϊόντα και την παραδοσιακή κρητική διατροφή.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που βρίσκονται σε περιοχές που παρουσιάζουν ικανή επισκεψιμότητα, λόγω ύπαρξης πόλων έλξης επισκεπτών, όπως επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μοναστήρια-εκκλησίες, παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς (βλ. σελ 44-45 του Φακέλου Α του Τ.Π.), δάση, φαράγγια, σπήλαια, παραλίες (βλ. σελ 38-39 του Φακέλου Α του Τ.Π.), πολιτιστικές εκδηλώσεις (βλ. σελ 45-46 του Φακέλου Α του Τ.Π.) κλπ.

Η πρόταση για υποδομές διανυκτέρευσης θα πρέπει να πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις, καθώς και την προβλεπόμενη δυναμικότητα (κλίνες), της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2016), όπως ισχύει κάθε φορά (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται **μέχρι 600.000€**.

2. Η ίδρυση ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης για νέα δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014) λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων που συμβάλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (τουρισμός υπαίθρου, θαλάσσιος τουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, τουρισμός υγείας και ευεξίας).

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η δημιουργία ή επέκταση των υφιστάμενων γραφείων εναλλακτικού τουρισμού, με σκοπό την οργάνωση – προβολή και προώθηση του αγροτικού – εναλλακτικού τουρισμού και τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων
- η δημιουργία ή επέκταση μονάδων εναλλακτικού τουρισμού, όπως ιπποτουρισμός, πίστες αναρρίχησης, ανεμοπτερισμός, θαλάσσιος τουρισμός κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που θα αποσκοπούν:

- στην εξασφάλιση επισκεψιμότητας και εκτός της τουριστικής περιόδου, με τη δημιουργία ελκυστικών και πρωτότυπων τουριστικών προϊόντων (π.χ. διαδρομές για παιδιά με στόχο την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση)
- στην προβολή και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οινοτουρισμού, γαστρονομικού τουρισμού, ποδηλατικού, ιπποτουρισμού κλπ) προκειμένου η περιοχή να καθιερωθεί και ως τόπος προορισμού για τουρισμό υπαίθρου.

Όσον αφορά όλα τα επενδυτικά σχέδια της υποδράσης, **ειδικό βάρος θα δοθεί σε εκείνα που:**

- θα αποσκοπούν στη δημιουργία επιχειρήσεων με καινοτόμα παροχή υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως άτομα με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους κλπ ή
- θα εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται **μέχρι 600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	1.100.000,00	10,19%	8,79%
Δημόσια Δαπάνη	495.000,00	6,90%	5,56%
Ιδιωτική Συμμετοχή	605.000,00	16,75%	16,75%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Περιφερειακός Χάρτης Ενισχύσεων (KAN 651/14)	45%
--	-----

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης με τις παρακάτω εξαιρέσεις:

1. εξαιρείται **απ' όλες τις δράσεις** η ΒΙ.ΠΕ Ηρακλείου (Τ.Κ. Καλλιθέας)
2. εξαιρούνται μόνο από τον τομέα των **υποδομών διανυκτέρευσης** οι περιοχές:
 - Δήμος **Ηρακλείου**: από το Δήμο Ηρακλείου τα ΤΚ Βασιλειών (Κωδ. 93050205), ΤΚ Σκαλανίου (Κωδ. 93050208) και ΤΚ Καλλιθέας (Κωδ. 93050302)
 - Δήμος **Χερσονήσου**: από το Δήμο Χερσονήσου, η ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (Κωδ. 93090401), η ΔΚ Χερσονήσου (Κωδ. 93090402), η Δ.Κ. Μαλλίων (Κωδ. 93090301) και από τη Δ.Κ. Μοχού (Κωδ. 93090302), ο οικισμός της Σταλίδας.
 - Δήμος **Μαλεβιζίου**: από το Δήμο Μαλεβιζίου η Δ.Κ. Γαζίου (Κωδ. 93060101).

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	7 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	3%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
9	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	4 %	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
10	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
11	Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	3%	100
		Ο δικαιούχος είναι εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι νέοι ≤ 35 ετών σε ποσοστό συμμετοχής άνω του 50%		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
12	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	0-100
13	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5%	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0
14	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
15	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
16	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	3%	100
		Παραδοσιακός οικισμός		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
17	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	2%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.3.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με όλες τις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες (Υπομέτρο 19.3)

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.3.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
- **RIS Crete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας

Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.3.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.3
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.3.4
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 19, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 651/2014, άρθρο 14, 45%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης για νέα δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014), επενδύσεων στον τομέα της βιοτεχνίας. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

Μέσα από την υποδράση μπορεί να ενισχυθεί η ίδρυση ή επέκταση μικρών βιοτεχνιών - εργαστηρίων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της ένδυσης και άλλων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, της υπόδησης
- της επεξεργασίας μετάλλων, πέτρας, ξύλου και δέρματος για την κατασκευή προϊόντων
- της χαρτοποιίας και της κατασκευής χάρτινων προϊόντων
- της λαϊκής τέχνης (κεραμική, υφαντική, αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα, ξυλογλυπτική, μαχαιροποιία κ.α)
- της κατασκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού που σχετίζονται με αγροτικές δραστηριότητες
- της κατασκευής προϊόντων που ανήκουν στον κλάδο των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) (κατασκευή κοσμημάτων, παιχνιδιών, μουσικών οργάνων κ.α.)
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων επίδειξης / παρακολούθησης της κατασκευής ειδών λαϊκής τέχνης (κεραμικής, αγιογραφίας, ψηφιδωτού, κοσμήματος, μουσικών οργάνων κλπ)
- ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση (παραδοσιακοί φούρνοι, εργαστήρια ζαχαροπλαστικής κλπ).

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που:

- δημιουργούν και επισκέψιμους χώρους ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε τουριστικές διαδρομές)
- εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (κριτήριο αποκλεισμού). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός προϋπολογισμός	350.000,00	3,24%	2,80%
Δημόσια Δαπάνη	157.500,00	2,19%	1,77%

Ιδιωτική Συμμετοχή	192.500,00	5,33%	5,33%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
Περιφερειακός Χάρτης Ενισχύσεων (ΚΑΝ 651/14)	45%		

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. (εκτός των ορίων ΒΙΠΕ Ηρακλείου του Τ.Κ. Καλλιθέας Δήμου Ηρακλείου)	
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	
Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.	

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10 %	100
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	7 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5		Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	3%	50

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο στην παραγωγική διαδικασία.	5%	100
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία		75
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της		50
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
		Ποσοστό < 5%		0
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	2%	100
		10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
		5% ≤ Ποσοστό < 10%		30

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
		Ποσοστό < 5%		0
11	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
12	Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	3%	100
		Ο δικαιούχος είναι εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι νέοι ≤ 35 ετών σε ποσοστό συμμετοχής άνω του 50%		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
13	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5 %	0-100
14	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	5 %	100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης		50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση		0
15	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
16	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	100
		Όχι		0
17	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
18	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	5%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.3.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα

- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με τη δράση 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»
- Με τη διατοπική συνεργασία «Νήσων Περίπλους»

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.3.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
 - ✓ Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **RIS Crete:**
 - ✓ Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
 - ✓ Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας
- **Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης (Πυλώνας 3: Εργασιακή Ένταξη)**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.4.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.4
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Στήριξη για δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία κ.λ.π.)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.4.2
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 20, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύονται έργα για την ανάπτυξη υποδομών, υπηρεσιών και δραστηριοτήτων που στοχεύουν στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών του αγροτικού πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης. Μέσω της υποδράσης 19.2.4.2 ενισχύονται **βασικές κοινωνικές υποδομές / υπηρεσίες για τον αγροτικό πληθυσμό.**

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

1. Κοινωνικές Υποδομές, όπως:

- ο εκσυγχρονισμός ή η βελτίωση βρεφονηπιακών / παιδικών σταθμών και κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
- ο εκσυγχρονισμός ή η βελτίωση Κέντρων Υγείας και Περιφερειακών Ιατρείων
- ο εκσυγχρονισμός ή η βελτίωση δομών παροχής υπηρεσιών υγείας και φροντίδας σε ηλικιωμένους και μη αυτοεξυπηρετούμενους
- η προμήθεια καινοτόμου τεχνολογικού εξοπλισμού και λογισμικών για την εφαρμογή διαδραστικών μεθόδων εκπαίδευσης – επιμόρφωσης του τοπικού πληθυσμού, των νέων και ειδικά ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (τυφλοί, άτομα με κινητικά προβλήματα).

Προτεραιότητα θα δοθεί σε υποδομές που αφορούν ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.

2. Υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, όπως:

- η κατασκευή ή αναβάθμιση αθλητικών υποδομών (πχ γήπεδα, κολυμβητήρια, σκοπευτήρια, κλειστά γυμναστήρια)
- η δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων και η προσαρμογή υφιστάμενων για άτομα με κινητικές δυσκολίες
- η κατασκευή ή αναβάθμιση πολυλειτουργικών ψυχαγωγικών υποδομών (εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας πολυλειτουργικού χαρακτήρα που προσφέρουν, ιδίως, ψυχαγωγικές υπηρεσίες).

Προτεραιότητα θα δοθεί στη δημιουργία μικρών μόνιμων υποδομών άσκησης αθλητικών - ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, σε **υφιστάμενα κυρίως** κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, για τη μόνιμη δραστηριοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε θέματα αθλητισμού – ψυχαγωγίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 10: Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	1.000.000,00	9,27%	7,99%
Δημόσια Δαπάνη	1.000.000,00	13,93%	11,24%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
Όταν η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων	100% (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης)		
Άρθρο 55 ΚΑΝ 651/2014	α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών		

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π
ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
α) Φορείς εντός Δημοσίου Τομέα (όπως ΟΤΑ Α΄ ή Β΄ Βαθμού, Πανεπιστημιακά και Τεχνολογικά Ιδρύματα, άλλοι τοπικοί δημόσιοι φορείς) και β) Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, ΑΜΚΕ, λοιπές ΜΚΟ – ΝΠΙΔ), η σύσταση των φορέων αυτών (βάσει καταστατικού) θα πρέπει να έχει γίνει τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την προκήρυξη. (κριτήριο αποκλεισμού)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	10 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	5%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	20%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
8	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	10%	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
9	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής)	5%	0-100

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
11	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	10%	100
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.4.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω υποδράσεις του Τ.Π.:

- 19.2.2.3 «Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»
- 19.2.2.5 «Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»
- 19.2.3.3 «Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής»
- 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.4.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση**
Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 3: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη
 - ✓ Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.4.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.4
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.4.3
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 20, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης 19.2.4.3 μπορούν να ενισχυθούν:

1. Ανάπλαση παιδικών χαρών, πάρκων αναψυχής κλπ

Προτεραιότητα θα δοθεί σε οικισμούς με παιδικό και νεανικό πληθυσμό ≥ 20 ατόμων, ηλικίας 0-19 ετών (σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Πίνακα 9 του Παραρτήματος 2 του Φακέλου Α του Τ.Π.).

2. Ανάπλαση οικισμών

Ενισχύονται έργα για την αναβάθμιση των οικισμών σε αγροτικές περιοχές με στόχο την ανάδειξη και προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος. Μπορεί να ενισχυθεί **η ανάπλαση, ανάδειξη συνεκτικών τμημάτων οικισμών με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, καθώς και η βελτίωση και ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων με χρήση eco-friendly υλικών.**

Μέσω της υποδράσης επιδιώκεται:

- η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και η ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής
- η ευαισθητοποίηση των κατοίκων στην ανάδειξη και διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής και στο σεβασμό του δομημένου περιβάλλοντος ιδιαίτερα στα νέα κτίσματα.

Προτεραιότητα θα δοθεί στην ανάπλαση - ανάδειξη:

- συνεκτικών τμημάτων οικισμών με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, οι οποίοι διαθέτουν αξιόλογο συνεκτικό πυρήνα
- γειτονιών – σοκακιών, όπου έχει αναπτυχθεί επαγγελματική δραστηριότητα σχετική με λαϊκή τέχνη, καφενεία και γενικότερα δραστηριότητες που αναδεικνύουν τον τρόπο ζωής των κατοίκων της υπαίθρου.

Για την επιλογή των σχετικών παρεμβάσεων απαραίτητες προϋποθέσεις (**κριτήρια αποκλεισμού**) είναι:

- η προτεινόμενη παρέμβαση να περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Σχέδιο του ΟΤΑ
- η προτεινόμενη παρέμβαση να αφορά σε οικισμό στον οποίο έχουν ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (ή τμήμα αυτών να προτείνεται για χρηματοδότηση)
- να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3. Τουριστικές πληροφορίες και υποδομές, όπως:

- η ίδρυση τοπικών κέντρων τουριστικής ενημέρωσης και πληροφόρησης επισκεπτών ή σημείων πληροφόρησης επισκεπτών ή η δικτύωση υφιστάμενων κέντρων τουριστικής πληροφόρησης
Προτεραιότητα θα δοθεί στις περιοχές οι οποίες βρίσκονται κοντά ή και εντός των κέντρων δραστηριότητας της τουριστικής κίνησης του νομού, ώστε με αποτελεσματικό τρόπο και χωρίς κόστος χρόνου για τον επισκέπτη να παρέχεται ολοκληρωμένη η πληροφορία για περιοχές

ειδικής σημασίας στην ενδοχώρα, για διαδρομές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και περιοχές στις οποίες παρουσιάζεται ειδικό τουριστικό ενδιαφέρον.

Ειδικότερα οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν:

- ✓ στους βόρειους παραλιακούς Δήμους του Νομού, στην πόλη του Ηρακλείου ή στην Αλικαρνασό-αεροδρόμιο (σημειακές παρεμβάσεις)
- ✓ κατά μήκος διαδρομών και
- ✓ σε χώρους με μεγάλη επισκεψιμότητα όπως αρχαιολογικοί, φαράγγια, μουσεία κ.λπ.

Τα κέντρα θα λειτουργούν ως σημεία πληροφόρησης επισκεπτών για τις δυνατότητες που υπάρχουν στην ενδοχώρα για επίσκεψη, παραμονή, παρουσιάζοντας παράλληλα και τα τοπικά προϊόντα που θα μπορούσαν να προμηθευτούν από κάθε περιοχή. Επιπλέον θα προτείνονται διαδρομές τις οποίες θα μπορεί ο επισκέπτης να ακολουθήσει, ώστε να αποκομίσει μια μοναδική εμπειρία από την ενδοχώρα του νομού.

- ενέργειες ενημέρωσης επισκεπτών (πχ ενημέρωση για τοπικά έθιμα, προϊόντα, τουριστικές διαδρομές κ.α.)

Προτεραιότητα θα δοθεί θα δοθεί σε παρεμβάσεις που συνδέονται με:

- ✓ υποδομές συμπληρωματικές των εναλλακτικών μορφών τουρισμού για ειδικές ομάδες πληθυσμού (εκκλησιαστικός, ορειβατικός, σπηλαιολογικός, οινοτουρισμός, τουρισμός για ΑΜΕΑ κ.α.), που θα έχουν τη δυνατότητα να συνδυάσουν τη διαμονή τους στην περιοχή με το θέμα / δραστηριότητα που τους ενδιαφέρει
- ✓ την τουριστική ενημέρωση για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής, όπως το πρότυπο κρητικής διατροφής, τη λαϊκή τέχνη, την παράδοση, τα πανηγύρια, τον πολιτισμό κλπ.
- ✓ τη χαρτογραφική και περιγραφική αποτύπωση των αγροτικών και βιομηχανικών κτιρίων της περιοχής, που παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και επιστημονικό ενδιαφέρον (ανεμόμυλοι, νερόμυλοι, φάμπρικες, πατητήρια κλπ), στη λογική της ειδικής διαδρομής κλπ.

Για τα Κέντρα τουριστικής ενημέρωσης και πληροφόρησης επισκεπτών, θα πρέπει να διασφαλίζεται τεκμηριωμένα η λειτουργία τους μετά την ολοκλήρωση του έργου (κριτήριο αποκλεισμού).

- η δημιουργία, βελτίωση και σήμανση ορειβατικών – περιπατητικών μονοπατιών
- ο καθαρισμός και η σήμανση φαραγγίων για τη διευκόλυνση της επισκεψιμότητάς τους
- η ανάδειξη τοπίων ή σημείων ενδιαφέροντος για τη δημιουργία χώρων αναψυχής κατοίκων και επισκεπτών
- η σήμανση τοπικών αξιοθέατων, μνημείων, ποδηλατικών διαδρομών κλπ.

Για τις (4) παραπάνω δράσεις, **ειδικό βάρος δίνεται** σε περιοχές Natura 2000, μνημεία της φύσης, καταφύγια άγριας ζωής, φυσικούς και τεχνικούς υγρότοπους, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (βλ. σελ 39-42 του Φακέλου Α του Τ.Π.), φαράγγια, σπήλαια (βλ. σελ 38-39 του Φακέλου Α του Τ.Π.) κλπ.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της πρότασης μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	1.000.000,00	9,27%	7,99%
Δημόσια Δαπάνη	1.000.000,00	13,93%	11,24%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
Η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων		100% (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης)	

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. Για επενδύσεις σε τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας η πόλη του Ηρακλείου και το ΔΔ Αλικαρνασσού είναι επιλέξιμες περιοχές για σημειακές παρεμβάσεις
ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
α) Φορείς εντός Δημοσίου Τομέα (όπως ΟΤΑ Α΄ ή Β΄ Βαθμού, Πανεπιστημιακά και Τεχνολογικά Ιδρύματα, άλλοι τοπικοί δημόσιοι φορείς) και β) Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, ΑΜΚΕ, λουπές ΜΚΟ – ΝΠΙΔ). Η σύσταση του φορέα να έχει γίνει τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την προκήρυξη. (κριτήριο αποκλεισμού).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	10 %	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	5%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	20%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
8	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	10%	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
9	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής)	5%	0-100
11	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	10%	100
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.4.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.2 «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.6.1 «Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με όλες τις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες (Υπομέτρο 19.3)

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.4.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
 - ✓ Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών
 - ✓ Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. "Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ε) Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Η) Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της Βιοποικιλότητας
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη
 - ✓ Α.Π. 3: Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.4.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.4
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.4.4
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 20, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Μέσω της υποδράσης 19.2.2.4 ενδεικτικά μπορούν να ενισχυθούν:

- Η **διοργάνωση καλλιτεχνικών ή πολιτιστικών εκδηλώσεων – εκθέσεων** που σχετίζονται με τα τοπικά προϊόντα, τη λαογραφία, τις τέχνες και τον πολιτισμό της περιοχής (θέατρο, φωτογραφία, μουσική, γλυπτική κλπ).
- Η **διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων** (πχ αγώνες δρόμου, ποδοσφαίρου, mountain bike) και **εκδηλώσεων** που σχετίζονται με την **υγεία**, που ενισχύουν την **κοινωνική συνοχή** και διοργανώνονται με τη **συνεργασία** τοπικών φορέων (αγώνες μεταξύ νέων, διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων, αγωνισμάτων κλπ).

Μέσω της υποδράσης επιδιώκεται:

- η ενίσχυση **στοχευμένων** εκδηλώσεων, οι οποίες έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα και σχετίζονται με τα τοπικά προϊόντα, με απειλούμενα είδη (π.χ. γιωργαλίδικο άλογο, είδη άγριας πανίδας και χλωρίδας), με την παράδοση, λαογραφία και ιστορικότητα της περιοχής
- η οργάνωση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων **καθ' όλη τη διάρκεια του έτους** και όχι μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες.

Προτεραιότητα θα δοθεί:

- σε εκδηλώσεις που θα διοργανωθούν και θα υλοποιηθούν μέσα από τη συνεργασία τοπικών φορέων
- σε εκδηλώσεις που θα εντάξουν στη θεματολογία τους την προστασία του περιβάλλοντος
- σε περιοχές στις οποίες πραγματοποιείται ήδη μία γνωστή εκδήλωση, με στόχο την οργάνωσή της σε πιο ολοκληρωμένη βάση, το συνδυασμό της και με άλλες δραστηριότητες της τοπικής ζωής και οικονομίας και την προβολή της για την προσέλκυση μεγάλου αριθμού επισκεπτών
- σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν υποδομές διανυκτέρευσης αγροτουρισμού ή/και επισκέψιμοι χώροι παραγωγής, διάθεσης και προβολής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

Στον προτεινόμενο χώρο των εκδηλώσεων, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος του σχεδίου μπορεί να ανέρχεται μέχρι **50.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 10: Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	180.000,00	1,67%	1,44%
Δημόσια Δαπάνη	180.000,00	2,51%	2,02%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Όταν η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων	100% (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης)
---	--

Άρθρο 53 ΚΑΝ 651/2014	α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών
-----------------------	---

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π
ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, σύλλογοι, ΑΜΚΕ, λουπές ΜΚΟ – ΝΠΙΔ) - Η σύσταση του φορέα να έχει γίνει τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την προκήρυξη. (κριτήριο αποκλεισμού).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	15 %	100 50 0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	20%	100 70 30 0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	20%	100 0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$ $5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$ $10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$ $100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	15 %	100 60 30 0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	15 %	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
7	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
8	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής	5%	0-100
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.4.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.6.1 «Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα»
- Με τις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες (Υπομέτρο 19.3) «Νήσων Περίπλους» και «Medeat».

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.4.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αλιείας 2014-2020**
Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα.**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.4.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.4
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.4.5
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 20, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενδεικτικά μπορούν να ενισχυθούν:

1. Η αποκατάσταση μνημείων αγροτικής κληρονομιάς (μύλοι, γεφύρια, πύργοι, κλπ).

Μέσα από τη δράση επιδιώκεται η διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη κτισμάτων που συνδέονται με τις παραγωγικές διαδικασίες και την αγροτική ζωή του τόπου, όπως φάμπρικες, νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, πατητήρια, πλυσταριά κλπ καθώς και η επιδεικτική λειτουργία των κτισμάτων αυτών.

Έμφαση θα δοθεί σε μνημεία:

- χαρακτηρισμένα (από το ΥΠΠΟ ή το ΥΠΕΚΑ) μνημεία, τα οποία χρήζουν άμεσης αποκατάστασης και ανάδειξης
- τα οποία βρίσκονται κοντά σε υποδομές διανυκτέρευσης και επισκέψιμους χώρους ή εντός περιοχών Natura ή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

2. Η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός μόνιμων υποδομών άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων (πχ καλλιτεχνικά/πολιτιστικά/πνευματικά κέντρα ή χώροι, κέντρα νεολαίας, θέατρα, θερινοί κινηματογράφοι).

Ειδικό βάρος θα δοθεί στη δημιουργία μικρών μόνιμων υποδομών άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, σε υφιστάμενα κυρίως κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, για τη μόνιμη δραστηριοποίηση των τοπικών κοινωνιών στο κομμάτι του πολιτισμού.

3. Η ενίσχυση φορέων με έντονη και πολυποικίλη δραστηριότητα, για μικρής κλίμακας υποδομή (προμήθεια εξοπλισμού εκδηλώσεων, μουσικών οργάνων, παραδοσιακών στολών κλπ).
4. Η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός βιβλιοθηκών, με στόχο την προστασία υπάρχοντος υλικού, τον εμπλουτισμό των συλλογών τους και τη λειτουργία τους σύμφωνα με τα νέα δεδομένα της σύγχρονης τεχνολογίας (ψηφιοποίηση υλικού, ηλεκτρονική οργάνωση δεδομένων κλπ).

Ειδικό βάρος θα δοθεί στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων βιβλιοθηκών για την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού ψηφιοποίησης ιστορικών βιβλίων, τον εμπλουτισμό της συλλογής τους και την οργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων για τον τοπικό πληθυσμό σε σχέση με την ιστορία της περιοχής, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της, από το υλικό που υπάρχει σ' αυτές.

5. Η δημιουργία ωδείων σε περιοχές στις οποίες εμφανίζεται ανυπαρξία υποδομών και παρατηρείται δυναμική από τον τοπικό πληθυσμό στην μουσική εκπαίδευση.
6. Η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός μουσείων.

Έμφαση θα δοθεί :

- στη δημιουργία μουσείων σε κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας ή και σε κτίσματα ειδικής χρηστικής σημασίας (παλαιά εργοστάσια, φάμπρικες, παλιά σχολεία κλπ)
- στην καινοτομία του θέματος του μουσείου / συλλογής

- στη γειτνίαση των χώρων αυτών με υποδομές διανυκτέρευσης, επισκέψιμους χώρους, περιοχές ειδικού ιστορικού ενδιαφέροντος ή περιοχές, οι οποίες είναι ενταγμένες σε θεματικές διαδρομές, καθώς και με περιοχές στις οποίες διενεργούνται σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις.

7. Η παραγωγή, ψηφιοποίηση και έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων που συνδέονται άμεσα με τα πολιτιστικά, ιστορικά ή περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

8. Δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των κατοίκων, ώστε οι περιοχές να τύχουν ενεργούς προστασίας, από τις τοπικές κοινωνίες. Στόχος είναι η ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, αποσκοπώντας στη δημιουργία εθελοντισμού γύρω από την προστασία του περιβάλλοντος ειδικά των υποβαθμισμένων από γεωργικά απόβλητα περιοχών (υπολείμματα θερμοκηπίων, υλικών άρδευσης κλπ).

Για τις δράσεις αυτές, θα γίνεται **αξιοποίηση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος** και σχετικών υποδομών. Επιπλέον, θα επιδιωχθεί και η ανάπτυξη συνεργιών με συναφείς τοπικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες από την τοπική κοινότητα στο κομμάτι της μουσικής και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης (π.χ. ύπαρξη ομάδων άτυπης εκμάθησης παραδοσιακών χορών και μουσικής σε παιδιά, έντονη δραστηριότητα τοπικών πολιτιστικών συλλόγων κλπ).

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος του σχεδίου μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 10: Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	620.000,00	5,75%	4,96%
Δημόσια Δαπάνη	620.000,00	8,64%	6,97%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Όταν η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων	100% (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης)
Άρθρο 53 ΚΑΝ 651/2014	α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών γ) 70% των επιλέξιμων δαπανών (για την έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

α) Φορείς εντός Δημοσίου Τομέα (όπως ΟΤΑ Α΄ ή Β΄ Βαθμού, Πανεπιστημιακά και Τεχνολογικά Ιδρύματα, άλλοι τοπικοί δημόσιοι φορείς) και
β) Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, ΑΜΚΕ, λοιπές ΜΚΟ – ΝΠΙΔ) - Η σύσταση του φορέα να έχει γίνει **τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την προκήρυξη. (κριτήριο αποκλεισμού)**.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	10%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	5%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	20%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
8	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	10%	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
9	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής)	5%	0-100
11	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	10%	100
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.4.5 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- Με τη δράση 19.2.6.1 «Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»
- Με τη διατοπική συνεργασία «Νήσων Περίπλους».

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.4.5 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αλιείας 2014-2020**
Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

- **Ε.Π. "Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ε) Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Η) Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της Βιοποικιλότητας
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 - ✓ Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.6.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.6
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.6.1
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 24, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Η υποδράση αφορά στην **ενίσχυση δραστηριοτήτων** για την πρόληψη από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές μέσω συλλογικών δραστηριοτήτων μικρής κλίμακας.

Μπορεί να ενισχυθεί:

- η ενημέρωση των κατοίκων για τη λήψη μέτρων πρόληψης από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και για μέτρα αυτοπροστασίας σε τέτοιες περιπτώσεις
- η εκπαίδευση εθελοντών στην αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων
- η προμήθεια εξοπλισμού εθελοντικών ομάδων αντιμετώπισης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε δραστηριότητες που θα διοργανωθούν και θα υλοποιηθούν μέσα από τη συνεργασία τοπικών φορέων.

Σε περίπτωση ανοιχτών εκδηλώσεων για το κοινό, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της δράσης μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000€.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 10: Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	71.000,00	0,66%	0,579%
Δημόσια Δαπάνη	71.000,00	0,99%	0,80%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
Άρθρο 34, ΚΑΝ 702/2014			100%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, σύλλογοι, ΑΜΚΕ, λοιπές ΜΚΟ – ΝΠΙΔ) - Η σύσταση του φορέα να έχει γίνει **τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την προκήρυξη**. (**κριτήριο αποκλεισμού**).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	20%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	20%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	20%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	10%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
		Τίποτα από τα παραπάνω		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
8	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.6.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω δράσεις του Τ.Π.:

- 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις..... (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.6.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών
- **Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αλιείας 2014-2020**
Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
- **Ε.Π. "Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Η) Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της Βιοποικιλότητας
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.7.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.7
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων, καθώς και την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό.
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.7.3
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 35, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, έως 65%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύονται έργα για τη δημιουργία και την ενίσχυση συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων με στόχο την προώθηση της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, τη διασύνδεση της έρευνας-τεχνολογίας-καινοτομίας με την παραγωγή προϊόντων, και την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται υπέρ του πολιτισμού.

Μέσω της υποδράσης μπορεί να ενισχυθεί:

Η συνεργασία για την ενίσχυση και τη δημιουργία συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα (πχ δίκτυο επιχειρήσεων μεταποίησης γάλακτος, ελιάς, μελιού), **του τουρισμού και του πολιτισμού** (π.χ. επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας - ΠΔΒ).

Μπορούν να ενισχυθούν:

- ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών
- η συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό
- η οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών
- δραστηριότητες προώθησης σε τοπικό πλαίσιο σχετικά με την ανάπτυξη βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί:

- σε δίκτυα επιχειρήσεων που μεταποιούν προϊόντα βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, ολοκληρωμένης διαχείρισης, πιστοποιημένα κλπ
- στη δημιουργία κοινών υποδομών ελέγχου και παρακολούθησης ποιότητας (π.χ. χημικό εργαστήριο, εδαφολογικό εργαστήριο, ανάλυση ιχνηλασιμότητας, διατροφικής αξίας κλπ)
- στις κοινές ενέργειες προώθησης, όπως κοινά εκθετήρια – πωλητήρια, κοινό ηλεκτρονικό κατάστημα, συμμετοχή σε εκθέσεις, κοινές εκδηλώσεις, εφαρμογές για κινητά κλπ
- στη δημιουργία κοινού συστήματος προμηθειών, κρατήσεων και παρακολούθησης ποιότητας υπηρεσιών
- στην εγκατάσταση αυτόματων πωλητών τοπικών προϊόντων σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και σε επιλεγμένα σημεία των αστικών κέντρων
- στη δημιουργία και ανάπτυξη μικρών εφοδιαστικών αλυσίδων και τοπικών αγορών
- στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέουν τους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού με τον αγροδιατροφικό τομέα
- στην ύπαρξη καινοτόμων μεθόδων διαδικασιών / προϊόντων / υπηρεσιών

- σε δίκτυα που, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, μεριμνούν για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά **μπορούν να χρηματοδοτηθούν**: η σύσταση του δικτύου, η εμπύχωση των μελών, η εκπόνηση του επιχειρηματικού του σχεδίου, η εκπόνηση απαιτούμενων μελετών, η κατάρτιση των μελών του, οι λειτουργικές του δαπάνες, προωθητικές ενέργειες και η υλοποίηση δράσεων του επιχειρηματικού σχεδίου των clusters.

Η πρόταση θα πρέπει να αφορά σε νέα μορφή συνεργασίας ή σε υφιστάμενη που ξεκινά μία νέα δραστηριότητα, ενώ η συνεργασία θα πρέπει να αφορά τουλάχιστον τρεις επιχειρήσεις (**κριτήρια αποκλεισμού**). Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως 65% των επιλέξιμων δαπανών. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες, ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000€ για έργα ιδιωτικού χαρακτήρα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	180.000,00	1,67%	1,44%
Δημόσια Δαπάνη	117.000,00	1,63%	1,31%
Ιδιωτική Συμμετοχή	63.000,00	1,74%	1,74%

ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

KAN 1407/2013 (de minimis) έως 65%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δίκτυο επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων, το οποίο θα απαρτίζεται από τουλάχιστον τρεις επιχειρήσεις Το Δίκτυο θα μπορεί είτε να έχει νομική υπόσταση – Νομικό Πρόσωπο – είτε να καθορίζεται η μορφή και η λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών του Δικτύου. Σε περίπτωση συμφωνητικού σύμπραξης / συνεργασίας, μία από τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ορίζεται ως κοινός εκπρόσωπος (Συντονιστής Φορέας).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	15%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	12%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	10%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
7	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
8	Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)	Ναι	10%	100
		Όχι		0
9	Ικανότητα, εμπειρία και αξιοπιστία των μελών του δικτύου	Ποσοστό >50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	10%	100
		Ποσοστό <50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας		70
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
11	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.7.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με τη δράση 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών»
- Με όλα τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα
- Με τη δράση 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- Με τη δράση 19.2.7.4 «Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή»
- Με τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας «Νήσων Περίπλους» και «Ορέα Κρήτη» και τη διακρατική συνεργασία «Medeat»

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.7.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία:**
Α.Π. 3: Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα**
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ 19.2.7.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.2.7
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή.
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	19.2.7.4
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 35, ΚΑΝ 1305/2013
ΚΑΘΕΣΤΩΣ / ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΝ 1407/2013, έως 65%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύονται έργα για τη δημιουργία και την ενίσχυση συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων με στόχο την προώθηση της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων, τη διασύνδεση της έρευνας-τεχνολογίας-καινοτομίας με την παραγωγή προϊόντων, και την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ φορέων που δραστηριοποιούνται υπέρ του περιβάλλοντος.

Μέσω της υποδράσης μπορεί να ενισχυθεί:

Η συνεργασία για την ενίσχυση και τη δημιουργία συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων επιχειρήσεων και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας, όπως clusters φορέων και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΑΠΕ, της εξοικονόμησης ύδατος κ.α.

Μπορούν να ενισχυθούν:

- κοινές δράσεις που αναλαμβάνονται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή
- κοινές προσεγγίσεις σε ό,τι αφορά τα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής διαχείρισης των υδάτων, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της διατήρησης του γεωργικών τοπίων.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί:

- στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων μεθόδων εξοικονόμησης ενέργειας σε επιχειρήσεις
- στην ανάπτυξη νέων τεχνικών και διαδικασιών που συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων που προέρχονται από δραστηριότητες μεταποίησης.

Ενδεικτικά **μπορούν να χρηματοδοτηθούν**: η σύσταση του δικτύου, η εμπύχωση των μελών, η εκπόνηση του επιχειρηματικού του σχεδίου, η εκπόνηση απαιτούμενων μελετών, η κατάρτιση των μελών του, οι λειτουργικές του δαπάνες, προωθητικές ενέργειες και η υλοποίηση δράσεων του επιχειρηματικού σχεδίου των clusters.

Η πρόταση θα πρέπει να αφορά σε νέα μορφή συνεργασίας ή σε υφιστάμενη που ξεκινά μία νέα δραστηριότητα, ενώ η συνεργασία θα πρέπει να αφορά τουλάχιστον τρεις φορείς (**κριτήρια αποκλεισμού**). Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως 65% των επιλέξιμων δαπανών. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες, ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000€ για έργα ιδιωτικού χαρακτήρα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	120.000,00	1,11%	0,96%
Δημόσια Δαπάνη	78.000,00	1,09%	0,88%
Ιδιωτική Συμμετοχή	42.000,00	1,16%	1,16%
ΚΑΘΕΣΤΩΣ/ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ			
KAN 1407/2013 (de minimis)		έως 65%	

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.
ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
<p>Συνεργατικά σχήματα φορέων τα οποία θα απαρτίζονται από τουλάχιστον τρεις ενδιαφερόμενους φορείς (πχ φορείς ή δίκτυα φορέων, όπως περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ, επιχειρήσεις ή δίκτυα επιχειρήσεων, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα). Το συνεργατικό σχήμα θα μπορεί είτε να έχει νομική υπόσταση – Νομικό Πρόσωπο – είτε να καθορίζεται η μορφή και η λειτουργία του σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης / συνεργασίας μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων, που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών του συνεργατικού σχήματος. Σε περίπτωση συμφωνητικού σύμπραξης / συνεργασίας, ένα από τα συνεργαζόμενα μέλη ορίζεται ως κοινός εκπρόσωπος (Συντονιστής Φορέας).</p>

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	15%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης		0

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	12%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνα με το είδος και το μέγεθος του έργου	10%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
6	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	100
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία		0
7	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	100
		Όχι		0
8	Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)	Ναι	10%	100
		Όχι		0
9	Ικανότητα, εμπειρία και αξιοπιστία των μελών του δικτύου	Ποσοστό >50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	10%	100
		Ποσοστό <50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας		70
		Τίποτα από τα παραπάνω		0
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	0-100
11	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	100
		Όχι		0
			100%	

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ (Ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υποδράση 19.2.7.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα:

- Με όλες τις δράσεις του Τ.Π. που αφορούν σε ιδιωτικά έργα (εκτός από τις δράσεις 19.2.2.3, 19.2.2.5 και 19.2.3.3)
- Με τη δράση 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών κ.α»
- Με τη δράση 19.2.6.1 «Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα»
- Με τη δράση 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό».

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η υποδράση 19.2.7.4 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:**
Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. "Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη:**
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ε) Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων
 - ✓ Τομέας Περιβάλλοντος, Η) Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της Βιοποικιλότητας
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη
- **Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις (ΟΧΕ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

4.1.2. Διατοπική και διακρατική συνεργασία: υπομέτρο 19.3 του ΠΑΑ 2014-2020
ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 19.3.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	«ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ»
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.3.1
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	ΚΑΝ. 1305/2013 – Άρθρο 44

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας

Το σχέδιο «ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ» αφορά τη διαπεριφερειακή συνεργασία των νησιωτικών ΟΤΔ της χώρας με θέμα τον πολιτισμό και την ανάπτυξη. Το έργο είναι συνεχιζόμενο και θα υλοποιηθεί για τρίτη προγραμματική περίοδο με τη συμμετοχή των ΟΤΔ που έχουν την έδρα τους στη νησιωτική Ελλάδα, με ενσωμάτωση εμπειρίας προηγούμενων ΟΤΔ και διεύρυνση νέων εταίρων.

Το σχέδιο έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη του υπόβαθρου για την εγκαθίδρυση της έννοιας πολιτιστικής - δημιουργικής βιομηχανίας και τη διασύνδεσή της με το νησιωτικό χαρακτήρα το περιβάλλον και τον πολιτισμό των νησιών.

Ειδικότεροι στόχοι είναι οι εξής:

- ✓ Ανάδειξη και διάδοση ποικίλων μορφών πολιτιστικής δημιουργικής βιομηχανίας στη νησιωτική Ελλάδα για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας
- ✓ Διασύνδεση και ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού και των τεχνών
- ✓ Ενσωμάτωση και αξιοποίηση της τεχνολογίας στα μνημεία (αρχιτεκτονικά, ιστορικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά)
- ✓ Ενσωμάτωση του πολιτισμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και υιοθέτηση νέων μεθόδων εμπύχωσης και ενδυνάμωσης νέων που ασχολούνται με τον πολιτισμό
- ✓ Προβολή και προώθηση της νησιωτικής πολιτιστικής ταυτότητας με απώτερο σκοπό την ανάδειξη των νησιών ως «τόπους πολιτισμών και τεχνών»

Συντονιστής σχεδίου: Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ

Οι **ενέργειες** του σχεδίου θα εξειδικευτούν στο πλαίσιο υποβολής της αναλυτικής πρότασης στην ΕΥΕ.

Οι εταίροι του σχεδίου

1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
2. ΑΚΟΜΜ – ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ
3. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
4. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
6. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΥΒΟΙΑΣ
7. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ
8. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
9. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΕΣΒΟΥ
10. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
11. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΗΜΝΟΥ
12. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ
13. ΚΑΕΚ ΣΑΜΟΥ ΑΕ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: «Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας».

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	50.000,00	41,67%	0,40%
Δημόσια Δαπάνη	50.000,00	41,67%	0,56%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00	0,00%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. & οι περιοχές παρέμβασης των Τ.Π. των εταίρων του σχεδίου.
ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου και οι εταίροι του σχεδίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
Δεν εφαρμόζονται στην παρούσα φάση.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η δράση 19.3.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω υποδράσεις του Τ.Π.:

- 19.2.2.3 Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.2.4 Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.2.5 Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.3 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.4 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.4.3 Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)
- 19.2.4.4 Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων
- 19.2.4.5 Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»
- 19.2.7.3 Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό
- Με όλες τις συνεργασίες του υπομέτρου 19.3

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
--

Η δράση 19.3.1 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020**
Δημιουργία βιώσιμων & πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία**

Α.Π. 3: Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας

- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**

Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης

- **RISCrete:**

Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 19.3.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	«ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ»
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.3.2
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	ΚΑΝ. 1305/2013 – Άρθρο 44

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας

Το σχέδιο «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ» αφορά την διατοπική συνεργασία των ΟΤΔ που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Κρήτης. Στόχος του σχεδίου είναι η διασύνδεση της κτηνοτροφίας με τον τουρισμό και η ανάπτυξη δικτύου επισκέψιμων διδακτικών κτηνοτροφικών μονάδων στη Κρήτη. Το έργο είναι συνεχιζόμενο από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και ειδικότερος στόχος του είναι η ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού στην Κρήτη, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τα ιδιαίτερα και μοναδικά στοιχεία της ορεινής ενδοχώρας του νησιού, τα οποία θα συμβάλλουν στην ανάδειξη της Κρήτης ως προορισμός που επιφυλάσσει μοναδικές εμπειρίες στον επισκέπτη και δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών και ποικίλων δραστηριοτήτων.

Το αντικείμενο συνεργασίας είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου διδακτικών διαδρομών που θα καλύπτει το σύνολο των περιοχών δράσης των ΟΤΔ, θα οργανώνεται σε επιμέρους θεματικές διαδρομές ανάλογα με τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της κάθε περιοχής, ενώ ταυτόχρονα θα λειτουργεί συμπληρωματικά με υφιστάμενα έργα (π.χ. Ευρωπαϊκό Ορειβατικό Μονοπάτι Ε4, τοπικές φυσιολατρικές διαδρομές, Δρόμοι του Κρασιού, Θρησκευτικές Διαδρομές κλπ). Επιπλέον, ειδικός στόχος είναι μέσα από το δίκτυο αυτό να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν πιλοτικά επισκέψιμες διδακτικές κτηνοτροφικές μονάδες που θα λειτουργήσουν ως νέα τουριστικά και εκπαιδευτικά προϊόντα.

Συντονιστής εταίρος: Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ

Οι **ενέργειες** του σχεδίου θα εξειδικευτούν στο πλαίσιο υποβολής της αναλυτικής πρότασης στην ΕΥΕ.

Εταίροι:

1. Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ
2. Αναπτυξιακή Λασιθίου ΑΑΕ ΟΤΑ
3. Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης ΑΕ
4. ΑΚΟΜΜ - Ψηλορείτης ΑΑΕ ΟΤΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: «Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας».

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	45.000,00	37,50%	0,36%
Δημόσια Δαπάνη	45.000,00	37,50%	0,51%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. & οι περιοχές παρέμβασης των Τ.Π. των εταίρων του σχεδίου.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου και οι εταίροι του σχεδίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Δεν εφαρμόζονται στην παρούσα φάση.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η δράση 19.3.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω υποδράσεις του Τ.Π.:

- 19.2.1.2 Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών
- 19.2.2.2 Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
- 19.2.2.3 Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.2.5 Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.1 Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.3 Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.4.3 Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)
- 19.2.7.3 Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό
- Με όλες τις συνεργασίες του υπομέτρου 19.3

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η δράση 19.3.2 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020**
Δημιουργία βιώσιμων & πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία**
Α.Π. 2: Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα**

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 19.3.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	«Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο πολιτισμός των γεύσεων – MEDEAT»
ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	19.3.3
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	KAN. 1305/2013 – Άρθρο 44

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας

Το σχέδιο «Medeat – Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο πολιτισμός των γεύσεων» αφορά την διακρατική συνεργασία μεταξύ Ιταλίας, Ελλάδας, Πορτογαλίας και Κύπρου, **με συντονιστή την ΟΤΔ CoGAL Monte Poro από την Περιφέρεια της Καλαβρίας στην Ιταλία** και εθνικό συντονιστή στην Ελλάδα την Αναπτυξιακή Ηρακλείου. Το έργο είναι συνεχιζόμενο από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Το αντικείμενο της συνεργασίας είναι η διασύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα των περιοχών παρέμβασης με τον τουρισμό και τον πολιτισμό προωθώντας παράλληλα δράσεις προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος και την κοινωνική συνοχή στις εμπλεκόμενες περιοχές.

Στόχοι του σχεδίου είναι: α) η ανάδειξη της γαστρονομίας ως ιδιαίτερο τουριστικό προϊόν στις περιοχές παρέμβασης, β) η δικτύωση των τοπικών και περιφερειακών φορέων για τη δημιουργία και προώθηση τουριστικών γαστρονομικών προϊόντων, γ) η χρήση και η αξιοποίηση τεχνολογίας την ανάδειξη των περιοχών και δ) η δημιουργία γαστρονομικής παιδείας και ανταλλαγή εμπειριών.

Οι **ενέργειες** του σχεδίου θα εξειδικευτούν στο πλαίσιο υποβολής της αναλυτικής πρότασης στην ΕΥΕ.

Συντονιστής εταίρος: CoGAL Monte Poro και Αναπτυξιακή Ηρακλείου ως εθνικός συντονιστής

Εταίροι ΟΤΔ:

1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, εθνικό συντονιστής εταίρος
2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
4. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΜΑΘΙΑΣ
5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
6. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
7. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
8. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
9. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ
10. ΚΑΕΚ ΣΑΜΟΥ ΑΕ
11. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΗΜΝΟΥ
12. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
13. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Θ.Κ. 3: «Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας».

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπολογισμός	25.000,00	20,83%	0,20%
Δημόσια Δαπάνη	25.000,00	20,83%	0,28%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. & οι περιοχές παρέμβασης των Τ.Π. των εταίρων του σχεδίου.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου και οι εταίροι του σχεδίου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Δεν εφαρμόζονται στην παρούσα φάση.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η δράση 19.3.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις παρακάτω δράσεις του Τ.Π.:

- 19.2.1.2: Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών
- 19.2.2.2: Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.2.3: Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.1: Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.3.3: Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
- 19.2.4.3: Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)
- 19.2.4.4: Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων
- 1.2.7.3: Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό
- Με όλα τα σχέδια διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η δράση 19.3.3 βρίσκεται σε συνέργεια/συμπληρωματικότητα με τις εξής αναπτυξιακές δράσεις:

- **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020**
 Δημιουργία ενός ισχυρού ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος
 Δημιουργία βιώσιμων & πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών
- **ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020:**
 Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης
- **RISCrete:**
 Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών
- **Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα**

4.1.3. Λειτουργία της ΟΤΔ, απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση στην περιοχή: υπομέτρο 19.4 του ΠΑΑ 2014-2020

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 19.4

ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	19.4		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ	Άρθρο 42, ΚΑΝ 1305/2013

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ

Στο παρόν υπομέτρο περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες ενέργειες που στοχεύουν στη στήριξη της ΟΤΔ για την υλοποίηση του προγράμματος τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής. Το μέτρο αφορά στις παρακάτω ενέργειες:

- α. Η στήριξη της λειτουργίας της ΟΤΔ για τη στελέχωση (αμοιβές και μετακινήσεις προσωπικού), τα λειτουργικά έξοδα, τον εξοπλισμό και τη μηχανοργάνωση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων κλπ)
- β. Ενέργειες εμπύχωσης (υποστήριξη και εμπύχωση των εν δυνάμει δικαιούχων του τοπικού προγράμματος, των φορέων και του τοπικού πληθυσμού)
- γ. Υποστηρικτικές ενέργειες (εκπόνηση μελετών, ενέργειες επιμόρφωσης, αυτοαξιολόγηση ΟΤΔ)

Μέσω του υπομέτρου θα επιδιωχθεί:

Η παροχή εξειδικευμένης τεχνικής βοήθειας προς τους φορείς που συγκροτούν την τοπική κοινωνία και τον παραγωγικό ιστό και εμπλέκονται στην υλοποίηση των παρεμβάσεων του Τ.Π. και ο βέλτιστος συντονισμός του.

Η δημιουργία των απαραίτητων επιτροπών (αξιολόγησης, ενστάσεων), καθώς και η παρακολούθηση – υλοποίηση – έλεγχος – παραλαβή των επενδυτικών σχεδίων και η οικονομική διαχείριση του προγράμματος.

Η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων και κατοίκων της περιοχής για την ανάληψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Η ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού για τις δράσεις του προγράμματος, τις προκηρύξεις, και την ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού για τη συμμετοχή στις δράσεις του.

Η προβολή των παρεμβάσεων μέσω των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, μέσω της συμμετοχής σε εκδηλώσεις ή εκθέσεις τοπικού εθνικού και περιφερειακού επιπέδου κ.α.

Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων - επιμόρφωση του υπηρεσιακού πυρήνα και των μελών της ΕΔΠ.

Η **ανάπτυξη της ικανότητας των τοπικών φορέων** να αναπτύσσουν και να υλοποιούν τα έργα του Τ.Π..

Η εκπόνηση μελετών, για τη στήριξη του προγράμματος, εμπειρογνωμοσύνες για εξειδικευμένες δράσεις, μελέτες για την ανάδειξη και τη μεταφορά εμπειρίας από καλές πρακτικές προηγούμενων προγραμματικών περιόδων ή άλλων περιοχών.

Η **αυτοαξιολόγηση** του τοπικού προγράμματος με διάφορες μεθόδους (σχετικά ερωτηματολόγια στα γραφεία, στις ενημερωτικές εκδηλώσεις και στην ιστοσελίδα της εταιρείας, ηλεκτρονικό σύστημα ικανοποίησης πελατών κατά την έξοδο από την έδρα της εταιρείας, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σχετική μελέτη αξιολόγησης με τους δικαιούχους του τοπικού προγράμματος και τα μέλη της ΟΤΔ κλπ).

Η προβολή και διάχυση των αποτελεσμάτων και των ορθών πρακτικών του Τ.Π. CLLD/LEADER.

Η δημιουργία συμβουλευτικών επιτροπών για ειδικά θέματα, όπως καινοτομία, διασύνδεση παραγωγικών τομέων της οικονομίας, πολιτισμός, εναλλακτικός τουρισμός, προς την ΟΤΔ, την ΕΔΠ, τους ΟΤΑ και τους φορείς της περιοχής για την καλύτερη εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής.

Η ΟΤΔ δεν κάνει χρήση του επικεφαλής ταμείου.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΤΑΙ

Μέσω του υπομέτρου εξυπηρετούνται όλες οι θεματικές κατευθύνσεις του προγράμματος.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο μέτρου
Συνολικός προϋπ/σμός	1.601.500,00€	100%	12,80%
Δημόσια Δαπάνη	1.601.500,00€	100%	17,99%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00€	0%	0%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Ομάδα Τοπικής Δράσης Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Δεν εφαρμόζονται.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το υπομέτρο έχει άμεση συνέργεια / συμπληρωματικότητα με όλες τις δράσεις του Τ.Π.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

4.2. Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας μεταξύ των δράσεων του τοπικού προγράμματος (ΕΓΤΑ)

Η συμπληρωματικότητα μεταξύ των 19 υποδράσεων του τοπικού προγράμματος προσεγγίζεται μέσω της μήτρας συνάφειας (βλέπε παρακάτω: ΜΗΤΡΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER Ν.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ). Αναλυτικότερα, από τη συνδυαστική εξέταση προκύπτει ότι μεταξύ των υποδράσεων, από ένα δυναμικό σύνολο 342 τομών (δηλ. χωρίς τον υπολογισμό των εσωτερικών συσχετίσεων κάθε υποδράσης) υπάρχουν συνολικά 222 τομές (ποσοστό 64,91%). Εκτός της υποδράσης 19.4, η οποία εύλογα παρουσιάζει απόλυτη συνάφεια (100%), ιδιαίτερα υψηλή συνάφεια με τις υπόλοιπες υποδράσεις του τοπικού προγράμματος παρουσιάζουν 14 από τις 19 υποδράσεις, οι οποίες συνιστούν αιχμή του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα:

- 19.2.2.3 «Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 16 τομές – ποσοστό 84,21%
- 19.2.3.3 «Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 16 τομές – ποσοστό 84,21%
- 19.2.4.3 «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)»: 16 τομές – ποσοστό 84,21%
- 19.2.2.2 «Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 15 τομές – ποσοστό 78,95%
- 19.2.2.5 «Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 15 τομές – ποσοστό 78,95%
- 19.2.3.1 «Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 15 τομές – ποσοστό 78,95%
- 19.2.7.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό»: 15 τομές – ποσοστό 78,95%
- 19.2.2.4 «Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 14 τομές – ποσοστό 73,68%
- 19.2.3.4 «Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής»: 13 τομές – ποσοστό 68,42%
- 19.2.4.4 «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»: 13 τομές – ποσοστό 68,42%
- 19.2.4.5 «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)»: 13 τομές – ποσοστό 68,42%

Συμπερασματικά, οι υποδράσεις που παρουσιάζουν την υψηλότερη συνάφεια (με ποσοστό άνω του 80%, όπως οι 19.2.2.3, 19.2.3.3) αντανakλούν τη βασική θεματική κατεύθυνση και τους στόχους του τοπικού προγράμματος που αφορούν στη διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Παράλληλα, οι υπόλοιπες υποδράσεις, που διαθέτουν εξίσου σημαντική συνάφεια, υποστηρίζουν την επιλογή των συμπληρωματικών θεματικών κατευθύνσεων και των στόχων του τοπικού προγράμματος που σχετίζονται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.

4.3. Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η συμπληρωματικότητα των υποδράσεων του τοπικού προγράμματος με τις λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή και τους στρατηγικούς στόχους των ΕΔΕΤ, προσεγγίζεται μέσω μήτρας συνάφειας (βλέπε παρακάτω: ΜΗΤΡΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER N.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ).

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της μήτρας, τεκμηριώνεται σημαντικός βαθμός συμπληρωματικότητας του προγράμματος με πλήθος αναπτυξιακών δράσεων και στρατηγικών στόχων προγραμμάτων που θα ενεργοποιηθούν στην περιοχή παρέμβασης. Αναλυτικότερα, προκύπτει συμπληρωματικότητα των δράσεων του προγράμματος με:

- Το σύνολο των στρατηγικών **στόχων του ΠΑΑ 2014-2020** και ιδίως με το ΣΤ3 «Δημιουργία βιώσιμων και πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών» (14 τομές). Στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι η συνάφεια με το ΣΤ1 «Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος» μπορεί να αντιστοιχεί σε 6 τομές, αυτές όμως αφορούν υποδράσεις που αντιστοιχούν περίπου στο 1/3 του συνολικού κόστους του προγράμματος.
- Τον Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ) 1: «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης» του **ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020** (12 τομές).
- Τον **ΑΠ4**: «Πρώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές» του **ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020** (8 τομές).
- Τις **Ολοκληρωμένες Χωρικές Ενότητες (ΟΧΕ)**, στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 (15 τομές).
- Τους στρατηγικούς στόχους της **Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης** για «Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών» (11 τομές) και «Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας (8 τομές) .
- Τον **στρατηγικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα** (6 τομές).
- Τον **ΑΠ1** «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» του ΕΠΑΝΕΚ (7 τομές).
- Τη στρατηγική προτεραιότητα του **ΕΠ ΥΠΕΠΕΡΑΑ** για «Προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή – πρόληψη και διαχείριση κινδύνων» (7 τομές).
- Τον **ΑΠ2** «Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού» του **ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση** (6 τομές).

Σε επίπεδο υποδράσεων, σημαντικός βαθμός συμπληρωματικότητας προκύπτει για τις υποδράσεις:

- 19.2.1.2 «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών» (13 τομές)
- 19.2.2.2 «Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (12 τομές)
- 19.2.2.3 «Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής (10 τομές)
- 19.2.2.4 «Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής» (10 τομές)
- 19.2.2.5 «Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής» (10 τομές)
- 19.2.3.1 «Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής» (9 τομές)

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι συμπληρωματικότητα με αναπτυξιακές δράσεις και στρατηγικούς στόχους προγραμμάτων που θα ενεργοποιηθούν στην περιοχή παρέμβασης προκύπτει για το σύνολο των υποδράσεων του τοπικού προγράμματος.

ΜΗΤΡΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER N.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ																				
Κωδ.	Τίτλος Υποδράσης	19.2.1.2	19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4	19.2.4.2	19.2.4.3	19.2.4.4	19.2.4.5	19.2.6.1	19.2.7.3	19.2.7.4	19.3.1	19.3.2	19.3.3	19.4
19.2.1.2	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών		X	X	X	X	X	X							X			X	X	X
19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X		X	X	X
19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X
19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X		X	X	X			X
19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X		X	X		X
19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X		X	X		X	X	X
19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X	X	X	X
19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής		X	X	X	X	X	X			X	X	X		X	X	X			X
19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)			X		X		X			X									X
19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X
19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων		X	X	X	X	X	X	X		X		X	X			X		X	X
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών κ.α		X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X		X			X
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα										X	X	X			X				X
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X			X	X	X	X	X
19.2.7.4	Κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή		X		X		X		X					X	X					X
19.3.1	Διατοπική Συνεργασία "Νήσων Περίπλους"			X	X	X		X	X		X	X	X		X			X	X	X
19.3.2	Διατοπική Συνεργασία "Ορέα Κρήτη"	X	X	X		X	X	X			X				X		X		X	X
19.3.3	Διακρατική Συνεργασία "Medea"	X	X	X			X	X			X	X			X		X	X		X
19.4	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

ΜΗΤΡΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER N.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ																				
A/A	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ	19.2.1.2	19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4	19.2.4.2	19.2.4.3	19.2.4.4	19.2.4.5	19.2.6.1	19.2.7.3	19.2.7.4	19.3.1	19.3.2	19.3.3	19.4
1	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020																			
	Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος	X	X				X					X			X					X
	Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών	X									X		X	X		X				
	Δημιουργία βιώσιμων & πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	
2	Ε.Π. Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη																			
	Τομέας Περιβάλλοντος, Ε) Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων										X		X			X				
	Τομέας Περιβάλλοντος, Ζ) Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων	X	X				X				X		X	X		X				
	Τομέας Περιβάλλοντος, Η) Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και της Βιοποικιλότητας										X		X	X		X				
3	Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία																			
	Α.Π. 1: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες		X	X	X	X	X	X	X											
	Α.Π. 2: Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις	X																X		
	Α.Π. 3: Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας											X			X		X			
4	Ε.Π. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση																			
	Α.Π. 2: Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού	X	X	X	X	X					X									
	Α.Π. 7: Ανάπτυξη της διά βίου μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας	X																		
5	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020																			
	Α.Π. 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης	X	X	X	X	X	X	X	X						X		X	X	X	
	Α.Π. 2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη	X										X		X	X		X			
	Α.Π. 3: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη										X									
	Α.Π. 4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές	X	X	X	X	X	X	X	X											
	Α.Π. 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη		X	X	X	X					X									
6	RISCrete																			
	Ενδυνάμωση των στρατηγικών κλάδων εξειδίκευσης της RIS3 με εφαρμογή της καινοτομίας, τεχνολογίας και γνώσης στο σύνολο της αλυσίδας αξιών αυτών	X	X	X	X	X	X	X	X						X		X			X
	Ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην κατεύθυνση της καινοτομίας και γνώσης που βασίζεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας	X	X	X	X	X	X	X	X											
7	Στρατηγικός σχεδιασμός Περιφέρειας Κρήτης για τον αγροδιατροφικό τομέα		X				X					X			X			X		X
8	Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης																			
	Πυλώνας 3 «Εργασιακή Ένταξη»		X	X	X	X														
9	Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) , στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER (ΕΓΤΑΑ) ΑΝ.Η.

ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	ΚΩΔ.	ΣΥΝ. ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜ. ΔΑΠ.	ΚΟΙΝ. ΣΥΜΜ.	ΕΘΝ. ΣΥΜΜ.	ΙΔΙΩΤ. ΣΥΜΜ.
ΜΕΤΡΟ 19 "ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (CLLD) - LEADER" ΠΑΑ 2014-2020						
Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης	19.1	64.432 €	64.432 €			0 €
Στήριξη υλοποίησης των δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων	19.2	10.791.000 €	7.178.500 €			3.612.500 €
Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	19.3	120.000 €	120.000 €			0 €
Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	19.4	1.601.500 €	1.601.500 €			0 €
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 19*		12.512.500 €	8.900.000 €			3.612.500 €

* Δεν αθροίζεται το υπομέτρο 19.1

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER (ΕΓΤΑΑ) ΑΝ.Η.

ΜΕΤΡΟ 19 ΠΑΑ 2014-2020	ΚΩΔΙΚΟΣ				
	19.1	19.2	19.3	19.4.	ΣΥΝΟΛΟ Μ19*
Συνολικό κόστος Υπομέτρου	64.432 €	10.791.000 €	120.000 €	1.601.500 €	12.512.500 €
Ποσοστό % συν. κόστους Υπομέτρου επί του συν. κόστους της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	0,51%	86,24%	0,96%	12,80%	100,00%
Δημόσια Δαπάνη Υπομέτρου	64.432 €	7.178.500 €	120.000 €	1.601.500 €	8.900.000 €
Ποσοστό % δημόσιας δαπάνης Υπομέτρου επί της δημόσιας δαπάνης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης	0,72%	80,66%	1,35%	17,99%	100,00%
Κοινοτική Συμμετοχή Υπομέτρου					
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Υπομέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης					

* Δεν αθροίζεται το υπομέτρο 19.1

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CLLD/LEADER (ΕΓΤΑΑ) ΑΝ.Η.
ΑΝΑ ΕΤΟΣ (ΕΤΗΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)**

ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	ΚΩΔ.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ΣΥΝΟΛΟ*
ΜΕΤΡΟ 19 ΠΑΑ 2014-2020											
Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης	19.1	0	0	64.432	0	0	0	0	0	0	64.432
Στήριξη υλοποίησης των δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων	19.2	0	0	150.000	700.000	1.200.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	928.500	7.178.500
Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	19.3	0	0	12.000	15.000	15.000	20.000	20.000	20.000	18.000	120.000
Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	19.4	0	0	340.000	240.000	240.000	220.000	220.000	210.000	131.500	1.601.500
ΣΥΝΟΛΟ*		0	0	502.000	955.000	1.455.000	1.640.000	1.640.000	1.630.000	1.078.000	8.900.000

* Δεν αθροίζεται το υπομέτρο 19.1

**5.4 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ Τ.Π. CLLD/LEADER (ΕΓΤΑΑ) ΑΝ.Η.
ΑΝΑ ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ**

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
			ΠΟΣΟ	%		
19.2.1	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης	60.000	60.000		0	
19.2.1.2	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών	60.000	60.000	100%	0	ΚΑΝ 1407/2013 (de minimis), για δράσεις εκτός γεωργικού τομέα μέχρι 20.000€ - 100%
19.2.2	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	3.800.000	2.245.500		1.555.000	
19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	1.500.000	750.000	50%	750.000	50% (ΚΑΝ 1407/2013-de minimis)
19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	1.100.000	715.000	65%	385.000	65% (ΚΑΝ 1407/2013-de minimis)
19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	600.000	390.000	65%	210.000	65% (ΚΑΝ 1407/2013-de minimis)
19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικό σταθμό, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	600.000	390.000	65%	210.000	65% (ΚΑΝ 1407/2013-de minimis)

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
			ΠΟΣΟ	%		
19.2.3	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής	3.760.000	1.807.500		1.952.500	
19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	2.310.000	1.155.000	50%	1.155.000	50% (Παράρτημα II ΚΑΝ 1305/2013)
19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	1.100.000	495.000	45%	605.000	Περιφερειακός Χάρτης Ενισχύσεων (ΚΑΝ 651/2014)
19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	350.000	157.500	45%	192.500	Περιφερειακός Χάρτης Ενισχύσεων (ΚΑΝ 651/2014)
19.2.4	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	2.800.000	2.800.000		0	
19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικό σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	1.000.000	1.000.000	100%	0	1. 100% όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης). 2. Άρθρο 55 του ΚΑΝ 651/2014: α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών.
19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	1.000.000	1.000.000	100%	0	100% όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης)

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
			ΠΟΣΟ	%		
19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων	180.000	180.000	100%	0	1. 100% όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης). 2. Άρθρο 53 του ΚΑΝ 651/2014: α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών.
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)	620.000	620.000	100%	0	1. 100% όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος (σε περιπτώσεις που παράγονται έσοδα απαιτείται εξέταση επιλέξιμων δαπανών και κέρδους επένδυσης). 2. Άρθρο 53 του ΚΑΝ 651/2014: α) το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης β) 80% των επιλέξιμων δαπανών γ) 70% των επιλέξιμων δαπανών (για την έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων).
19.2.6	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	71.000	71.000	100%	0	
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα	71.000	71.000	100%	0	100% (Άρθρο 34, ΚΑΝ 702/2014)
19.2.7	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	300.000	195.000		105.000	
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	180.000	117.000	65%	63.000	ΚΑΝ 1407/2013 (de minimis) – έως 65%

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
			ΠΟΣΟ	%		
19.2.7.4	Η συνεργασία για την ενίσχυση και τη δημιουργία συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων επιχειρήσεων και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας	120.000	78.000	65%	42.000	KAN 1407/2013 (de minimis) – έως 65%
ΣΥΝΟΛΟ 19.2: "Στήριξη υλοποίησης των δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων"		10.791.000	7.178.500		3.612.500	
19.3.1	Διατοπική Συνεργασία "Νήσων Περίπλους"	50.000	50.000	100%	0	
19.3.2	Διατοπική Συνεργασία "Ορέα Κρήτη"	45.000	45.000	100%	0	
19.3.3	Διακρατική Συνεργασία "Medeat"	25.000	25.000	100%	0	
ΣΥΝΟΛΟ 19.3: "Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)"		120.000	120.000		0	
ΣΥΝΟΛΟ 19.4: "Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση"		1.601.500	1.601.500	100%	0	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΤΑΑ		12.512.500	8.900.000		3.612.500	

**5.5 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ Τ.Π. CLLD/LEADER (ΕΓΤΑΑ) ΑΝ.Η.
ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.
			ΠΟΣΟ	%	
19.2.1.2	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών	0	0	100%	0
19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	180.000	90.000	50%	90.000
19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	140.000	91.000	65%	49.000
19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	80.000	52.000	65%	28.000
19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	0	0	65%	0
19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	330.000	165.000	50%	165.000
19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	100.000	45.000	45%	55.000
19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	50.000	22.500	45%	27.500
19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	0	0	100%	0
19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	100.000	100.000	100%	0
19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων	0	0	100%	0

ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ/ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	Σ.Κ.	Δ.Δ.		Ι.Σ.
			ΠΟΣΟ	%	
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου - μύλοι, γεφύρια, κ.λπ.)	150.000	150.000	100%	0
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα	0	0	100%	0
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	180.000	117.000	65%	63.000
19.2.7.4	Η συνεργασία για την ενίσχυση και τη δημιουργία συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων επιχειρήσεων και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας	120.000	78.000	65%	42.000
19.3.1	Διατοπική Συνεργασία "Νήσων Περίπλους"	50.000	50.000	100%	0
19.3.2	Διατοπική Συνεργασία "Ορέα Κρήτη"	45.000	45.000	100%	0
19.3.3	Διακρατική Συνεργασία "Medeat"	25.000	25.000	100%	0
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΡΓΩΝ		1.550.000	1.030.500		519.500
Σύνολο M19.2 & 19.3		10.911.000	7.298.500		3.612.500
Ποσοστό καινοτόμων έργων επί του συνόλου των M19.2 & 19.3		14,21%	14,12%		